

Liber quartus

eos magis q̄ se pascit & satiat: inuicta esca
 eos vocat: pilox defensioē hoīez ipugnat:
 p̄ ipox q̄si amore rauit & vocē mutat: plu-
 mas deponit & tota hispida fit: t̄ demissis
 alis icebat. Hec atq̄ oīa xp̄o ḡrua sūt. Mā-
 t̄pe ad pullos suos. i. fideles magnū affe-
 ctu pietat̄ gerit: eos s̄b alis p̄tecdōis sue
 in vna fide & ecclia ḡgregauit. ḡ miluū. i.
 mūdū seūtēz eos defensauit: p̄ labore &
 amore nr̄o ī cruce tot̄ lā guid̄ appuit pl̄d
 nob̄ q̄ de se curauit: nō tñ pāe materiali:
 s̄z etiā sacrālī & spūali sue doctrie nos pa-
 uit: iuicta elca nos vocat dicens: Matth. xj.
 Venite ad me oēs q̄ la. i. one. est: & ego refi-
 clā vos. p̄ nra defensioē diabolū expugna-
 uit in cruce amore lāgūs & voce deficiēs
 rauē fact̄ sūt fz illōs ps. lxvij. Rauce fa-
 cte sūt fauces mee tē. Ibi etiā plumas & re-
 stimēta depositū ī corpē flagellat̄: tot̄ his
 pid̄ fact̄ sūt & diuinitat̄ sue potentia ab-
 scodēs. alis. l. virib̄ suis dimissis incessit.
 Hec igit̄ oīa xp̄s. p̄ nr̄o amore fecit. Qui
 cū p̄e & scđo s̄p̄ viuit & regnat dē in secu-
 la seculorū. Amen.

ExPLICIT liber quartus de similitudinibus rerum:

Incipit prologus libri quinti

Fecit deus be-
stias terre in spes suas:
et in membra et oculis reptile ter-
re in genere suo: Gen. i.
Deus hoc est in rex primus
dico in hac dignitate creauit ut aitalia terre
oia ei subiecta foret quodcumque sine transgressione
cepiti quod illi dederat in innocencia pmane-
ret. An scriptura sacra Gen. i. testatur tamen tri-
nus et vnius dei de hoce dixisse creando: Faci
am hinc ad imaginem et similitudinem meam: et
piscib' mar' et volatilib' celi et vniuersitatis aitantiib'
quoniam mouentur in terra. Et ut ipsa quod aita-
lia homini obediens ad nutum: mox permisit crea-
tis parentibus super eadem aitalia terre dnatum co-
cessit dicens: Rescrite et multiplicamini et re-
plete terram et subiecta eam et dominum piscib' mar' et volatilib' celi et vniuersitatis aitantiib'
quoniam mouentur super terram. Et ut homo erundens per li-
bito seruitio ut possit: de anno aspectu ipsius
oia congregauit ut ea noib' varijs lux vni-
uersitatis aperte nature singula desig-
naret: sic in iuncto capitulo continet Gen.

De animalibus terrestribus

dinē in materijs & capl's cōformiter pse-
quēdo. Ad illius videlz laudē & gloriā q̄
doct nos sup iumenta terre qui est deus
benedictus in secula seculop. Amen.

Explicit plogus.

Incipit liber quintus. Capl'm: I



Bstinetia

in plurib' hōib' iram
vel impatiētiā generat. Nam sīc canis fa-
meliq; si nimis fame
exerutet cōvertit in
rabie. Sic etiā hō gu-

losus si paululū abstineat & ieiunet efficit
ipatiēs & furiosus: qz delitijs assuetus nō
pōt fame pati. Et tales erāt iudei ieiunans
tes qb' dñs dicit Esa. lvij. Ecce ad lites &
p̄tētiōes ieiunant & peccat pugno impie. qz
dīc Maxim' in sermone de natali: Jeu-
niū pacēd' nutrire nō iurgia. Quale autē
ill' eft qz nō velcer' carnib' & de ore tuo oī
esca sordidi egredit maledictu. Itēz ab
stinentia deuota diaboluz fugat. Nā sic fa-
mes valida expellit lupū & nemore: ita ab-
stinentia deuota diaboluz expellit ab hole:
Mar. ix. Hoc genus demoniop. nō ejscitur
nisi in orōne & ieiunio. Dīc Amb. qz hō iei-
unus sputo suo serpentē corpāle iterficit:
qz ergo magl. ieiunū deuoti spūale Ju-
dith post leiuinū caput hōlofernī ampu-
tauit. Judith. iij. Hicro. Sagittas diaboli
ardens ieiunio & vigiliap frigore restrin-
gere debem'. Ps. xxviii. Ego at̄ cū nūbi
molesti essent iudear' ciliicio: humiliabaz
in ieiunio aīaz mei. Itē abstinentia pluri-
mū est utl' ad deponendā vetustatē praeve-
nturē. Nā serpēs qz senio se grauatu.
sentit & pellē veterē cupit deponere vt re-
nouet: pmo a cibō abstinet plurib' dieb':
vt sic pellis eī faciliter relaxet. Quid autē
est vetusta serpētis pellis nisi prana & ve-
tus obuetudo carnal' corruptiōis: quam si
quis deponere appetit oportet qz pūs ab-
stinet a cib' & delitijs. Un' Leo papa dicit
in sermone de ieiunio. x. mēs. qz p volūta-
rias afflictiones abstinentia caro decupscē-
tijs morib' & spūs virtutib' renonat. Itē
sup flue delectatiōes gule vindicāde sunt
p afflictiones abstinentie. Nā leo cum se ni-
mis ingurgitasse sentit: p plures dies non
manducās abstinet a cibis. Sic qz super-

fluitas & voluptas cibi expiāda est in cibi
subtractiōe & afflictioniē ieiunij. Grego. La-
ro leta traxit ad culpā afflictia reducat ad
veniā. Un' Bern. dīc: Pder b' qz a licet' ab-
stinem' ea nob' que dñs cōmīsus illicita
condonantur. Capl'm: II

Lcidie tētatio

Habiliā ē mortui canis rabidi. Raz
ribilia somniāt: & timēt in somno & turbā
tur: sine causa fūit stupidus: oēs respiciūt et
a nullo respici volūt: & etiā si passio inua-
luerit oēs potū respuūt: aquā timet & la-
trat vt canes: & ita timidi fūit vt p timore
cadāt: & tales cito moriunt nisi eis citius
succurrat. Ille igit' mordet a cane rabido
qui tētād' accidie vitio: & tales somniāt
terribilia & timēt sine causa. Quasi em ter-
ribilia somniāt qz ea q facilia sunt diffīcilia
estimāt: & idecirco sine causa illa aggrediyl
pleq' formidāt. Somniās em aliqd' terribi-
le timet vbi nullū piculuz īminet: qz illud
qz p somniū cernit non vera res h' imago
rei existit. Est em somniū put dīc P̄bus
fantasma aliqd' extrīse' apparet in somno.
Fatales autē est illūtido rei imagiāte & nō
ipa res. Tal em accidiosus hō est cūq' ali-
qz laboroluz occurrit faciendū: deficiens
spū qz stupid' fit. Itē oēs laborātes in-
tue' t ipē piger exīs: piger tū videri v'l re-
putari nō patit. Et si in ipo accidie passio
innuēscit omnē potū. i. pceptionē doctri-
ne salutifere renuit: aquā pñne timet & re-
fugit: & p' tediō vite vt canis latrat: qz in
omnib' impatiēs semp' conq̄ris & murmu-
rat. Ad spūalia autē & virtuosa ita accidio-
si & interdū timidi et pusillanimes sunt qz
omnia dumittētes in desperationē ruunt:
pter qz tales amissa diuina gratia citius
moriunt in aīa nisi eis adhibeat alienius
spūalis remedij p qz excitēt debita me-
dicina. Et ideo Ap̄ls dicit. ij. Corintb. vij.
Tristitia seculi. i. acciditā mortē opaſ. l. ant
me. Undesicut mortuo corpe impossibilis
est oīs aīalis motus ita accidioso animo
impossibile videtur esse omne laborosum
opus. Un' Seneca dicit in ep̄la. lxxij. Nō
putat accidiosi posse fieri quicqz qz face-
renō pñt ex infirmitate sua de virtute fe-
rūt s. n̄tētā. Nā hec ad que imbecilles su-
mus dura atqz intoleranda credimus tor-

Liber quintus

menta reputates mortificari ac p̄ma luce
excitari: nō ista difficultia sunt: s; nos fluidi
et exiles sumus. Caplin: III

Exiles sumus. Caplms: III

Capitulum:

III

Afflictio carnis

Indiscreta plus obest anime sp̄s; vt patet exemplo tari. Rā sicut dicit Aristo. Est quedā species tari que cū sua feminā cibos contra hyemē col ligit; sed postea timens ne deficiat feminā v̄loq ad saturitatē comedere nō punitit. Et illa patientiā simulat et masculo cedēs cauerā exit et p̄ partē alteram latibulum intrat masculo ignorātē: cibos deuorat et consumit. Sunt quasi tari et feminā sp̄s et caro humana: et dū carni sp̄s plus q̄ne cessē est subtrahit q̄uis corpus ad temp⁹ sustinēat: tamen p̄ alterā partē. s. p̄ infirmitatē aliquā vel debilitatē virtutis quā incurrit plus improvidē sp̄i subtrahit et si bi assumit q̄ illi sp̄s ante subtraxerit: sic indiscreta abstinenſ vel laborās unde credit lucrari p̄dit. Et ideo Grego dicit in Homel. et etiā. xxv. Mōzal. Miseris dum plus iusto caro restringit: ab exercitatio- ne operis boni encruciatur: vt ad orationes vel p̄dicationem non sufficiat: dum incen- tuia vitoruz in se funditus suffocare festi- nat. **C**apta: **V**

~~C~~aplin: V

Huerfitas ho-
minibus supbis t aridis mag-
pdest q̄ p̄spritis. Mā carnes
animalium in quib⁹ caliditas t siccitas do-
minaſ ut sunt cameline in estate sunt ma-
les; in hyeme sunt optime. Est autē velut
calor estat⁹: favor p̄spritis qui plures
malos efficit dū in superbiſ extollit; q̄
siasperita byemis est afflictio tribulatio-
nis q̄ dū ad humilē lui recognitionē men-
tē reducit: ad optimi dispositionē p̄dcit,
et ideo Grego dicit q̄ p̄ntis vite p̄spritis
innocētis testis nō est: multi ad pennē vi-
tā p̄ flagella redeunt t pleriq̄ ad infinita
supplicia p̄ducēdī sine flagello moriuntur.
pleriq̄ ergo de hoib⁹ accidit q̄ facit hy-
ems aduersitatis bonos: q̄s fecerat estas
p̄spritat⁹ malos. Itē p̄spritis tempa-
lis aliquib⁹ p̄dest t aliquib⁹ obest fin de-
fectū vel abudantia charitatis. Nam car-
nes animalium q̄ sunt calide t humide vt
pecorine in hyeme sūt bōe t i autūno pos-
sunt cōpeteret; frigide t siccē sicut capri-
ne: t frigide t humide vt porcine a medio
estatis usq̄ ad finē sunt optime; in hyeme
pessime. Sist etiā homines qui sunt chari-
tatis amore calidi t lachrymaz deuotione
humidi: tempe hyemis. i. aduersitatis sunt
boni: quia charitatis patiēs est t nō irritat.
S̄z etiā in autūno. i. abudantia p̄spri-
tis: qz autūnos abundat fructibus: tales
congruēter se habēt: quia sciūt abūdare t
penuriā pati. S̄z illi qui sunt frigidī calo-
res. t charitatis carecēs: t siccē humorē gre-
nō habētes: vt frigidī ad spūlia: t humili-
di. t luxibiles ad carnalia. Iste sunt pessi-
mi in hyeme. i. in aduersitate: quia asper-
itatē aduersitatis nequeunt sustinere: pos-
sent tamē esse boni a media estate. i. p̄spe-
ritate: quia si p̄spritate mediocriter t cē-
perate vterent non eis obesset sed potius
p̄desset. Est enī in p̄spritate vt sit profi-
cia necessaria tempantia alioquin est no-
ciua. Unde Seneca dicit. lxxv. epistola:
q̄ ipa felicitas nisi tempē premit vel pre-
terit: multaz vrbū in ipo flore luxuriosa
imperia ceciderūt. Et quicq̄ virtute par-
tum erat tempantia coruit.

Habitatio sicut
net hominē in statu periculo-
so vt ipm. ppter periculū d-
mittere nō velit. Sicut em ca-
nis os carnē ūtuit dimittit: et etiam car-
nes calidas ad ignē ūtūcē ei nocēat v-
minis expellat. Sic etiā ambitiosus non
vult dimittere dignitates ūtūcē occa-
siōe illarū angustias multas et pericula su-
stineat: Proverb. I. Usq; quo parvuli dili-
gitis infantia: et stulti ea q; sibi sunt noria
cupiēt: Puer ei difficulter ascendit equū
sed dum p; equitauit non potest deponi
donec cadit subito: si ambitiosus vix di-
gnitates derelinquit: donec subito mori-
tur: Ps. xxvi. Aldi impiu superaltatus
et elevatum tē. Item ambitiosus accidit
sicut canibus: comedit enim carnibus os
canibus p;scitur. Magni canes osse reli-
cto intē se litigant: interim aliis parvus
canis veniens os inuenit et comedit in pa-
ce: magnis de eo certantibus et nibil inde
habentibus. Sic vacante magna preben-
da dum unus ex una parte aliis pro ipsa

De anima

lenda surgit et altera ad illam a
n ad papam apellantis poebes
super eam lingant et caniantur
in deus confert alium illam su-
am qui eam non expectabat in
combatu. Deponuit poter
et canuit humiles. Capimus

Dicitur II.
Item gni solum et
ad deficienti villa
endo imitatus. Nam pulla
non invenimus lac in matris
videntur de omnibus : lacrimatione
cum reputant. Sic amici
si et foledant ut id in eis
inveniantur bellum. In pater
et Mich. iii. Item patet
et canfa villanis radium ita
de duritate canis quis
cum amplietur et conseruat
et in eo proridat nudum si
vultus. Unde Simeon. Qui vni
alumna fuitur : tu dico
matri erit. Item amici villes
maribus qui in plenim
quidem marinae factores
luna ministrari. Sic amici
et vilianis erit omnia crescere
panca et evanescere ministrari
ita dicunt in hiis fieri multa
per annos. Tempora si facient
et facilius.

Dicitur spiritus
Habuit ab aliis animalis & carnalis
spiritus apparat ex exemplu
animalium. Nam formam
et complexio faciem habet
terram sicut dominum faciem
terram. Unde Poeta
dicitur anima et cetera terra. .
Pecunia de ceteris mundis videtur
curvari. Pendens omnes
de ceteris domo quod quicunque
dignatus datur a bonis
statibus secundum suum
meritum. Sed si se fudatur
comparis ex humanae

De animalibus terrestribus

170

hbenda surgit ex altera ad illam adipiscēdam ad papam appellant: et prebenda relata super eam litigant et causantur. Et interū deus confert alicut illam simplici et bono qui eam non expectabat: nec curam adhibebat: Lu. i. Deposuit potētes d' sede et exaltauit humiles. Capl'm: VI

Amenitus qui solum utile sibi intēdit deficienti utile efficitur aliquid inimicu. Nam pulli vulpiū quādo non inueniunt lac in matris uberibus mordent dentibus et lacerant: et tanq̄ ex trancam reputant. Sic amici fraudulentissimi ut solebant dederint in ore eorum quipiam: suscitant bellum super eos: ut dicitur Dicich. iij. Item patet q̄ amicus qui est causa utilitatis h̄diū stat q̄dū utilitas durat: exemplo canis qui diligit os carnium amplectitur et conseruat h̄diū inuenit in eo q̄ rodat: sed nudum sine carne reliquit. Unde Seneca: Qui utilitatis causa assumptus fuerit: tā diu placebit h̄diū utilis erit. Item amici utiles assimilantur muribus qui in plenilunio crescent: si cut quedam marina faciunt: sed decrecent te luna minūatur. Sic amici qui sunt causa utilitatis crescent crescente luna. i. fortuna: sed ea diminuta minūatur: vt Poeta dicit: Cum fueris felix multos numeros amicos. Tempora si fuerint nubila solus eris. Capl'm: VII

Alis trahit ad superna: s̄ amor animalis et carnis trahit ad terrena: q̄ apparet p exemplum in formatione animalium. Nam formatio in animali bruto et completo faciem habet reflexas ad terram: soli homini faciem erectam natura seruauit. Unde Poeta: Pronaque cū spectent animalia cetera terrā. Os homini sublime dedit: celumq; videre. Unde Basilius dicit: Pecudes omnes terrene sunt ideo curvantur ad terrā. Sed est alia planatio celestis homo quādū habitu figure tanti dignitate distat a beatis. Illorū est facies deorsum: tum bo caput in sublimē erigif. Sed si te fedaueris corporis voluptate compatus es iumentis insipientib; et s̄lis factus es illis. Sic ergo cū q̄ amore

fiat q̄dā spūalis formatio: q̄ anima ī illi⁹ rei quā diligat similitudinez transformat: ille qui habet et amorem spūalem et rōnalem: h̄z caput. i. mentē elevatā ad supna: sed ille q̄ habet amorem animalē. i. voluptuosam et carnalem habet eam tanq̄ brutū animal inclinatā solū ad infima: Apls ad Colof. iii. Q̄ sursum sunt sapientē que sup terram. Itē amor spūalis in quo consistit vita aie tanto diutius conseruat: q̄to homo minus h̄z de terrene cupiditatē ardore. Hā ceruus qui vt dicit Plinius nūq̄ feb̄e sentit diutissime viuit. s. plus q̄ cētum annis. et hoc compertum est in ceruis Alexandri post eius mortem captis p cētū annos qui habebat anulos aureos in naribus ab eo sibi missos. Quid enim est estuans febris nisi ardor cupiditatē? Qui ergo hac febre caret diutius in vita moratur: quia qui caret cupiditate longanimitē conseruat in charitate. Amor enī charitatis est calor anime vitalis. Unde Hugo de sancto victore: Scio inq̄ anima mea: quia amor est vita tua. Unde. i. Job. iij. Scim⁹ quoniam translati sumus de morte ad vitam qm̄ diligimus. Hanc autē vitam amoris extinguit virus cupiditatē. Cū Aug⁹ dīc q̄ charitatis venenū ē cupiditas. Itē amor spūalis facit sc̄tos viros non sentire ruinā vel aduersitatē rex tempaliū. Hā cati⁹ q̄ ab alto cadit sup anteriores pedes se recipit et vir p casu aliquā lesionē sentit vel incurrit. Sic sc̄ti viri cū p aduersitatē incursum cadit ab alto: speritatis tempaliū: recolligit se sup anteriores pedes. i. firmat se in affectib; spūaliū. Sūt est anteriores anime pedes spūaliū affectiones q̄i autē posteriores sunt affectus tempales: Apls ad Philipl. iij. Queretra sunt obliuiscēs ad anteriores me extendens. Et ideo sancti viri casu tempaliū tanto minus sentiunt: q̄to in amor spūaliū vehementer in ardescit. Item amor charitatis est ignis spūalis qui animā non vastat h̄z renouat. Unde mentes dēi amantū filii sunt cingulis q̄busdam qui sunt de corio salamandre. Est enī q̄ddam genus salamandre cuius pellis villosa ad modum pellis vituli marini ex q̄ ad vsua regū sunt cinguli: bi cinguli post multam vetustatem in ignem picei non exurū h̄z renouant: Apls ad Ephef. iij. Renouam̄ spū mentē vīre te.

Liber quintus

Capitulum:

VIII

Hūma quāto ē
būlior t̄ ab amore terreno mā-
gis vacua: rātō ē in spūalibus
erectis mag' ingeniosā t̄ ope-
rosa. Mā aranea ē corpe qua: t̄ tñ ad faciē
dñ telā est mirabilis opola. Et ē valde ad-
mirandū quō tantā materiā de vtero suo
trahat. Dic ei Auctē. t̄ etiā Vlasco. q̄ ara-
neaz tele nature artificio er eaꝝ vilcerib'
generant cū tñ vt dicut qdā sp̄ eius vter
inueniat vacu' a tall materia. Est igitur in
aranea puitas corporis: vacuitas vetr' t̄ ni-
hilomin' mirabilis ars siue studiositas ope-
ris. Mā sic dīc Plini⁹: Moderato vngue
rotūdū filū edicit t̄ miro artificio fila co-
nectit: q̄ ab imo vsc̄ ad summū t̄ trāsuer-
salis de pūcto ad pūctū reducit qdā linea-
ri distātia: t̄ oēs lineares tractus in pūcto
medio eq̄li distātia a cētro pūgit t̄ ip̄ te
le internalla seu spacia ins̄ fila miro artifi-
cio nūc sūt qdrata: nūc oblōga: nūc rotun-
da t̄ tāto strīctoria. H̄to medio viciniora: t̄
tāto latiora. q̄to extremitis primiora: q̄ mō
aut̄ filū filo tā incissibilis pūnāt vīsus
nō indicat t̄ rōnis iudicium vīx affīmat.
Miro etiā mō p̄ fila tā s̄btilia vīx vīsu per
uia se leuiat t̄ iclātūr volare videāt.
Parūtāl ḡ copz̄ significat būilitatē mē-
tis: vacuitas vetr' caretā terreni amoris.
Ingeniositas artificij prudētia opis q̄ seti
viri spūalia opa faciūt: mirabilis mō ordī-
ta ḡnēa distīcta formata t̄ firma se alīq̄
būiliter d̄ cōmēdo p̄ d̄fēcētōnē: aliq̄ s̄b-
limiter eleuādo p̄ p̄eplationē. Siles vide
licet ill' angel̄ q̄s vīdit Jacob in scala ascē-
dētes t̄ descēdentes: Sc̄n. xviiij. Itē ale-
ſeriores vīres disponunt p̄ supiores. De-
spōdet eñi in aīavires ſeriores supiorib':
ſic iāali vngues rñdet cornib'. Lata ei ē
affinitas inter vngulas t̄ cornua q̄ iubet
Aristo. vaccā patientē in vngulē oleo i-
ter cornua pungī. Per cornua ho accipe
vires supiores. I. volūtēt rōnē: ſz p̄ vnu-
gulas vīres appetit' ſensitū ſeriores. ſ.
iracibile t̄ ircupſibile q̄ tūc a morib' paſſi-
onū inordinataꝝ tempant t̄ curant qn̄ ip-
ſe supiores vīres oleo diuie ḡfe pungunt.
t̄ tal aīa ſillis est illi vinee d̄ q̄ dīcī Ela. v.
Vinea facia est dilecto meo in corni filio
olei ſz. Capitū. IX

Rimatura spū

alis bovin assimilat armature na-
turali aialii crestriu. Hā in aia-
lib'igenitata ē natura ut h̄ lesionat aliqd sg-
b̄eat munimēti: vt cerui ad suā defensōne
hūt cornua: apēc aculeos: lēcēs vngues: h̄l-
pi dētes & minuta aialia q̄ se defendere nō
p̄nit agilitatē ad fugiēdū receperit: vt lepo-
res & h̄moi. Silr' h̄ corp'. i. h̄ tētatiōes car-
nis cerui. l. spūnū iuuāt se cornib' du-
ob'. s. orōne q̄ fugiē cogitationes iteriores:
& ieiunio q̄ fugant mot' carnis exteriores.
Un' B gen' demonio p̄. s. carnaliē tētatiōi n̄
ejectur nisi in orōne & ieiunio: vt s. Mar.
ix. Diabol' h̄t lepe trahit hoīes ad petm' a
q̄ dž bō resurgere & d̄ manu diaboli erire
iuādo se dēte q̄ cib' teritiū q̄ signat tri-
tio p̄ctōp̄. Un' q̄sl' lup' p̄terēs ē p̄ctōi in mē-
te stritionē hūs. H̄tē d̄ se iuuare vngue
q̄. s. c̄idit & apit & t̄apiendo q̄d int' p̄. pdit &
signat p̄fessione q̄ petm' in p̄cia latens ad
salutē aptitur. H̄tē d̄ se iuuare aculeo vi-
apis. i. follicitudine satissactiōis. Hā q̄sl' acu-
le' pungēs ē mēoria offendē ad satissactio-
nē spelles. Al' apes. i. penitētē p̄ bōa opa
fructificatē debēt h̄r' aculeo p̄tētōis. s.
timorē dūluni iudicij' mēozia mort'. Sz' h̄
mūdū sls' n̄ ē ad resistēdū for' d̄ iuuare
se fuga: sic fecerit sc̄i p̄res atiq̄ pleureonē
declinatēs & ad destra p̄fugilei p̄. s. illj.
Ecce elōgau fugiēs & mālī lōlitudo, vel
saltē fuga mētali fugere debēt. s. coa mū-
danis remouendo: p̄. s. l. j. Quiditē si af-
fluāt nolite cor apponere. L. X

Daricia assinu-

a laſ ſaguiſuge q̄ oſ triāgulare b̄
x fiſtulā i ore cu q̄ ſaguiñe bibit
x carni applicata ſaguiñe ſugit: x cu nimia
repleta fuerit illū euomit vt ite ſugē pol-
ſit: ſic Iſiō. dīc. S. I. auariciæ b̄ oſ triāgu-
lare: qz. f. tres b̄ modos p̄cipuol male acq̄
rēdi p rapinā: furtū x vſurā. cu ſiſtula ir-
replebil ē cupiditas ſatiabil. Hec ſaguiñe
pauper ſugit: ſic māifeste appeti vſurariſ
q̄ oib̄ ad vitā neceſſariſ ſuſ q̄iç debito
ref expoliāt: x exvſurario lucro cu ſrepleta
bursaz habuerit vſurarl adhuc illud eno-
mit. i. adhuc illō lucr̄ receptu ad vſurā tri-
buit vt ite lucret p̄dū. xx. ſaguiſuge
due fi ſit di. af. af. Atte auar̄ ē ſic canis ad.

De animalibus terrestribus

emnulis feni lacēs fenū custodiēs; nec id
aliqd comedēs s̄ latrās nihil idē amouere
pmittit. Et idē dicunt facere qdā serpētēs
q̄ balsamū custodiūt nihil deferri pmittit
bz ip̄i nō vtantur. Et etiā sunt siles auari apī
bus q̄ mel q̄ flores colligitur t̄ ip̄e in feibz
mel moziūt. **A** Itē auarī hō s̄lis ē aranee
q̄ eriguo tpe lōga trahit fila t̄ tele sp̄ intē
ta nunq̄ desinat laborare ppetū sustinet
in ope suo dispēndiū; qz ad modicū ventū
vel pluviā tela ruplē in q̄ diutius labora
vit. **S**ic auarī in modico tpe magnas diut
tias acq̄rit t̄ texture. i. augmētati vel gu
bernatiōi eaz s̄q̄ intētus a labore nūb̄ de
unit; bz frēq̄nt postq̄ magnā telā feci. i. ma
gnā s̄bstātia gregauit; ad modicū vētū. i.
curſus aliciū guerra ilſurgēt; vel tyranī
diripiēt; v̄l etiā ad modicā pluviā aliciū
ſfortuniūtingēt auferit ſbito illud q̄d cuz
magno diutī labore ē gregatū. **E**la. lit.
Telas aranee texerūt. **A** Itē auarī assūni
laſ simiē; q̄ q̄i duos bz fet̄ filiū quē magl
diligit in brachīs portat; aliū xō in hñerē
geſtat. Bz q̄i ſibi fugiēdi necessitas instat
dilectū filiū ejcere cogit q̄ dū ab alio que
bueris geſtat pñis faciliū capiit. Simia q̄ ē
auarī. filiū aut̄ quē diligit ē mūd̄ q̄ quē bra
chīs. i. affectionē strigit t̄ gerit. filiū aut̄
quē minū diligit ē ſpūs ſu. quē q̄i post dor
ſuz portat; q̄ pax de ip̄o curat. Bz cū post
mortē hinc fugere ſine exire cōpellit; tūc fi
liū dilectū. i. mūd̄ dimittere cogit t̄ ſpūs
de q̄ no curat petō ꝑuat̄ a demonib̄ capiit
t̄ ad cēnū iteritū ducit. **L**uc. xv. Mortu⁹
est diues t̄ ſepult⁹ in inferno. **A** Itē auari
ſiles ſūt formicē magnis q̄ dicūt inde ab
ip̄is historioḡphis q̄ aux̄ mira cupiditate
custodiūt t̄ p̄ eo defendēdo ū hoſes bella
ſumunt t̄ in tle nūlū cōmodū ſuſcipiūt. Di
cūt em̄ Solin⁹ q̄ formice ille ſunt magne t̄
cornute; t̄ ē ill̄ mira feritas. p̄ amōre au
ari. Bz homies in eſtū tpe illuc vadit q̄i
p̄e caloris eſtū morant in latibul̄ t̄ ſic au
ri furant t̄ gēmas. Bz formice eos odore
pſentū foras exēt eos inuadūt t̄ aux̄. p̄
poſſe defendūt; t̄ in de ip̄o auro nec come
dūt nec bibūt nec aliqd̄ idē faciūt. Sile ac
cidit multe auarī q̄ die noctuq̄ p̄ auro la
borat nec idē bonū hñit. **E**c̄s. v. Alī cui
de dedit diutias ſubſtātia t̄ honoreat; nec tri
buit ei p̄tātē deus vt comedat ex eo; bz hñ
t̄ ſuſcipiūt.

exneus deuorabit illud: h vanitas & ma-
gna miseria est. **C**aplin: XI

Beneficētie ob-
sequiūs deliniſ feritas mēſ: qd

b sequijs deliniſ feritas mēt: qd
pz in elephātib⁹ q̄ capiūt b̄ mō
vt dīc Solin⁹: sit fouca lterranea invia p
quā assuererūt ire in quā elephas incidit
ligrāter ad quā veniēs y⁹ venatoz pcutit
eū t̄ pūgit ipm: alēt at veator dū ventit pcutit
tientē ipm pcutit t̄ eū expellit t̄ dat ei hor
deū ad comedēdū. Lūq̄ ter v̄l q̄ter sic fece
rit: bestia liberant se dilligit t̄ ei obediē
mānuscit: ex q̄ pz q̄ sic dīc poeta: Omne fe
rox aīal placat amica man⁹. H̄ si brutus aīal
sic dilligit se deceptorie defendēt evl demul
cētē seu d̄ fouca cēbentē q̄to magl aīa d̄z
xpm dilligere q̄ eaſ xacis a diabolo defen
dit: celesti paulo reficit: t̄ d̄ baratro p̄tē
educt. Ut q̄libet xpianus debet dicere:
Quid retrubiaz dño p̄ oībus que tribuit
mibi: Ps. cxv. Caplsm: XII.

Bladiadores assi

Smilat̄ scorpionib⁹. Scorpio ē sic
dic H̄eg, blādiēdo icedit: s̄z cau-
da ferit nec mordet i facie s̄z a pōsteriorib⁹
nocet. An d̄r scorpio a scorte qd̄ ē dulce: &
potio pois qd̄ ē fingere: eo q i āteriori pte
blādicias singit i posteriore pugit. Scor-
piones & sūt oes blādi & malicioſ q boiſ
in facie nō resistunt: s̄z post dorsuz portat vñ
venena fundat. **P**te pctōres delinire blā-
dicijs malū ē magnū. vi Exo. xxiij. pcepit
dñs: Hō coquēs hedū in lacte matr̄ sūe.
Pter heduz c̄m pctōr. in lacte xō blādicie
designant: de qb⁹ Proi. i. Filii miſi te la-
etauerit pctōres nō acqefcas eis. Hedū q
dē in lacte coqre ē pctōē hoiez blādicijs
delinire. Allit aut̄ hed⁹ signat xp̄m p̄t̄ sī
tudinē carnis pct̄ q non erat a iudeis co-
quēdus. i. occidēdus in lacte m̄ris. i. in tpe
infantie sūe. **C**aplin: XIII

Bonitas et ma-
bilitas huius ducum est multum ex lae-

b licia hoīm depeget mitu ex loco
vbi morāt et ex societate cū q̄ cō
uersant; et exercitio in q̄ occupant. B.
Hypoc. ad cognitionē bonitatē. alialū put
veniūt ī cibū hoīm s̄ fert scire et pascua vbi
nutriūt; q̄ illa q̄ pascūt ī mōtib⁹. i. loc⁹ sic
cis meliora et sapidiora sūt ad elū q̄ ea q̄ i

Liber quintus

vallib⁹ hūdīs ⁊ aq̄sīs. In q̄ etiā signat⁹
etiā penitētib⁹ meliora sūt loca penurias
q̄ dēlitiosas. Ezech. xvij. Nec sūt itaq̄as so-
dome sororū rūe; abūdātia ⁊ saturitas pa-
nūs tē. **P**etē p̄dēt etiā sc̄re aer̄ hūdū ⁊
sleuc⁹ i q̄ querant. Quasi ei aq̄ hō cīrcu-
dāf ē collegiū in q̄ hō quersaſ; de q̄ multū
refert vtr̄ sit hūd⁹ vel sicc⁹. I. vtr̄ deuoſ
vel indeuoſ ⁊ arid⁹. **P**etē p̄fert sc̄re q̄ti-
tate q̄r̄ ⁊ mōl⁹ eoz. Alalia aut̄ domēstica
paucoris mot⁹ sūt; iō maloris hūditat⁹
q̄ siluetria; ppter q̄d carnes domēsticoz
sūt molliores ⁊ ad digerēdū faciliōres. nā
ex multa q̄ete pori claudunt⁹ ⁊ calor intus
includit⁹. pp̄t q̄d grossi hūores d̄ issoluūt;
q̄ sic carnes mollescūt ⁊ attenuant. **S**z q̄
numī comedit⁹ ⁊ bibit humor supfluita-
tes augen⁹ ⁊ in pinguedies multiplicant⁹;
q̄ iō talū alaliū carnes plurimū nutrire p-
bank⁹; sic viri spūales ⁊ p̄teplatiū mag⁹ q̄
q̄ iō min⁹ opatiū sūt q̄ carnales vel actiui.
q̄ iō secū morātes mag⁹ sūnt p̄ lachrymaz
cōpūctiōne hūdū in q̄b⁹ etiā ex multa q̄ete
met⁹ claudunt⁹ pori. I. sensus corporis; q̄ dis-
soluunt grossi hūores. I. dissipant⁹ i eis ter-
rene cogitatiōes ⁊ affectiōes mollescūt pi-
etate ⁊ attenuant⁹ cibi ⁊ pot⁹ p̄citat⁹. **S**z q̄
spūalib⁹ nutrimenti intrinsec⁹ abūdāt⁹ p-
fruunt; iō solatiōis ⁊ gre pinguedie re-
plen̄de q̄ ps̄. Ixij. dicebat: Siē adipe ⁊
pinguedie repleat aia mea tē. **P**etē boni-
tas ⁊ malicia moris sequit⁹ in hoib⁹ ex ho-
nitate ⁊ malicia volūtati; sic in brūt⁹ pue-
nit ex bonitate ⁊ malicie cōplexionis. **N**ā
q̄d facit in brūt⁹ naturalis cōplexio; b̄ in ho-
minib⁹ facit volūtati dispositio; pp̄t q̄d di-
cit Aug⁹. Q̄ volūtās est q̄ peccat⁹ ⁊ rectevi-
tūt. Q̄ aut̄ mores variat⁹ brutoz fm̄ va-
riaz cōplexioz eoz; ex mult⁹ exp̄p̄tis apa-
ret. Hinc est esti q̄z oib⁹ aialib⁹ in sit moti-
ua ⁊ sensitua virt⁹; tñ fm̄ mag⁹ ⁊ minus.
Nā q̄d sūt sensus viuactoris extimatiōis
fortioris ⁊ sagacitat⁹ stolidoris. Hinc est q̄
hos ē pigritia plen⁹ ⁊ tard⁹ ad motu; asin⁹
stolid⁹; equ⁹ ad occupaciā p̄p̄t. Lup⁹ in-
domit⁹; canis q̄tific⁹ ⁊ fidel⁹ amic⁹. Ex hoc
etiā sūl̄ pueniryt dīc Aristo. Q̄ q̄d aialia
sūt magne māsuetudis; vt vacca ⁊ ouis; q̄
dā idomite feritaz; vt vnicornis; q̄dā ma-
gne audacitat⁹; vt leo; q̄dā astute fraudu-
onis ⁊ mīle maliciosaſ; vt lup⁹ t vulpes.
Hic etiā ē vt idē dīc q̄ q̄dā aialia diligūt

societate t^r turmati vadūt: vt cerui onagri
t^r camelii t^r bmoi. Et qdā societate fugiūt si
cut illa qdē rapina viuūt. Autēc. at dīc q
inf oia alatia hō nō pot viuere sol^r: t^r gru
es formice t^r apes in b cū boē discordant.
Dēs g bmoi mores qd insunt dinersimode
bzr: ex diversitate cōplētiōis cōperit etiā
suo mō hōlb^r ex diversa dispositiōe volu
tar. Debent em pmo cib^r hōlb^r inesse cōis
sensus discretiōis t^r mor^r boni opis: plati
t^r maiores debet esse sensus. I. agnitiōis vi
tūtōis respectu dei: estimatiōis fortioris
t^r verioris respectu sui: t^r sagacitat^r maior
respectu p̄ximi. vel d^r esse in eis sensus ex
celles in st̄erplatiōe diutior^r: estimatiōi vehe
mēs in p̄vūtione futuror^r: t^r sagacitas pau
dēs in gubernatione sib^rector^r: vel sensus
qz̄tu ad expositionem scripturar^r: estimatiō
qz̄tu ad distributionē elemosynar^r: sagaci
tas qz̄tu ad correptionē culpar^r. Inueniūt
etia holes siles bob^r p̄ tar ditatē pigrific^r
siles asinif^r p̄ stoliditatē ipudētē: siles eōs
p̄ p̄nitatē in xurie: siles lupis p̄ idomilita
tē sugbie: t^r pauci siles canib^r in fidelit
te amicitie. Inueniūnt itērdū qdā mites:
vt vacce p̄ māsuetudine: t^r qdā seroces vt
vnicones p̄ tyranidē: qdā audacei vt le
nes p̄ p̄sumptionē: qdā fraudulēti vt vul
pes p̄ deceptionē. Mōnūnt etiā vitā solita
riā t^r st̄erplatiōis secretū diligūt: qdā xo
i cenobioꝝ sive quētū p̄gregatiōn^r dño
seruūt sagacit^r. Cōiter aut hō nō tute viuit
sol^r neqz qz̄tu ad vitā corporalē neqz qz̄tu ad
spūalem. Usi d^r Eccl. iiiij. Ac soli sū tē.
Claustrales xo qz̄l sit viuūt debet quenire
cū gruib^r in seipso bñ custodēdo. Brues
em dicunt esse optie sui custodes: q gruē
sic dīc Amb. voc p̄conio terraz pentū vbi
a labore qfēlūt t^r ad castroꝝ custodias vigi
les ordinat^r vt alie securie qfēlāt. Vigiles
em sup vnu cruci stant directe: t^r lapilli in
altero pede tenēt a terra suspēso: vt si som
nus irrepserit p̄ casuz lapilli excite^r. Et
quenire debet cū formicē de futur^r videlz
sagacit^r p̄uidēdo: P̄dro. vi. Vide ad fos
micā o piger: t^r sidera viaſ ei^r t^r disce sapit
tiā: q cū n̄ hēat ducē neqz p̄ceptorē nec p̄
cipē: parat in estate lībi lībi t^r aggregat
in messe qd̄ comedat. Itē d^r cōuenire cū api
b^r bona opa dulcis faciēdo: Eccl. xi. B̄c
uis in volatilib^r est apis: t^r initū dulcoris
bz fruct^r illi^r. Caplin: XIII

De animi
Haritatis
ad legem solere castores n
e. In aliis i' cose vivuntur sp
er alia quod videtur et ad una le
vissima deinde, ita ut vnu
et aliis ligna coporantur
et latibula non tenuit quis
affiditare multa sibi vitaret
non s' in carcere int' boic
viciabili vivere et ex parte vnu
deinde eage q' ob e' cor' et p'z
rad' in e' mact' bimacul' g'nt
q' onus p' ains posat e' cor
q' char'iat' ad aliud p'z q' e' cor
et p'z. Et aliud onera p'z
impl'ct' loqu' p'z et p'z
in'c'nt' u'vare ad e'ficiend'z
b'bo in'cul'z. Et e' cor
ut et h'nt'co in latibulo'z
d'ant'z et p'z c'p'lo'z q' am
res l'bo'z f'nt' f'nt'. Et q'
qui sum'z imm'z s' mara in
t'os in n'nat' d'c'nd'z q'
n'nat' cap'z s'g'p'nt'z. Et
res in'c'nt' h'ob'z l'ob'z f'nt'
Ap's Ro'. Et in'c'nt' nos
c'lt'g'nt' f'm'nt' suff're
Carnalis
simil'z per'c'nd'z s'c'
d'rop'nt'q'nt' multa b'ns'z vnu
f'rc'nt' vnu'z. Dolo d'z. T
ales b'ns'z in ag'z v'l'nt'p'z
et c'nt'z et hydrop'ci'z in'c'nt'
et d'c'ct'at'io'z carnis s'f'z
pos'. Et b'ns'z in carnaliz'z
et f'rc'nt'z b'ns'z vnu'z. Non
caro'z f'rc'nt'z e'v'rm'z e'ha
d'z q'z f'rc'nt'z b'ns'z s'f'z q'z
m'z in d'z l'or'v'nt'z d'c'lt'at'z
Qui v'l'nt'p'z in crocs
f'rc'nt'z. Ap's'z d'c'ct'at'io'z
non carnala vnu'z. Et e'iam
q'z v'nc'nt' aquas infici
d'z r'als'z d'c'lt'at'z libid
in aquas matr'nt'z infici
c'nt'. Cap'nt'z
Ar'no'nt'
Aro'nt'

De animalibus terrestribus

Charitatis frater

Quae legē ipse castores nos docet, nā h[ab]itatio i[st] grege vniuit: suā spēz diligunt: dētū ligna p[ro]cidūt: et ad sua latibula fert et miro mō ea deducūt. Nā vñū p[ro] vehicu[lo] pedib[us] elefantū supinū ponūt: et ins eius crura absca ligna cōponūt et sic cū onera tūd[er] ad latibula sua trahūt quē exonerant et cū b[ea]litate multa sibi b[ea]tacula parāt. Dōcet igit nos castores ins[er] hoies socialiter et amicabilē vivere: exēpla virtutū ab alijs aude cape qd est ore arboz ligna p[re]sidere et ad n[ost]rū mēritū b[ea]titudine p[re]uertere. Q[uod] autē vñū onera p[ro] alijs portat docent nos illā lege charitatis adiupere: de q[ua]d Apls dicit ad hal. vi. Ali[us] alterū onera portare: et sic adimplerit legē xp[ist]i: et p[re]cipue debemus nos inuicē inuare ad edificandū mēritū domū in habitaculū dei. H[ab]it[er] charitatis ordo requirit ut fortiores in laborib[us] debiliiores p[re]cedant: ut eoz tā exēplo q[ui] auxilio ibe[li]o res labore facilē ferant. Exēplo s[ic] cernorū q[ui] flumis iuniperis et maria trāscēt: tūc fortiores in nārādo p[re]cedūt: q[ui] debiliores in nārādo capita suponūt: et sic sibi succēde[re] inuicē labore leui[us] ferunt: ut dīc Iisido. Apls Ro. xv. Deben[ti] nos firmiores ibe[li]o cilitates i[n]firmorū sustiere. Ca. XV

Carnalis hō as-

C[on]similat herindi serpēti q[ui] morātuaq[ue] a q[ui] p[er]cessi obrigescunt in hydrophilum: quia multi bona vocāt: q[ui] bous stercore vñit: ut Iisido. dīc. Tales sunt carnales hoies in aq[ue] voluptatē viuētes qui efficiunt ut hydropticī infatiables de ipsi delectationib[us] carnis: sic hydroptico de potu. Et hi dū in carnalib[us] gloriantur quasi stercorib[us] bous vñit. Gloria em̄ viri p[ec]catoris sterco t[er]vernis est. Machab. ii. Ut q[ui] sterco bous est ipa iniudicia carnis in q[ui] lu[ci]os delectat: Threno. iiiij. Qui voluptabans in croceis cōplexati sunt stercora. Is[rael] delectationib[us] spūs amplexant carnalia vita. Et etiam serpens rina[m] qui veneno aquas inficit: ut Lucan[us] dicit: et talis ē delectatio libidinis que etiam aquas matremq[ue] inficit veneno pecati. Capl[us]: XVI

Caro nostra assi-

milatur vacce. Vacca enim impinguata iugum abiicit cui minus pasta se libere subiicit. In sumo autem proprio iacens et torpens pingueſcit: et maxime si a labore subtrahat. Sicut ligis vacca ex cibo: ex lecto sine sumo et ocio impinguata iugum recusat. Sic etiā caro nostra ex refectō gule et sumo lu[ci]urie et ex ocio incrassata recalcitrat: et iugum spūs portare recusat: Detero. xxix. Incrassatus est dilectus et recalcitrait tē. Contra autē caro laboribus et abstinentia domita: iugo spūs subdit in sueta: ppter qd dicebat Apls. i. Corint[hi]. ix. Castigo corpus meū et in scrupulū re digo tē. Unde carnis lasciuia domanda ē ad modū iuuenia. Est em̄ iuuenia iuuenis vacca q[ui] iam iaga est apta: ut dicit Iisido. que q[ui] est alia lasciuia iugo fortiori p[ro]mīt et stimulo pungit ut recte bonē sequat. Sic q[ui] caro lasciuia est dz fortis iugo penitentie p[ro]mī et penalium operū stimulo molestariꝝ Eccl. xxvij. Seruo maluolo tortura et cōpedes. Item carnis occupiscentia assimilat syrene que dulcedine sui cātus hoīem dormire facit quē cū viderit sopitum porat ipm ad locū siccu[m] et cogit ipm coire secum: quod si noluerit vel non poterit ipm occidit et comedit. Quasi ergo pestifera syrena est carnis occupiscentia cuius cantus dulcedo est delectatiōis suggestio ad quā tūc homo dormit q[ui] ratiō p[ro] negligentiam non resistit: sed tūc ad siccū duci q[ui] p[ro] interiorū p[er]senū aqua grē vacuat: s[ed] tūc cū syrena coit cū ad opus peccati quenit: q[ui] si hō forte tā interius tactus aliquā cōpunctione refugeret vel impedimento aliquā p[er]fere nō valuerit tūc acerbi pugna tērario[n]is inuadat a q[ui] nōn q[ui] p[er]sternit: et petī cōsuetudine deuorat: Elsa. viij. Syrene in de lubris voluptatē tē. Item occupiscentia carnis assimilat scorpioni: cuius venenū sic dicit Plinius p[ro] tridū valde ledit et tandem lenta morte p[ro]mit nisi citi succurrat. Sicut occupiscentia venenū valde ledit quā si p[ro] tridū p[ro]mo. s. in delectabili cogitatione: sed in p[er]sensu adhibitione: tertio dō in opis impletione. Opus em̄ luxurie lenita morte p[ro]mit: q[ui] nō statim s[ed] post sine vivendi ad eternū suppliciū p[ro]ducit. Item caro nostra p[ro] humilitatem penitentie mortificata efficiit anime medicina: cuius exēplum apparet in rubeta sine in horace que

Liber quintus

est genus rane venenosa: que h[ic] sit veneno sa valde: tamē p[ro] incinerationem p[ro]dit vīm veneni & virtutē medicinae magnā recipit. An valer ad cutis & carnis pdite recup[er]ationē & neruorū solida[n]tē tylneq[ue] desicatione[rum] si debite illo cinere quis vitat: sic h[ic] care veneno sit infecta occupiscet[ur]: p[ro] incinerationē tū. i. p[ro] mortificationē p[ro]nō hu[m]iliata efficiat aie medicina: q[uod] s. p[ro] eius afflictionē & mortificationem virus luxurie extinguit: meritum p[ro] pctim p[ro]pus pditū re[sta]ra[n]t. n[on]nū. i. virtutes aie solidans et roborans & vulnera tentationū cessant et exiccan[ti]. Itē carnis vitia remouent affluditate laboris cuius exemplū appetit in capreolo: q[uod] sicut dicit Constantinus in velocitate motus & affluditate discursus caro capoli a supfluitate expurgat & lapo[r]is & odoris gemitus ab eo[rum] carnib[us] amputat: & tenerior & digestibilior efficit. Sic etiā et sollicitudine boni opis & affluditio motu laboris caro nra a vito[rum] carnaliū passiōibus expurgat: q[uod] p[ro] nutrimenti est oculū: Eccl. xxxiiii. M[isericordia] seruū. i. carnē in operatiōne ne vacet: multā etiā maliciā docuit oculitas. Itē carnis vitū sine tentatio[n]e melli us fugiendo q[uod] resistendo euadit: sicut capreolus nō vngue negs dente[s]: h[ic] sola velocitate fuge a canib[us] se defēdit. vñ Ap[osto]ls. i. Cor[inthi]i. vi. Fugite fornicationē. Ca. XVII

Castitas homis

Cassimilat castrationi bouis. Nā bos post castrationem p[ro]ficit in robe & virtute & efficacis magis dominus et maturus & querens & ad labore magis aptus & gitoris incessus: in q[ui]bus significat q[uod] p[ro] castitate voluntarie & integre seruatā quaz castratio significat (de q[uod] dñs dixit Matth. xix. q[uod] sunt eunuchi q[uod] scipios castrauerunt ipso regnū celo[rum]) h[ic] disponit ad augmētu g[ra]te ad suscipiendū māluerius ingū discipline ad maturitatem p[ro]merit ad quietē conscientiae: ad labore[rum] obediētie: & ad gratitudinem modestie. Itē caste viuētes libera[t]ur a multis curis & p[ro]culis q[uod] iugati patiunt[ur] & illaqueant[ur]. Et ideo continentia videntes & continentia viuētes sunt siles castori q[uod] sentiens se a venatoribus ppter testiculos q[ui] q[ui]b[us] medicine aptos: duz ipos venatores plentis testiculos sibi abscondit[ur] & venatoribus derelinqt[ur]: & sic se ab eis re-

dimit: & ideo castores a castrāto vocant[ur]. Et hoc testificant[ur] & castore Isido. Cicero: Juvenal: Physiologus & Plinius. Qui dam aut[em] auctores hoc negant[ur]: q[uod] forte tū sp[iritu]s aliq[ue] est sp[iritu]s q[uod] hoc facit. His g[ener]is siles sunt continentia videntes. s. q[uod] semetipos nō carnaliter h[ic] sp[iritu]aliter castrat[ur] ppter regnū celo[rum]: & ne per desideria & voluptates carnis capiant[ur] a venatoribus infernalib[us]. i. a demonib[us]. Capitulum: XVIII

Autelis et circūspectionibus

Circūspectionibus multū sancti viab[us] abūdant marime in exterioribus. Unde lunt siles p[ar]therē q[uod] est in pelle exteriori minutis orbiculis suppicta: ita ut ex macula varietate tota videat exteriorū oculata. Sicut de sanctis aīlibus dicit Apocalyp. iiiij. q[uod] erat plena oculis ante & retro. Et isti oculi sunt eo[rum] prudētissime cauteles & circūspectiones. p[ro]uidit q[ui]bus videt quid sit ante ambulandū in omnibus: ut dicit ibidē q[uod] isti oculi sancto[rum] animalium erāt ante & retro. Nam ante est canta[le] multiplex & circūspectione virtutis: sed retro cautele & circūspectione virtutis: v[e]l ante habet oculos. i. cauelas in p[ro]fusione futuro[rum]: & retro ex memoria p[er]itorum. v[e]l ante habet oculos in contemplatione spūaliū: retro h[ic] habet oculos. i. cauelas mītas in dispensatione temporaliū. Unde subtiliter contemplant[ur] eternā q[uod] sunt ante & prudenter dispensant tempora que sunt retro.

Capitulum: XIX

Ecitatē mētis

E[st] fugare nos docet lacerta. Et em q[uod]dam lacerta saura dicit: vt dicit Isido. cuius oculi duz p[ro] senectute caligant: foramē intrat parietis & h[ic] soleū oculos apiens lumen recipit. Quasi lacerta caligans ex vetustate est petr[us] cecatus ex lōga peccādi p[ro]suerudine. H[ic] si vult lumen g[ra]te diuine recipere oportet q[uod] intret foramen p[er]tis. i. amaritūdine p[ro]nō vel regularis obediētie: & vt ibi oculos mētis. i. intellectū p[ro] orōnē & affectū p[ro] devotione soli. i. xp[istu]o apiat. vel apliunt oculi a[et]e lumini celesti g[ra]te p[ro] tritionē & p[ro]fessionē in foramine p[er]tis. i. in artitudine satiāctiōis: & tunc recipiunt lumen gratie celestis. Esa. xxv. Agiunt oculi cecop[er] Ca. XX

B[ea]nū
B[ea]nū spiritū
In doctrina equalit[er] sit et
d[omi]n[u]s omni[bus] exponit can-
tione by p[ro]p[ri]e vīetas. p[ro]mo rec-
oncile p[ro]p[ri]o d[omi]ni capitulo. i. li
et tertio. et d[omi]ni digesto col-
lectio spiritualis doct[ri]ne regi-
menta. h[ic] p[ro]mo oper[em] q[uod]
et[er]no verba de auditi. Et
intelligat ei memoriū teneat. i.
aditos columbas facit. i. h[ic] p[ro]p[ri]o
affectione. i. in condit[us] q[uod] q[ui]
in trāmitua verbūs p[ro]fānum
sunt i manū. i. in ope repletar[ur]
i factores verbūs i vō auditor[um]
modo mālū digerit. q[uod] p[ro]p[ri]o
exp[er]iū affluit q[uod] p[ro]p[ri]o
risibile beatūs in factu suo exti-
piat in ore et capitulo docet
plata verbū digerit. i. vītū
p[ro]fāna nōmē. i. h[ic] Mālū. i.
et docuit hic magna vīta
et ceterū. Capitulum:
Paulus
Ca. similāt[er] te
ca. teta claudit[ur] i
elle et vītū et vītū et
q[uod] habuit domū i
caro etiā et colliguntur
fūrū vītū reparant. Si vī
teta includit[ur]. i. d[omi]n[u]ra clau-
sone et stūdine. Sed si sit fūt
vīl fūta et mūlo freno d[omi]no
tacit[ur] fūt monachū q[uod] q[uod]
i monachū. D[omi]n[u]ra. i. ca
et alijs imitantiōis. Et ten-
tūt[ur] obediētie et obediētie termini
fūcēt[ur] cōndit[us] in cōdit[us]
fūcēt[ur] cōndit[us] in filiis p[ro]p[ri]o
indubitate. H[ic] obediētie et col-
lēt[ur] a mūlo. obediētie et col-
lēt[ur] a mālū. obediētie et col-
lēt[ur] a p[ro]fāna et alii mālū
obediētie et alii vītūs p[ro]p[ri]o
et cōd[omi]nū fūtū. i. a mālū
lēt[ur]. Capitulum:
Confiteri
Ca. gārītū canēs do-

De animalibus terrestribus

Animalibus spiritua-

Colis doctrine qualis sit recipiens
dus ostendit ex exemplo camelii. Nam
camelus h[ab]et p[ro]p[ter]as v[er]tes, p[ro]mo recipit cibū
in ventre p[ro]mo q[uod] incipit digeri i scđo t me-
lius i tertio; t ei[us] digestio consumat i q[ui]rto.
Sic cibis spūalis doctrine regit q[ui]tuor
receptacula. Nā p[ro]mo optet q[ui] recipiat in
aure. s. vt attēte audiat. Job. viij. Qui est
ex ovo verba dei audit. Sed in corde
vt intelligat et memoris teneat. Iacob. i. Non
auditor obliniosus fact. t ibi incipit dige-
ri p[ro] affectionē. s. in corde in q[ui] tu digestio
nō trānsmitat verbū; s[ed] trānsmitat. Ter-
rio i manu. i. in ope ut iplearit: Iacob. i. Esto
te factores verbi t nō auditores tm: t hoc
modo meli[us] digerit. q[ui] plus applicat ho-
erplus assimilat ipm. Iacob. i. Factor ope-
ris: b[ea]tū in facto suo erit. S[ed] q[ui]rto reci-
pitur in ore vt sapienter doceat: t hec ē com-
pleta verbi digestio. i. utilitas cōsiderat se
p[ro]p[ter]is discentē. Ah Matth. v. Qui fecerit
et docuerit hic magnus vocabit in regno
celorum.

Caplin: XXI

Claustri vi
ta assimilat tortuge. Nā tortu-
ga testa claudit t illa q[ui] est animi
alis est venenosa t mortifera. S[ed] terrestris
q[ui] habitat in domib[us] v[er]silis ē bona. Huius
carnes ethicas t cōsumpti sūt bone: quia
sūt virtutis reparatiue. Sic vita religiosi
testa includit. i. clausura claustrī t obed-
ientie t oratione. Sed si sit claustral. i. laxa
vel flura t nullo freno discipline coerci-
tasicut sūt monasteria q[ui]dā: tunc ē veneno-
sa t mortifera. Mortifera. s. eius t veneno-
sa alijs imitantib[us] eos. S[ed] terrestris. i. illa
que discipline debite terminis stabilitur:
sive sit cenobita[us] in ciuitatib[us] morantū:
sive heremita[us] in siluis degētiū bona: ē t
laudabilis. Secundum ethicas et cōsumpti. i. his
q[ui] sūt a mūndo defecti vel debilis virtutis
ad evadendū pugnas mūndi vel diaboli ē
villis t pficiua ad assumēdū: q[ui] reputat et
coferit eis virtutes spūales: Ps. liij. Ec-
ce elongati fugiti[us]. s. a mūndo: t māsi in lo-
litudine.

Caplin: XXII

Confiteri t pur-
gari petā canes docet: q[ui] q[ui] iſſit

manū comedit radicē cuiusdam herbe vt
euomāt t sic curant. Et dicit P[lat]ini q[ui] eas
cautiones t purgatiōes p[ro]mo considerat ca-
nes q[ui] replete noxiō cibo grāmē comedit
et vomēdo se purgat. Siq[ue] habet infirmi-
tate peti si comedat radicē herbe. i. si habe-
at p[ro]tritionē q[ui] ē radix penitētie: inducit eū
ad cōfessionis vomitu: t quā purgabitur
animus emittēdo peti p[ro] grāmē igis peni-
tentie euomāt peti in p[ro]fessione quod erat
venenosū nutrīmētū anīe: t ita fit purga-
tio cōscie. Eccl. xxij. Uome t refrigerabit
te. P[er] cōfessionē peti facienda ē dum adhuc
peti recēs est: q[ui] tūc penitētie efficaciter
liberat: cū sit ante h[ab]et peti p[ro] cōsuetudinez
inualeat. Nā catul[us] lactes apt[us] t ictib[us]
serpentū appositus venenū extrahit: do-
lori subuent t mēdū totū sanitati restitu-
it cū alijs remedijis q[ui] fūt: vt P[lat]ini dicit.
Quasi enī catulus lactes est peccati nou-
tas delectas t demulces q[ui] tūc ap[er]it t ictus
serpentis apponit q[ui] cum cōpūctiōe in cō-
fessione exponit. Quasi ei ictus serpentis
est ipse calus tentatiōis: q[ui] t venenū culpe
p[ro] consensu: t dolorē cōscie p[ro] remorsum
inducit. S[ed] dū p[ro] p[ro]fessionē peti adhuc re-
cens detegit: q[ui] lactes catulus t apt[us] vul-
neri adhibet q[ui] et venenū culpe abstrahit
et dolor cōscie tollitur: cū adhibitis
remedijis satisfactiōis mētis salus integrā
liter repa[re]t. Sed notandum q[ui] verecūdia cō-
fitēdiū tenet hoīem in pctō t facit eū tene-
ri t illaqueari a diabolo sicut tenet t capi-
tur ab hoīe leo. Ad capiendū enī leonem
fit duplex fouea: vna cotinua iuxta aliam
et ouis ponit in p[ro]ma: sed q[ui]dā cista q[ui] faci-
liter claudit ponit in scđa. Veniens g[ener]e leo
pp[ro]pter ouē salit in p[ro]mā t vidēs se nō pos-
se exire de ea: ductus verecūdia vt lateat t
trat in scđam t sic incidit i decipula. Post
modū a scđa i p[ro]mā a venatore īducit t rā-
diū ibi tenet donec domet t tagit. Hiero-
sus Ep[istola]. S[ed] duplex fouea ad capiē-
dū t illaqueandū pctōrē. p[ro]ma ē q[ui] pctō
comittit. scđa ē q[ui] pctō retinet sive p[ro]mu-
atur. In p[ro]ma ponit ouis. i. delectatio be-
stialis pp[ro]pter q[ui] pctō seipm p[ro]cipitat. In
scđa ē cista se claudēs. i. peti pluētudo q[ui]
quasi inclusū tenet pctōrē vt vix exire pos-
sit: t pctō ex p[ro]ma ītrat scđam pp[ro]p[ter] vere-
cūdia. s. vt lateat: q[ui] post q[ui]dā hoī ecclidit in
pctō: intantū verecūdāt cōfiteri t timet

x

Liber

quintus

rit ab alio fulcieat.

Caplum: XXV

Quompunctiōis

De sclatur: q[uod] port[us] permanet in ipso p[ro]cto. S[ed] q[uod] dū vnū p[er]tinet rectine[re] trahit ad aliud r[ati]o[n]e ex q[uod]ma fons ea trāsfit ad secūdā: q[uod] ex opere p[er]titi trāsfit ad s[ecundu]m t[em]p[or]e peccādi: p[er]titi quā hō fortis & diut[er] a diabolo detinet: ita q[uod] ab ipso nūc dimittit[ur] postq[uod] ab eo iclusus est p[er] grāuā s[ecundu]m t[em]p[or]e. H[ic] accedit p[ro]cto[r] si c[on]cani. Est enī q[uod]dā rana q[uod] missa in os canis ipz obmutescere facit. Canis h[ic] p[er]cator immūd[us]: quē rana. i. huāna verecūdia obmutescere facit ad confessionē p[er]titi. Et s[ecundu]m rana. i. timoz mūdan[us] facit obmutescere canē. i. p[er]dicato[r] a vito[r] redargutio[n]e. Es[criptum] lvi. Canes muti nō va. t[em]p[or]e. Ca. XXIII

Quonfidētia san

C[on]torū viro[r] nō ē in exteriori ap[aratus] in interiori spū & i[x]pī auxilio & v[er]itate. Sunt enī siles leonib[us] q[uod]rū tota v[er]itas est i[nc]pectore & firmatis i[nc]apite. sic v[er]itas sancto[r]um ē in p[er]cotope. i. intus i[nc]orde: q[uod] co[er] i[nc]pectore claudit. Apls. Ep[ist]b. iii. Dei vobis corrob[or]ari p[er] spū ei[us] i[nc]iteriori hoie. Ite firmitas co[er]t in capite. i. in ipso: Ps. xxvii. Aerbo dūt celi firmati se. sc̄. It[em] enī ipso q[uod] ē v[er]bi dei ē caput sc̄. rū. i. ecclie. h[ic] ill[us] Apli ad Ep[ist]b. i. Ipz de dit caput sup o[mn]i ecclie[la] q[uod] est corp[us] ei[us]. Pro[pt]er. xviii. Justus q[uod]s leo p[er]fides abflos terrore erit. Caplum: XXIII

Quompassiōne

C[on]tactu dūt holes ip[er]dere ei[us] q[uod] cecidit in p[er]f[us]i vel in aliquo g[ra]ue infortunio. ex p[er]c[ep]to. i. elephātiū. Dicit ei[us]: q[uod] cū elephas q[uod]rā arbori & maxime palme se appodiāt q[uod]q[uod] arborē frangit & in terrā cadit q[uod] casū sunz irrecupabilē videns miro mō barrit: ad cui[us] barritu multitudi inueniēt accedit subito elephan[t]iū q[uod] seniorē p[er] viribus reuelat & vt cū erigant miro affectu se inclinat. Tūc aut hō quiescere revolēs arbori se appodiāt: q[uod] mūdo v[er] delectatiōe p[er]titi inheret vt desiderio suo satissimāt[ur]: q[uod] arbo[re] fracta cadit: q[uod] v[er] mūdo deficiēt[ur] vel delectatiōe trāscēntē in aduersitatē vel p[er]titi ruit. Et tūc casū sunz miserabilē agnoscēs dūt barrire. i. alio[r] au[xiliu] flibilis ip[er]lorare clamādo ad sanctos vel ad hostes p[ro]ios & hōlies. & tūc alij forti oris v[er] pot[er]tiores dūt ei copati & tunare. p[er] posse vt subleve est. Eccl. illi. Si v[er] cecide

Quonscientie sue

Caplum: XXVI

Domū dūt bō q[uod]libet edificare an oia deinde alijs trēdere ex p[er]c[ep]to bōbiciis. i. illi[us] vermis ex cui[us] textura bōbinū p[er]ficit. Hic enī p[ro]mo domū fabricat i[nc]abitat & i[nc] q[uod] frig[us] se defensat. postea v[er]o te las textit more aranear. Domū iterio: hōl[us] p[er]sciētia ē: quā sapientia edificat: p[ri]na purgat: charitas ornat: & talib[us] aī oia hō intēndere dūt. Eccl. xxvii. Percurre por i do mū tuā t[em]p[or]e. Hec domū cū eīn p[er]ficit a[ll]i citur dei habitaculū: pacis domiciliū: delitariū celestū refectoriū: & otrā frig[us]. i. q[uod] asperitatē cuiusq[uod] aduersitatē fortissimum p[er]pugnaculū. Hac g[ra]m domo p[ri]ns cōposita pot[er]t secure hō telas exteriō te[le]rēd[us] ē exte[re]riō: reb[us] trēdere ordinādis ad a[ll]iorū v[er]itatis. H[ic] domū p[er]se cū labore edificat[ur] deuastat. An assimilat[ur] arenaz te[le] q[uod] cū labore multo cōponit & tūc faciliter dissipat. Sic oīla p[er] vnu acū p[er]titi mortalit[ate]. Iaco. ii. Qui offendit i[nc] vno factū ē oīm reus. Capitulum: XXVII

Quontemplatio

C[on]tactu dūt cognit[us] p[er] silendinē hita, tioi aīaliū terrestrī: q[uod] q[uod]dam ut dūt. H[ic] habitat i[nc] mōtib[us] vt cervi et et h[ic]mōi: Ps. ciij. Mōtes excelli cervis: q[uod] dā v[er]o i[nc] cavernis vt vulpes & talpe i[nc] h[ic]mōi: Mat[th]b. viij. Vulpes fons. t[em]p[or]e. q[uod]dā vero in cāpis & plantis locis vt oues i[nc] h[ic]mōi: Ps. viij. Oves & bo. v[er]e. Sic vita cōsplatzua

De animalib[us]

animalib[us] animalib[us] p[er]tinet ad mā. v[er]o

animalib[us] v[er]o vole vole vole vole vole

vole vole vole vole vole vole vole vole



De animalibus terrestribus

Vel dñitū regrit mōrē. i. altitudinē quersatōis. Lsa. iij. Venite ascēdam⁹ ad mō. rē. In cū signū dñs orare volēs mōrē ascēdit: Mat. xiiij. Itē regrit cauernā. i. latibulū securitatis & solitudinis: Matb. vij. Tu cū oxaneris ira cubiculū tuū & clau. rē. Itē planicē & latitudinē dilectionis vel planicē. i. bassitudinē būllitatē vel planicē. i. cōperie sobrietatis. s. vt p̄eplator non pl⁹ sapiat q̄ oportet sapere: & iō nō dñt q̄ p̄suptionē ascēdere: s̄z i hūlilitatē tēcē. Eccl. iij. Altiora te ne q̄sier. Itē p̄eplatiōis q̄ es alas sp̄inguat: s̄z sōn⁹ sp̄inguat glires. Glires cū sūt lōgi mures q̄s somn⁹ effici p̄ques. Tota enī h̄yeme dormiūt & requiescunt q̄s morui. Significat & eos q̄ sūt in cōipatiōis diutī p̄sistētes: q̄ dñi trosus i se metis ab extēriōis tunulrib⁹ semoti: dñtūs i p̄eplatiōis p̄sistit: q̄s lōgo sōno q̄cētes eterna p̄solatiōe p̄guescent: & dñ extēriōib⁹ curis & actib⁹ moriūnt mirabilē p̄gueles grē & interi⁹ imbuunt. Itē p̄eplatio vel orō facit nos cognoscere statū mētis nre & ei⁹ defectū. Hā onager q̄s necit ubi fēmia sua sit: i mōrē altū ascēdit et solo statu p̄cipit ubi sit. Sic hō q̄ ubi. i. i quo statu sit mes sua vel ḥcīa necit: dñ p̄eplatiōe & orationē in altū ascēderet et ibi illuminat⁹ & si nō vīsōe. i. certa cognitiōne salte tñ qdā odore. i. qdā pbabilē cōlectuōe p̄p̄det & cognoscet de statu vñ de defectu anie sue: Lsa. lij. Ecce itēlīget seru⁹ me⁹: exalta. & eleua. rē. Tūc seru⁹ dei itēlīget q̄lis sit cū in altū contemplatiōe exurgit.

Capitulū: XXVIII

Ontritio humi
lis trahit de corde petōris vene
nū culpe: & mitigat mōsū & tri
sticiā sc̄ie s̄cē mōlēs tritē: & sup mōsū ar
ane venenose apposite venenū extrahit &
dolore leniū vñ alleuitā. Hā contritio musca
rū inūdaz ētritio & p̄nia turpū actionū.
Musca at venenose aranee cōsensus vñ
spētratio actiōis: seu tēcētōis male. An
circa vñ exēplu nota q̄ musca vita fit ar
ane eca: mortua aut & contrita fit mos⁹ ar
ane medicina. In q̄ signat p̄ p̄tem in hoc
vñs diabolū pascit. S̄z cū p̄pniaz & cō
tritionē mortificat: & diaboli euacuat.
Vel musca mortua & cōtrita: est caro vñtis
mortificata & p̄nē afflictōib⁹ attrita q̄ ora

nearū mōrissibus obſuſtit: q̄ demonū tēta/
menta repellit. Capitulū: XXIX

Ebolus sup oia diligiti: immo vt ip̄z
nutriat interdū oia vitia extin
guit extreſca. Et iō diabol⁹ filis ē sui. Hā
lus sic dñs P̄di. interdū vigili filios parit &
q̄s q̄s oēs deuorat p̄ter p̄mū: quē q̄ ceteris
amat: & p̄mo p̄mā manillā dat. S̄z iō
bolus q̄s in hole multa vitia q̄s mōtōs
filios parit: th̄ q̄ p̄ma radix oīm ē in cor
de: iō corruptionē cordis sup oia fouet et
amat: & ppter ip̄am cōseruādā & nutriēdā
etī alia vitia extinguere nō curat: q̄d mā
xime appetat in hypocritis q̄z q̄s oia vi
tia orūnū ex intentiōe cordis sinistra. Id
quā nutrīndā & p̄seruādā i els nō curat
imo gaudet diabol⁹ q̄ oia vitia extēriōa
restringat. s. q̄ vītū gule restringat p̄ ab
stinentiā: vel luxurias p̄ p̄tinētiā vel līgue
p̄ doctrinā sanctā: vel auaricie p̄ elemosynā
nā & sic de alijs oībus nō curat diabolus:
dūmō cordis intētio q̄ vñ p̄mogenita ei⁹
p̄maneat & cōseruet corrupta. Scit el̄ dia
bolus bñ q̄ si ē p̄prava intētio q̄ p̄cedit pec
ueriū est oē opus q̄d leḡ q̄s rectū esse
videat: sic Grego. dīc. Itē dñ p̄rio cor
parari: dēle exēlora opa reformāda vñ or
dinādā s̄t. Ut̄ aran ea fracta tela nō egre
dit ad venādū n̄li p̄i illa reformata quā
sp̄ a medio ic̄pit reparare nibil extēma re
putās q̄dū mediū ē fractū. Sic aīaz siue
vitā p̄ p̄tū fractā: p̄mo dñ hō reparare p̄
pniam ic̄piēdo a medio. i. a corde ante q̄
egrediat ad opa exēlora faciēda: q̄ rema
nēte iteri⁹ fractura. p̄tū cēnt meritoia
opa extēria. Mat. xxiij. Mūda p̄us q̄d i.
rē. Grego. i. moral. Si semel cor ītētioe cor
rūp̄it: leq̄nt actiōis medietas & terminus
ab hoste calido secure possidet. Q̄m totā
arborē sibi fructū ferre p̄spicit: quā venen
dente in radice vitiauit. Ca. XXX

Rudeles hoīes
si silescā ib⁹ q̄ p̄cessū canē & vlu
lātē oēs lacerat & p̄sequit̄. Ita
ēt hoīes adulatōe p̄cessū crudelē nō adiu
uāt: s̄z poti⁹ detrahēdo lacerat dicendo q̄
bñ meruit. Ps. lxvij. Sup dolorēvul. rē.
Hoc. Vñ malis nostris cumul⁹ accedit q̄
cū miseris aliqd grauitatis infligit q̄ p̄c

Liber

quintus

serat meruisse credidit. Aliquā etiā tales crudelēs hoīes nō tñ maledicunt: s̄ ē factū t̄ iuris pseguuntur: s̄ illud Ps. xvij. Persecutus ē hoīem inopē t̄ inēdīcū rē.

Capitulum:

XXXI

Rixchristidia
e bolū ligauit t̄ eius virtutē prostravit. Cui⁹ exēplū habet i boue silvestri: q̄ dicit pseguit oē rubē: t̄ iō venato se rubē induit: t̄ sic eū ad se idū cit. Cū aut̄ sibi appropinquerē viderit: p̄ magna arborē se abscondit. Ac bos ita fortit arborē ferit cornib⁹: q̄ ea sic in ligno infigit ut extrahere illa nō possit: t̄ sic dū alii occidere q̄rit: sc̄p̄m occidit. Ille ḡ bos silvestris gerit silvitudinē demonis q̄ oē rubeum odit: q̄r sanctoꝝ sanguinē fundereſtit. S̄ xps venator celestis venit t̄ rubeo se induit q̄i passibile carnē induit et assupst̄: q̄ ex purissimis sanguinib⁹ beate virginis formata fuit: vt dīc Damasc. Altū tūc rubeo induit: sūt q̄i el⁹ sanctissimū corp⁹ sanguine rutilant: sicut i oratiōe t̄ flagellatione t̄ crucifixioꝝ: Esa. lxix. Quare rubrū est induinetū tuū rē. Vides aut̄ xps tpe passionis magis: pp̄nqū sibi diabolū pseguēt̄: post magnā arborē se abscondit: q̄i. s. occultando sūe deitat̄ potentiaz cruci se affigi pm̄ist̄: quē dū diabol⁹ crucifigī fideliſ. peirauit in ipaz crucē forter ūpegit: t̄ sic dū tenere t̄ p̄ternere creditit: tpe detentus t̄ p̄strat̄ fuit. Illoc enī sic dicit Ecclesia ordo nostre salutis depoposc̄rat: multiformis p̄ditor̄ ars ut arte falleat t̄ medelā ferrit inde hostis vñ lcerat.

Capitulum:

XXXII

Op̄iditas aqua
e ricie p̄ducit ad interitū aic. Est enī cupidus sis leopardi: q̄ dū comedenter aliqd̄ venenofū tūc q̄rit stercorū humanū: vt cū eo extiguat venenū: vnde venatores simū illū sup arborē in vase suspendūt̄: in quē leopardus salies ut stercor̄ accepit interim ipm̄ venatores iterficiunt. tūc ḡ leopardus veneno inficif cū avarus cupiditate accēdīt: q̄r venenū charitat̄ est cupiditas ut Aug⁹. dicit. S̄ tūc ad expelēdū venenū q̄rit hūana stercora q̄i ad satiāndū cupiditatē sectat̄ tp̄alia lucra: de abusus Apls att ad p̄billip. iij. Om̄is detri-

mentū feci t̄ arbitror ut stercora vt p̄p̄z lucriſaciā: s̄ tūc venatores h̄ stercora sup arbore suspedūt q̄i cupidē emēti demones ut cā iſlāmet tp̄aliū diuitiar̄ magnificēnam ostendūt. Sie fecit diabol⁹ xpo q̄i duxit eū in mōte excelsū t̄ osidit ei oia regna mādi et gloriā eoz. t̄ postea dixit: h̄ oia tibi da, bo. q̄d̄ ḡ fecit xpo apta viſiōe h̄ facit freqūtūs hoī cupidō occulta suggestiōe. vñ cuī cupid⁹ ad capiēdū tp̄aliū diuitiar̄ stercora p̄ lucra nō licita nitit̄: a venatoribus. i. demonibus vita anīe p̄uat vñ. Tim. vi. Qui volūt diuities fieri incidunt in tētatiōne t̄ in laqueū diaboli: t̄ desideria militari inutilia q̄ mergūt̄ aias i interitū.

Capitulum:

XXXIII

Ora et occupa
e ctio tp̄aliū mīta euacuat hoīes a v̄tute interiori. Cui⁹ exēplū ap̄aret in bōbīce. i. in illo x̄mīculo ex cuius textura bōbīcīnū. Oficī qui telas terit ad modū araneaz. S̄ sic dīc Iſi. Dū fila egerit euacuat t̄ nihil in eo remanet nisi aer. Ille enī ad telas texendas fila egerit: qui ad tp̄aliū rex dispositiōes t̄ occupatiōes vite sue studia couerit: q̄ dū seculi negotiis tota lis̄ implicat̄: interi⁹ v̄tutib⁹ penitus euacuat: Ut Apls dīc. ii. Timoth. ii. Q̄d nemo militās dēo negotiis secularibus se ip̄licat ut ei placeat cui se pbavit.

Capitulum:

XXXIV

Oriositas noui
e ratum est instrumentū diaboli ad aias occidēdas. Sūt enī curiosi hoīes silvestrib⁹ ceruis silces: q̄ tante simplicitatis existūt: q̄ oēm mirant t̄ huīpēt nonitatē: vt equo v̄l bubalo ad eos accedente ita in eū respiciunt: q̄ hoīem iuxta se veniente t̄ sagittis eos impēctē nō aduertūt. Ita curiose mētes cū circa q̄dā noūtates ūtiles: s̄ eis admirabilēs occupātur: iacendo erozis v̄l elatiōis v̄l aliciū al teri⁹ peti a diabolō feriūt. Et Apls. i. T̄ mot. vi. dīc. Prop̄banas vocū nouitates deuīta. Si curiosi fuerūt athēniētes de q̄b⁹ sr. Acl. xvij. q̄ ad nihil aliud vacabat nisi ut aliquid noui dicerent v̄l audirent.

Capitulum:

XXXV

Electatio pec-



De animalibus terrestribus

175

eat occidit mētē sic pot̄ murē. Dicit enim Christo. q̄ mus nō potat & si potauerit morit. Lūc ē delectatio pet̄ potat: q̄n in eaꝝ p̄sentis. Ps. cviij. Intravit sicut aq̄ in tē riora ei. & tuca occidit: qz pet̄ cū con sumatū fuerit generat morte. Item delectatio est causa mortis anter: sicut dulcedo mellis ē cā mortis vīs. Māq̄ vīlū aliqui altissimas arbores scādit & fruct̄ & mel q̄ rit ibi & sc̄pe dū esurit ad cūdē locū redit. Vā venator circa pedē arbor̄ sudes atq̄ palos acutissimos vndiq̄ circūcīgit & an apura vñ exit mel mallem pōderōu cū fu ne suspedit: vītēs & vīlū esurient & mel de arbore trahere cupiēs q̄ malleū ipedif: tūc ille malleū a se abīcit: h̄ q̄to fort̄ cū peilit: tāto grauī rediēs caput eī p̄cutit: et sic radū fit q̄usq; ex frequēti itū caput eī debile deficit: cadēs & sup̄ palos ruit: & sic p̄pria stulticia se occidit. Sibz dum bō dulcedinē sive delectationē pet̄ q̄rit malleū divini sermōis de q̄. Vide. xxiij. Verba mea quasi malleū p̄terē petras: petim ip̄s phibes eī resistit: quē dū p̄tōr abīcit et a se p̄scit: Em̄ illud: Ps. xlii. Proieci fīsermōis meos retrofū: ī ip̄s fort̄ ip̄ingit & finalē deficiēs ī pet̄ ruit qd̄ ad eter nū interiū trahit. Caplm: XXXVI

DEsideria cordis
D bona tūc habet efficacī & perducūt ad bona opa qn̄ sūt charitate isformata. Boues eī ille sūt excellentes ad opa q̄ h̄t coenua lata: nigri x̄o et parua cornua h̄ntes reputant ad op̄ ier̄tes. Quasi enī cornua capit sūt desideria mēt̄ q̄ tūc dilatant qn̄ charitate isformāt: & tūc tales boues. i. b̄mōi boies excellēt̄ opant: qz amor dei nūq̄ ē ocoſus: opaſ et magna ſi ē. Greg. Ps. lxvij. Placebit deo ſup̄ vitulū nouellū cornua. pdūcentē. Sz boues nigri. i. boies ī pet̄ obſcuri: qz charitat̄ extētio carēt: h̄t parua cornua i. parua bona desideria. Et iō ad bū op̄dū pleni ſūt oſ inertia. Vā in tali boue deficie, calore charitatis & abūdāte frigore iniquitatis abūdat pigritia aratri. i. fructu ſi opis: fm̄ illd̄ Ps. x. xx. Propter friḡ piger arare noluit. Ca. XXXVII

DExtractor assimi latur serpēti. Ps. iō qz serpēti

lenter morū infigit. ſic d̄r de dyspeſa: q̄ p̄occidit q̄ ſentia: neḡ tristiciā morituro ī ducit. Tal ē detractor occult̄. Eccl. x. Si mordet serpēs ī ſilento: ita nihil minus h̄z q̄ occite detrahit. Sedo qz serpēs nō recte h̄z tortuose icedit. Vā fm̄ Iſid. vocatur anguis q̄l angulosus: qz nūq̄ incedit recte: t talis ē detractor fraudulēt̄ q̄ incipit a cōmēdationē vt n̄ recte credat ex odio dicere: ſz p̄ recomēdationē retorquet ad vituperationē. Tertio qz serpēs terrā co medit. ſūt enī qdā ſerpētes q̄ latitāt in ca uernis & lingūt puluerē & fugit terre hūo re vt dicit Plini. tal ē detractor insidios & maliuolus q̄ actib̄ alioꝝ ſūtia latēt̄. et ſolū illud qd̄ videt terrenū. i. vile vel de ſpectu comedit. i. mordēdo & derrahendo dicit. bona aut̄ ſi q̄ nouit occultādo ſupp̄mit: Eſai. lx. Serpēti puluis panis eī.

Capitulum: XXXVIII

DEnoti homies
D h̄to magis a ſe remouēt dele crabilia carnis: tāto magis. p̄ſi ciūt in bonitate & ſapore mētis. Mā aialia naturalē hūida ſūt meliora & magis ſapi da: q̄nto magis ſūt a lacte remota ſic p̄i carnib̄ porcīnus. Sic mult̄ lachrymis hūi di. i. boies denoti q̄nto plus a lacte ip̄ius carnalis dulcedinis elongant: tāto magis in ſapore ſterne ſolatiōis augmentātur: Ps. lxvi. Renuit ſolari aia mea. ſā car nalibus. tō ſeq̄: Memor ſui dei & delectatus ſū: Eſai. xxvij. Quē docebit ſcīam & quē intelligere faciet audītū: ablactatos a lacte: aquilos ab vberib̄ t̄. Ca. XXXIX

DIabolus affi milaf draco. de q̄ Ps. cij. Dra co iſtē quē formasti ad illudēdū ei. Mā draco h̄z malū ſibillū: qz ſibilandō ſtatū ſtagiō ſūt emittit & aerem inficit & ſic morbus p̄ſilente gignit. Sic diabol̄ h̄z malū ſibillū. i. mala ſuggeſtione quā ſimilētendo cor inficit & morbi p̄ſilente pet̄ delectationē ſducit. Itē draco h̄z ma lū morſū: Dic eī Christo. q̄ cū morbi draco nis venenos & malū ſit: p̄ſices q̄ ab eo mor denk ſubito moriū. Itē morſū dracois i. demōis ē ī pſensi pet̄: ī q̄ mor̄ aia mori tur. Itē diabol̄ ū ſiliſ ſerpēti q̄ timet ho minē nudū & inſilit ī vēſtū ſic diabol̄ ti

F 3

Liber quintus

met hoiez paupes taliū p̄ceptore: et illaq; at hoiez diuitie taliū possessor: Apls. i. Timoth. vi. Qui volūt diuities fieri faci- dūt ī tētationē et ī laqueū diabolū. Itē diabolū assūnūt colubro. p̄tio qz vmbra co- lit. vñ dī coluber q̄si colēs vmbra. i. corda vmbrosa et obseura petis: vñ vmbra. i. mē- tes i petis sopitas: qz vmbra soumū indu- cit: Job. xl. In vmbra domit. Itē colu- ber fugit cerua: et diabolū fugit aiaz sollici- tā ī opib; bonis. diligit cī metē oculosam et odit sollicitā q̄ ī cerua significat q̄ ad cur- rendū expedita. Itē qz coluber leonē oc- eidit: et diabolū interimit hoiez supbū: qz supbia ē p̄plū ei. iaculū. Itēz qz rutam odit. i. pñiaz amara. Itē qz pelle depōit. i. apparetē negatiā: et b̄ ē qñ trāfigurat se in angelū luc. Itē qz nemora et cocauitatis arboz diligit. Nemora enim sūt corda stu- dij rōnalib; destituta et bestialib; desideri- is plena. Hā nemora sūt hīacula nō hoiz h̄ bestiar. Cocauitatis aut̄ arboz sūt ipē mētes homi. Vturib; vacu q̄s diabolū ml- tū diligit. Itē lac libētissime bibit. i. dulce- dinē carnis vñ peti ad sumēdū auidē idu- cit. Itē qz cauda ledit. i. fine subuertit ī pñcipio blāde et astute ī gredit: Pro. xxiiij Ingredit blādet ī nouissimo mordēbit vt coluber re. Itē venenū fudit. i. peti. Itē qz canes fugit. i. p̄dicatores: qz ei negatiā detegūt: vñ ab audiēdū p̄dicatorib; mul- ros retrahit. Item qz mūcas comedit. qz diabolū pascit cogitatib; inuidis. Itē pulu- re lingit: qz auaros demulcet et ī ma- lis lucris eis. p̄pitare tribuit. Itē diabo- lus marie insidiat fini hōis: qz si ī fine ho- minē decipit aiaz et corpus occidit. Hā al- similat cerasti serpēti q̄ ī semit' lūdiose ma- nens insidiat eq̄ti ut mordet vngulā eq̄. Hā sic dī Slo. sup. Sēn. Cerastes et ser- pens reguli tāte pnicie: q̄ si eius venenū tñ vngulā eq̄ tangat equū et equitē subi- to pimit. Hic ḡ ē diabolū q̄ occulti modis insidiat hōi. Est eis hō simili equiti cui equus ē corpus. Sessor aut̄ spūs. vngulā aut̄ q̄ ē finis corporis signat dī mortis. In quo si pō diabolus venenū nequitue sue immittere: et equū. i. corpus et equitē. i. ani- mā ad eternū interitū inducit. Sēn. xlxi. Cerastes in semita mordens vngulā equi- ve cadat ascensor ei retro. Itē diabolū ne- quissima voluntas nūl̄ restenaret p̄ diuinū potētiā et puidentia homiēs non euadere poscent. Est ci diabolū sūt cuidā bestiale q̄ dī esse ap̄t ethiopēs oib; mēbris iers et caput p̄ graue habēs semp illud inclina- tum ad terrā deferens deo hōib; puidēte: quia cū om̄s qui vidēt ei oculos mox expirēt si caput elevatū ferret oēs occide- ret. Hec bestiola diabolus ē cuius mēbra sunt om̄s iniqui quois diabolus oēs iner- tes reddit ad motum bonoz opez. Caput eius. i. mēs p̄granata ē multipli iniqua- te. Hā ipm caput semp defert inclinatū ad terrā: qz ad hoc ei studiū et rota ei cōtē- platio tēdit vt electo et anias a supnis tra- hat et ad infinita mergat. Ael dīnta, puidē- tia caput deflexū porat: qz s. stra homiēs nō tātū erigere p̄mittit caput. q̄tū optat unde licet afflictione in isto p̄ semp velit: in- si a deo p̄tate nō accipit: ad tentatiōs arti- culum nullatenus qualescit. Hā ita subi- les sūt oculi ei et venenos. i. maliciōs ei p̄- conceptus et astutie stra homiēs qz null̄ ab eo euaderet: si cīrūducendi eos. i. libe- re exequēdi potestatē p̄t vellet baberet. Itē diabolū assūnūt lupo. Mā rōne nois: dī eis lupus q̄si leo pes vt dī. Isid. eo q̄si leonis pedibus sūt ei hōis. Ande quisq; dī presserit nō vltit. Pedes ligit dia- bolū sūt delectatiōes peccati: p̄ q̄s in homi- nē ingredit in q̄bus ē tante virtutis vt si eiē mentē p̄sentientē presserit ad finalē oc- cedit. Pro. i. Pedes illo y ad malū cur- rūt. Secundo rōne frandis: Legit ei q̄ lupus aliqui voces emittit q̄si hōis: aliqui latrātū canū singit: vt sic pastores et oves decipiat. Sic aliqui diabolū aliqui sug- gestiōne immittit: q̄ habet aliqui specie bo- ni vt sic boies fallat. i. Cor. vi. Sathanas trāfigurat se ī angelū lucis. Tūc eis ī angelū lucis se trāfigurat: q̄i videtur ea suggestere q̄ boni āgeli osneuerūt p̄suade- re. Dicit eis Aristō. qz ī india ē quidā lu- pus q̄ habet faciē boise candā scroplois. Hā diabolū q̄ ī pñcipio q̄si rōnabilitia sug- gerit ī frānde postea venenū infundit. Itē lupus vt capras cape possit sub fo- liis se abscondit: et magis astutia q̄ potestia eas vincit. Sic diabolus decipit se abscondi- dendo sub folijs. i. sub apparetia bonoz. Est eis versipellis maleciōs plenus: sicut ī ethiopia dicunt ē esse lupi ita varq; vt null̄ eis color deesse yideaſ: ita nec deest diabo-

De animalibus terrestribus

176

lo aliqua via fraudis. **T**ertio rōne tyra
pidis: q; diabolus fortius tērat hoīez qn
magis videt eū aduersitatibus fatigatū.
Legis eū q; qn lupus ad ouile vadit h vē
tū pgit ne canes eius odo: ē sentiat. Per
ventū autē intelligit aduersitas. **A**n dia
bolus h ventū vadit: qn hoīem in aduer
sitate existēt itē tentando inuidit. Sepe
eū iusticia dei pmitte homi tribulato ex
ablatiō substatiā addit afflictionē in cor
pore & deinde tētationē in mēte: vt sic ad ī
patientiā & desperationē inducat: sicut pa
tet in Job: cui p̄tō res abstulit: deinde fi
los extinxit: deinde qui vlcere p̄cussit tā
dem p̄ vroē & amicos granis tētationes
in cor eius immisit. **S**z ille eū supauit i oī
bus. **E**t nota q; diabolus plus tērat & p̄se
qui iustos q; p̄tōres. **D**icit em̄ p̄bisiolo
gus q; lupus nō venat circa locū vbi nu
rit catulos suos: sz venat a remor. **Q**ua
si autē loca vbi nutritur catuli eoꝝ lupo
rū sit maloꝝ corda: in qbus nutritur de
lectationes & affectiōes p̄tōꝝ: ibi q; dia
bolus nō venat: q; tales diabolus tētare
nō conat. **H**reg. Illos diabolus pullare ne
gligit q; quieto ure possidere se sentit: sz
q; loca ab ipso remota sunt iustox corda q;
sz ei stradicūt: & loꝝ p̄cipue tales diabolus
p̄sequit & molestat: **H**rego. Hostis nō nos
in hac vita positos qnto magis sibi rebel
lare sp̄icit: tāto ap̄l̄ expugnare st̄edat.
Quarto rōne veletatiōe ludit: q; lupus
valde diligit ludere et dicit Plini. & loꝝ si p̄
rapē p̄uez cū eo ludit & postea eū cōedit.
Quat̄ā diabolus cū p̄tō ludit oñdit.
Hrego. In Pasko. dices diabolus facta alio
tū mō grauius: mō nihil eē qd̄ p̄petratuz
estmō misericordē deū loquif: mō adhuc
tēpus subsequēs ad pniaz pollicet: vt dū
p̄ hoc mēs decepta ducit ab iutriſōe pn̄ce
suspedat: Proi. viiiij. Stultus illudit p̄tō
i. diabolus q; ē cā p̄tō. Hostis at cū p̄tō
re lusit eū comedit. Amb̄ in sermōe. Dia
bolus non diligit filios suos sed odit: sic
enim eos amat vt pdat: sicut amat gluto
morsellū vt comedat. **Q**uinto rōne for
titudinis. M̄ lupus habet magnā forti
dinē in capite & in collo: intestina at h̄ de
billia. s. q; tota vis diaboli ē ī p̄ncipio tēta
tōis: q; si in p̄ncipio sibi resistit: postea de
billis efficiet. Dicit Ambro. q; hō voce pdit
si lupus eū p̄mo viderit: sz si hō lupū ante

sp̄esperit audaciā pdit & caudā deponit.
Tūc lup. i. diabolus hōzez vidēdo puenit
q; eū in p̄ncipio nō resistēt sp̄icit. Sed
ecōtra tūc hō lupū p̄us cernit eū se armat
et p̄parat ad repellēdū tētatiōis p̄ncipiū.
M̄ postea diabolus pdit audaciā & caudā
deponit q; tētare dimittit ad finē intētū
ipaz tētationē p̄trabit. Chrys. lug Mat.
in p̄mis granis & iutollerabilis ē imperus
diaboli: quē si quis fortiter sustinuerit in
secūdo inueniet infirmitōē: quāto eī plus
repercussus fuerit: tāto magis refrigescit.
Sexto rōne breuitat. t̄pis M̄ legit i li
de animalibus: q; qn plus senescit: q; nō p̄t
predari vadit de nocte iuxta ciuitates & in
sidiaſ hoīibus: sic diabolus sc̄ies tēpus su
um esse breue iā de hoīibus bestialib⁹ nō
curat: sz bonos deuorare festinat. **I**stid. de
fūmo bono. Tūc p̄tra eū quē possidet dia
bolus acri⁹ leuit: q; si se diuīa dūtē ab eo
expellēdū cognoscit Apoc. xii. **A**e terre &
et mari: q; venit ad vos diabolus bñs irā
magnā. **S**ept̄o rōne formidinis. Lup⁹
ei multū formidat ignēt dicit Homerus.
Tē lapides multū timet. Sic diabolus
multū timet ignēa orōnē. i. feruīdā & la
pides. i. elemosynas. **A**hi dī q; si q; duos
lapides simul collisterit lupus audaciā per
dit. Duo lapides sūt duplex elemosyna. s.
corpalis & p̄spicualis. **I** utraq; fiat ē diabo
lo valde formidabilis. **G**re diabolus deci
pit hoīem sicut vulpes decipit taxū. **M**az
taxus vulpē odit: sz vidēs vulpes q; eū
expugnare nō possit. ppter ipius duriciā
pellis fugā capit: & dū taxus p̄dā querit
vulpes eius latibulū iutrās & immūdicijs
vincit & alijs taxi lectū inficit: cui⁹ fetorem
taxus nō ferēs inde recedit & alijs soueaz
sibi qrit. vulpes & q; ē aīal fraudulētū ad
uersariū calidū signat. **T**axus at hoīez bo
niū sz incauta quē diabolus tētado ipotes
cū videt. ppter ipius st̄atā se in nīlo pos
se p̄ficere fugit: q; s. ad tēpus ei tētatiōes
suberabit. **D**ix illius anim⁹ incauta secu
ritate interna cura dimissa circa exteriora
se occupat: fraudulētū aduersarius intē
riore sīcē lectū alicui⁹ p̄tō imūdicia vix
eo pp̄dētē cōmaculat. **E**x cuius ille fetō
re v̄l disperciēta cū pp̄dētē iterdū h̄ ipatiē
tia v̄l despatōē qdā etiā bonū ipz dimittit
q; icepat. **T**ē diaboli manū n̄ p̄t hō effu
gere qdā h̄ abhēit q; se p̄tōs v̄l mūdi aſſe

r 4

Liber quintus

et. Quius exēplū apparet ī boue silvestri
dīc ei Aristo. q̄ ē q̄dā sp̄es bōu silvestriū
q̄ h̄nt magnitudinē tauri: q̄ cū videt q̄ de
manu venator vel canū euadere n̄ possit:
p̄c̄it ex se st̄ere p̄ q̄tuor passus: dūng ca
nes stercus odorat & circa odore h̄ui de
tinetur: bestia ab eis fugiēdo elōgāt et ea
dit. Tanc̄ venatores demōes sūt q̄ ca
nes eoz sūt fallaces tētatiōes siue morda
ces p̄scentiōes: q̄b̄ anīa n̄ euaderet ni
si stercus ex se. i. n̄mūdiciā peti abicere p̄
quattuor passus. p̄m̄ ē i. tritioe. Icōs i. cō
fessiōe. tertius i. satiſfactiōe. q̄rtus aut̄ ipse
uerātie p̄tinuitatiōe. Ul̄ stercus ē glia v̄l p̄
spīta sp̄alui rex: d̄ Zipl's dixit. P̄bīl
ij. Dīa arbitrorū ster. i. Mach. ij. A glia
viri p̄tōris: t̄c. q̄r glia c̄l ster c̄r v̄mīs ē.
Hanc debet hō abicere p̄ q̄tuor passus. p̄
mūs ē si habitā dimittit: sc̄s si n̄ habitā
nō qrit: tertius si oblatā respuit: q̄rtus si
corde p̄tenit: q̄ tal̄ diabolī man̄ liber & se
curus effugit. **I**l̄ diabolū insidias bōi
bus sic catius murib̄. Mā caute iſidiatur
eis & in abscondito inuidit. **C**ūq̄ tpe cattus
mūrē cepit pūs cū eo ludit: postea occidit
et comedit. Sic diabolus astute hoīez ob
seruat. s. vt videat in q̄ dispository faciliuꝝ
possit eū decipere & capere. in obclero cū
inuidit occultādo. s. ei i. tētatiōe oē illō qd̄
retrahere posset a p̄cō: & ondendo v̄l lug
gerendo solū illud qd̄ delectet & placet
Et i. obclero inuidit q̄n̄ tētāt sub sp̄ē bo
ni. & cū hoīez p̄ p̄senſū cepit ludit cū eo. i.
illudit et ondendo petim̄ esse leue & q̄ dē est
misericors: & q̄ ē ip̄ossible nō peccare: & q̄
facili poterit extre & penitere & b̄mōi. Et
postq̄ sic illius trahēdo ad opus sp̄alui
occidit: & p̄ prauā cōſuetudine comedit sic
ei sibi incorporādo. **Zaplīn.** XL

Asclepius in libro de occultis virtutib⁹ mē
broū: Patet̄ emoroides curat̄: si federit
sug pelle leonis. Et dicit etiā q̄ q̄ corpus
suum vñxerit sepo remū leonis lupus ab eo
fugit: et sūt q̄ inūgū eius fimo: et nōiles le
gunt̄ virtutes de diuersis mēbris et p̄tibus
multoꝝ aſaltū. Apparet̄ ḡ hoīs dignitas
ex eo q̄ oībus animalib⁹ ē platus: et omnia
deseruit̄ vībus vite sue. Sed patet̄ cū di
gnitate infirmitas ex eo q̄ se videt hoī vili
oībus indigere: ne bene posse vita ducere
sine eox⁹ nutrimento: vel sine eox⁹ mīte
rio: vel sine eox⁹ solario: vel sine eox⁹ reme
dio. **Capitulū.** XL

Capitulu.

Dignitas et infirmitas hois cognoscit ex alialib^o
brutis: sūm ēi alialū genera apē
vīli hoīz sī creatar: vt dicitū p̄b̄s i Dām.
Naz qdā sī hoī data ad elū: vt pecudes et
bmōi: qdā ad misteriū: vt eū et bmōi: qdā
ad solatiū: vt symie et hmōi: qdā ad exerci-
tiū: vt bō suā iffirmitatē cognoscat: sic puli-
ces et hmōi: qdā do ad iffirmitatē remediū
vt vypere et tṛt ex qb̄? fit tyriaca et sic de
alijs ad multiplices medicinias. illa q
vident aliquā noxiōra sūt vīlliora: sic dicit

Diligere debet
hōes t p̄ctm̄ odire exē-
plo pātherē q̄ nō pāthera a pan-
grece qd̄ ē totū latine est dicta; qzob̄ q̄ia
libus ē amīca; soli draconī ē intīmīca. Sic
hoib̄ d̄ hō ē amīcus; soli autē p̄tō intīmī-
cus. Sene. Idacē eū hoib̄s hēb̄s; dellū
cū vitij. Ut sic Aug⁹. dīc in sententiis p̄spī-
ci: Hic sūt diligēti hoies vt cox nō dilī-
ganē errores. Aliud est clamare q̄ dīc.
Aliud odisse qd̄ faciūt. Caplīm. XLII

Doctriⁿas san-
cto^r d^emnus diligēter q^uere tⁱ
eis delectari tⁱmoari. Ma ona
ger in mōribus altis vīrētes herbas q^urit
q^s cū inuenērit p^o gaudio statī rugit: tⁱ q^s
dui vīrēta gramīna iuenīt ibi a loco nīst
pulsus non recedit. Quid aut sūt mōtes al
ti nisi doctore sancti: quo^r vīrētes herbe
sūt gratiose doctrine. Ipsi enī sūt mōtes &
eminētia vīte: alti p^o spēlationē sapientie
herbiferi p^o refectioⁿ doctrinæ: q^s doctrinæ
suaz pabulo velut herbas feno primō
aīas pascunt. Has herbas q^uunt onagri.
simplices & deuoti viri & cū eas inuenīnt
gaudētes & exultātes mugitu alijs pdūt:
q^s ad sanctaz doctrinaz studia etiā allos
puocat & attrahit. tⁱ qdū iuenīt pabu
la q^mēte recreādo reficiūt ab eis nō disce
dūt. Tēl virides herbe mōtū sūt vītates
et exēpla pfectoz viro^p: q^u onagri. tⁱ ipse
cti viri q^unt inuestigādo: inuenīt lūtan
do: pdūt vītate & tⁱmoādo continuādo:
Apls. i. Cor. xij. Emulatāt chārismata
meliora. Itē doctor^r publiciyl plati officiū
assumere & appetere nō d^z ille q^u vītib^r ca

De animalibus terrestribus

ret vel in eis solidar^o nō ē. Cerui cī q̄dū carēt cornib^o v̄l nō h̄sit illa adhuc solida/ta nō pcedit in publicū. An nō de die s̄ de nocte vadūt ad pascua. de die autē expo/nūt ea ad solē vt induren̄t: cū tūc illa in durata cē cognoscāt: ad pabula in apto p/cedit. Qui ḡ se carere sc̄iūt cornib^o d̄tu/num: quō exire audeat ad publice doctrīne imbecilles s̄: oportet q̄ calore soli. i. feruo/re dñi amor^o solidēt & roborez. & cū p/xtū spūaliū robur fuerit solidati tunc ad pabulū. pcedere p̄st spūaliū documentū. Eba/cuk. iij. Splēdor ei^o vt lux erit cornua in manibus ei^o. Dñt ei sc̄tō doctor simul ap/pare splēdor doctrīne: lux scientia & exēplā vite. Cornua cī s̄ x̄tutes q̄ tūc i manibus gerunt q̄n opib^o oñdunt. L. XLIII

Dolosus hō assi/mañigali: qđ ē vñ paruiz/aial ad modū mustele & ani/dolosū. An aliqui māsuetu se fngit cū ali/que appropiquare viderit: s̄ mor i cū insi/lit & venenū ifndit. Sic multi dolosi bozel& pidores faciūt fngentes se amicos v̄l pacificos cū nō sint & obseruātes t̄ps in q/nocere p̄nt: Ecc. xi. Multe iudicēt fūt do/lo. Itē dolosus assimilaf vulpiz: q̄r vulpes ēal fraudulēti deceptiōis assuetū. & nū/rectis s̄ tortuosis incedit anfractibus. Et iō d̄r vulpes q̄st volubilis pedib^o. Itē dū elā nō rapit mortuā se fngit & sic aues deſcedētes ad cadaver rapit & comedit: vt dic Iis. Itē pellēbz pilosā & caudā ma/gna quā dū canis cape putat os ei^o pilis iplet: Et d̄c Idili. q̄ si multū artat a ca/nibus caudā int̄ crura recolligit & vrina i/ter pilos caude emittit quā sup asp glt cui^o feroz nō ferens canis: aliquātū ei cedit. q̄ oia inueniūt i dolosis. Mā dolosi q̄dam/sit q̄ fraudibus & deceptiōib^o assuetū nūq̄ recte & simipl̄ incedit: s̄. q̄ maliciōis vijs/aliors innoluere & decipe q̄rt. Itē q̄dam hypocrite mortuos se fngunt vt alij ma/gis adhæreāt & credat. & sic aliquod tpale cōmodū ab eis obtineāt: & etiā habet pel/le pilosā. i. pnie apparetia magnā: s̄ p̄ se trahūt caudā. i. finalē intentionē siue ope/rationē aliquam: pilis. i. insidias siue deceptionibus plena. Si q̄ autē eos cōpēnde/re conent̄ respurgūt eos vrina. i. setore in-

famie infamādo eos q̄ ipos ex inuidia pse/quunt. Sic q̄tq̄ qdā deceptores hypocri/te vel heretici de religiōis v̄l inq̄sitorib^o q̄n vo lūt eos cognoscere v̄l detegere dicūt/secularibus q̄ fiat ex inuidia. ppter quod canes. i. pdicatores aliqui eis cedūt notaz metuentes: Mat. viii. Alpes foucas ba/tias q̄b^o suā neqtā abscondit. L. XLIII

Domū mētis sue debet hō sollicite edificare: & vi/te siue finē sepi^o considerare: exē/ple. s. castor q̄ subtilitate multa habitacu/la sibi parat. Mā de lignis q̄ dentibus p/cidunt in extremis aquaz rupibus faciūt domos suas bicameratas vel tricamera/tas p̄ solaris distincta: & aqua crescēte su/periōra loca inhabitāt: s̄ decrescēte in pte/inferiori se locat & p̄ quoddā foramē ex in/dustria pparatū in qlibet solario caudā. q̄ est pisces nature mititū i aquā: q̄r ex aquā diu sine corruptiōe nō vivet. Sic hō qui libet debet ante siue habitaculū de lignis i. opib^o solidis x̄tūtū solerter edificare sed in rupibus aquaz. i. in studijs scripu/rax edificat domus sapientie: & hec ē bica/merata: q̄r dz ee practica & speculativa. i. actina & cōtēplatiua. vel in rupibus aq/rū. i. in cōpūctiōibus lachrymaz. edificat domus pñier: & hec domus ē tricamerata: q̄r tres pñie ptes sur. s. p̄rutto: p̄fessio: & sa/tissactio. Crelēcēte autē aq̄ sapientie elevatur/aia in supiorū p̄tēplationē: vel quāto plus crescit aq̄ copūctiōis vel tribulatiōis: tan/to plus ascedit anima ad pfectiōnē puritatē et x̄tūtū: & quāto plus decrescit: tāto pl̄/inferius cadit. Itē crescēte aqua tribu/latiōis debet anima ad supiora scādere orā/do. Decrescente vero tribulatiōis inunda/tione debet ad inferiora se trahere seipam in humilitate seruādo semp: vel sepe p̄ fo/ramē mētis debet caudā in aquā mitterez i. siue siue sapienter considerare. Mā p̄ aquā sapientiā: p̄ caudā vero siue accipim^o siue. Unde ille caudā in aquā mittit: q̄ si nem siue sapienter attēdit. Sic enī p̄ seruatur a petri corruptiōe: b̄m illud: Ecc. vii. Memorare nouissima tua & internum nō peccabis. Nota q̄ domus dei multiplicit̄ accipit. Primo modo tota mundū machina. Juxta illū Baruch. iij. O israel.

Liber quintus

Gmagna ē dom⁹ del. Secundo mō celestis patrie aula. Ps. cxvij. Peratus sū in bīs q̄ dīcta sūt imbi: in domū dñi ibimus. **T**ertio modo dom⁹ deo dicata: Esa. lvi. Domus mea domus oratiōis vocabitur. **C**uarto modo cuiuslibet viri iusti aīa: vt hic Heb. iij. Que domus sumus nos. **Q**uinto modo militās ecclesia.ij. Timo. viii. In magna domo nō solum sūt vasa au rea tē. **S**exto modo Virgo beata Ps. lxxij. Domū tuam dñe decet sanctitudo. **S**eptimo caro a verbo assumpta: Pro uer. ix. Sapientia edificauit sibi domum.

Capitulum: XLV

Demandant flagellis. An̄ sunt si miles crocodilo. M̄a tanta du ricia est crocodili vt q̄uis fortius lapidum ictus in tergo recipiat nibil curat. Talis fuit Pharaon cuius cor ita induratus erat: vt p̄ multas plagas nollet dimittere popu lum. Si peccator durus multis flagellis flagellatus non dimittit peccatum: t̄ de tali duro corde dicit Bern. in pmo libro de cōsideratiōe. Cor durum ipsum est quod nec compunctione scindit: nec pietate mollit: nec mouet precibus: nihil non cedit: flagellis induit. **I**n gratia est ad beneficia: infidum ad cōsilia: sc̄u ad iudicia: iniure cundū ad turpia: impavidū ad piculazin: humanū ad humana: temeraria ad diuina p̄teritora obliuisc̄s: p̄sentiu negligens: fu tura nō puidēs. Ip̄su ē cui p̄teritorū p̄ter solas iniurias nibil omnino nō p̄terit: p̄ sentiu omnino nibil nō perit: furex: nul la nisi forte ad vlciscendū: p̄spectio est.

Capitulum: XLVI

Electi assimilātur ouibus. **P**ro eo ppter in nocentia. Quis enī est animal in noces. i. ad hoc nō documentū inferēs. Et hinc est q̄ nullā natura dedit ei armaturaz: qz nec cornua ad feriēdū nec vngues ad sc̄ndū: nec dentes ad mordēdū: l̄z vocē tur bidentes: qz cū duob⁹ dentib⁹ nasci di cunt: Sz dētes eā nō sūt ad mordēdū s̄z ad pascēdū. Hec innocentia cōpetit electis dei: q̄ nibil faciūt: vñ alijs nocere intēdat: vñ dñi. Reg. xxij. Isti q̄ oues sūt qd fecerūt: q̄si dicat: Isti q̄ innocentēs sunt in se

sp̄is qd fecerūt. s̄ malī alijs: vt sic notetur in eis duplex innocentia. s̄ respectu sui: t̄ respectu p̄imi. Aug⁹. Vera innocentia est q̄ nec sibi nec alijs nocet. **S**ecundo ppter pa tiētā. Ps. xlviij. Propter te mortificamur tota die. t̄c. Abi patieti a sanctoz p̄mo co mendat ex cā: qz ppter te. s̄ deū nō p̄p̄ furū vñ homicidū. Ps. lxvij. Proprie sustinui opprobriū. Secundo ex pena quia mortificamur. s̄a nobis ipsis p̄ pniatota die. i. p̄ totā vitā. Ap̄l. i. Coi. xv. Quotidie morior. s̄. vitijs. **I**ste ab alijs estimati sum sicut oues occisiōis. l. digni occisiōne. Et vere vt oues erāt s̄ acti matres dū occidebant. s̄ sequētes illū de q̄ dictū est: Esa. liij. Quasi oues ad occisionē dueci: q̄ sez māsuete vadit t̄ sine rebellione se occidi p̄mittit. **T**ertio ppter abundantia: s̄m illud Ps. cxlij. Ques eoz fetose abundātes in egressib⁹ suis. Electe ei oues abūdant in fetibus in egressib⁹. i. in lacte qd egredit ab vberib⁹ eāz. **I**ste que abūdāt ī bonis vellerib⁹ de qb⁹ Job. xxi. De vel kerib⁹ ouis meaz calefact⁹ ē. s̄. paup. Sie electi dei abūdāt in fetibus. i. in meritis: et vberib⁹. i. in doctrinis: t̄ vellerib⁹. i. in exemplis vel elemosynis. **E**t nota q̄ quattuor sūt q̄ faciūt ipsas oues in fetibus abundare. i. ventus: potus: pastus: t̄ motus. Ventus qdem: q̄ sicut dicit Aristo. Si oues impregnant versus ventū septentrionalē partū mares: Si āt versus meridionalē feminas. Per ventū septentrionalē intellige inspirationē grē septiformis q̄ nota p̄ septentrionē. Abi etiā septē stelle sūt circa polū designātes septē dona spūl sancti: t̄ hic est vētus qui facit electos dei parere fetus masculos. i. opa virtuosos. Sed p̄ meridionalē ventū calidum intelli ge inflāmationē sp̄is maligni qui facit parere feminas. i. opa virtiosa t̄ defectiva. Se cūdū ī porus. qz idē Aristo. dicit q̄ oues impinguant bibendo aquā. An̄ dant eis comedere salē vt magis sitiat t̄ pl̄bibat. Hec est q̄ sapientia salutaris quā potates electi dei t̄ sancti facit eos abūdare fetib⁹ bonoz operz. Ap̄ls Colof. i. Fructificat̄ et crecētes in scientia dei. Tertiū est p̄s. Nā pastus p̄cipue ī fine dici luuat eas ad generandū: t̄ etiā motus qd ē quartum iu uamentū: t̄ sic cibus t̄ pastus lachymoz de q̄ Ps. lxxij. x. Libabis nos pane lacrym

Capitulum. XLVII

Vangelium
erat p̄ q̄dā q̄dā quādūcūt̄ conūt̄ q̄dā. **D**ic q̄dā in ī faciliū faciliū ecclās eījā p̄t̄ p̄t̄. **F**aciliū suē serpētū quātūt̄. **N**ā q̄dā p̄p̄ infirmit̄ nobis s̄b̄dūt̄ p̄t̄. **A**ndēs in q̄dā. **M**arib⁹ in q̄dā. **S**et ḡb̄nōs q̄dā dñi ī q̄dā. **T**u p̄t̄ p̄t̄. **S**et q̄dā p̄t̄. **G**oib⁹ dñi ī q̄dā.

De animalibus terrestribus

marū tē, et motus obediēt vel charitatis etiā sicut sanctis causa secunditatis merito, rū. Itē sancti abundant in lacte doctrine: in quo lacte fīm Constantīnū ē triplex substantia, sc̄ serosa butyrosa et caseosa, pma, aquosa vel serosa ē mūdificatiua et subtilitatiua. Secūda butyrosa vel vinctuosa ē moliticatiua et extētua et extersiua, tertia caseofa ē grossa et opilatina. Sic doctrina ouīū xpī ē subtilitatiua qn̄ loquū sapientib⁹. ē mollificatiua, i. cōpunctiuā et in bonū extē sua et amalo extersiua qn̄ loquunt̄ pficiētibus. Est aut̄ grossa et opilatina, i. malarū viar̄ clausiua sine restrictiua qn̄ loquunt̄ incipientib⁹. Ap̄ls. i. Lōi. iii. Tanc̄ pūllis in xp̄o lac vobis dedi. Itē ab ouib⁹ xp̄i habent̄ vellera diuersor̄ coloz̄, i. exēpla diuersarū virtutin̄ qbus ania vestit̄ et ornat̄ et calefit̄ in diuino amore. Quis sicur dixit beatus Martin⁹ docer nos seruare dominicū pceptū: qz cū habeat duas tunicas, sc̄ corū et lanaū vnam retinet̄ sibi et aliam dat nō habenti, sc̄ lanaz̄ hoc. Quar̄to electi dei assumiliant̄ ouibus, ppter obedientiā; aut̄ diuit̄ enī oues et sequunt̄ sibulatiꝝ pastor̄. Et viri seti audiūt et sequunt̄ doctrinā et vocē xp̄i. Job. x. Ques mee voce meā audiūt, sc̄ aure auscultādo: corde credendo et ope implendo sive obediēdo. Ps̄. xvii. In audiūt auris obedi, tē. Itē electi dei et sancti viri q̄ sunt de familia ei⁹ et tentationib⁹ demonū nō ledunt̄; sc̄ reprobū q̄ sūt tāq̄ progenies adulterina statim ab eis vincunt et venenant̄; sicut dicit P̄linius q̄ est gēs sive famillia cui aspir̄ nō nocet. Unde illi pueros quos de se natos habēt suspecros abiiciunt aspidi: quibus nō nocet si ad eos speciat̄. Si aut̄ adulterini sunt: mox eos occidit: Ps̄. xc. Super aspidem et basiliscum ambulabis.

Capitulum. XLVII

Eangeliste fu-

erūt xp̄i eq̄: nā eq̄ dicti sūt qz in quadrigis equant̄ et paris componūt. Hec qdriga in q̄ sancti euangeliſte sūt a sancta ecclēsia eq̄ti et paris recepti: et doctrina sive scripture quartuor euangeliōi in q̄ ip̄i et xp̄o instructi nobis salut̄ nre subsidia porrauerūt. An Hieronim⁹ ep̄la ad Paulinū: Mattheus in q̄t̄ Mar⁹. Lucas et Johannes qdriga dñi et verū cherubim qd̄ interpretat̄ sc̄le plenitudo ḡ totū cor

pus oculati sūt tē. Itē caballi xp̄i ip̄i fuerūt: qz caballus' a cauo pede ē dictus eo q̄ pressa vngula terrā cauat̄: vt dīc Iust. Hec cauital pedis sive terre cauatio euacuatio est terreni amoris: qz os̄ta, ppter xp̄m cōtempserūt et ip̄m pauprem secuti sūt: Mat̄rix. Ecce nos reliquias oīa et secuti sumus te tē. Itē ip̄i fuerūt sonipedes xp̄i. Dic̄tur ei sonipedes eo q̄ pedib⁹ sonat̄. Nam ip̄i sonuerūt pdicando nō tñi sono verbo, rū: sc̄ etiā gressu ope, vel pedib⁹ sonabat̄ qn̄ de loco ad locū discurrendo pdicabat̄. Ps̄. xviii. In oēz ter, exi, tē, L. a. XLVIII

Eccōicatio assi-

milat̄ morsul canis rabidi: quia oīa aialia morsa a cane rabido efficiunt̄ rabida et furiosa. Et sic oēs participates excōicato in calib⁹ non cōcessis efficiunt̄ excōicati saltē minore excōicatione. Et excōicati ad modū canū de ecclesia expellendi sūt: Apoc. xxii. Foris carnes: et ad modū canis rabidi sūt oīb⁹ eius tandem. Ieb. iiij. Me cōmisseam cū illo, sc̄ cum excommunicato. Cap̄l. XLIX

Exempla san-

ctorū q̄ a gratia ceciderūt et postea resurrexerūt sūt alijs valde pfectua. Un̄ assimilant̄ musco. Sc̄ ei q̄ i mōtibus indile sūt qdā capreoli q̄ herbis aromaticis pascunt̄: sc̄ quoꝝ vnguib⁹ sūt saturat̄ i qb⁹ colligunt̄ humores ad apostema: sc̄ p̄f̄ motū et discursū frangūt. et ille humor collect⁹ cū pilosis follicul⁹ abstrabit̄ et iba illa q̄ ifra folliculos p̄tinet̄ sumē ē odorifera et inf̄ aromata ē marie p̄fioſa: et i medef plūmāt̄ mōsa vt dīc Dial. et illi vulgariter vocam⁹ muscū. Quasi at̄ capoti sūt qz̄ boies hūles et solliciti: q̄ q̄i aromatice pafciunt̄: qz̄ freqūt̄ mōtis donis et q̄t̄is diuīs replēt̄. Sc̄ in qn̄q̄ p̄tigūt q̄ i eorum vnguib⁹, i. i sensib⁹ sive affectib⁹ remanet̄ qdā p̄cauitates. i. defect⁹ qdā sive p̄nitentes ad qdā virtutē: sc̄ qb⁹ iterdū hūores. i. affectiōes ex sc̄autela vñ negligēt̄ paulat̄ mōtūlūcāt̄ i tñi q̄ generat̄ i eis apostema alicui⁹ pet̄̄ quis i. q̄ ruere p̄mittat̄: sc̄ postea p̄p̄ morti copiūtōis et exercitiū bōi opis sive p̄ discursū iterne p̄sideratōis et penitūdinis met̄̄ frāgūt talis pet̄̄ affect⁹ et i piloſis follicul⁹, i. aſſigūt et affictiōis exertiūt̄ trabitur a corde. Ex p̄p̄i aut̄ p̄nīe et hūilitat̄

Liber quintus

et patientie qd in talib⁹ afflictionib⁹ ostendit
et imitationis vite quā faciunt effici alij
muscos odorifer⁹ p exēplū. **L**uius s. v̄sus
vel p consideratione v̄l imitationē efficitur
alij medicina v̄l p̄seruatina alij iustis s.
ad timēdū t se custodiēdū fm illō. **L**or.
x. Qui se existimat stare videat ne cadat
pectorib⁹ ad penitēdū t se corrigendū sic di-
xit bñs Amb. Theodosio ipato ri q alle-
ganit et exēplū dauid peccat: Si inq̄t lecu-
tus es errante se q̄re corrigere. Itē exēplū
platī mali extinguit in subditō bonū p̄posi-
tū. nā cādela exticta olfacta ab eq̄ pgnate
ēa facit abortire. Tūc ei cādela extinguit
q̄h platus alij vel doctor i manifestum
pctin labit: q̄s aut equa pgnans ē aia bo-
nū p̄positū gestās: q̄ dū peccati plati vel
magistrī sui imitando olfacti: bonū quod
cepat extinguēdo abortit. **L**a. L

tustatē depositisse credat: venenū tñ retinet interl^o male voluntat^r q̄ ipm ad rōs tm̄ occultādo custodit. Et dr q̄ rubeta quot maculatis sub vētre respurgis: tot modis venenū eius noxiū dr q̄. s. fucus t̄ hypo crita quot in se habet vītioꝝ malicias tot etiā habet nocēdi vel fallēdi vias: q̄ tō. s. lē merito spūſſanc^r fugit: bñ illꝫ Sap. s. Spūſſac^r discipline fugiet fictiū. La. LIII

Edes ad iniui
bilis q̄ renda nos trabit q̄ tñ in
tellectus viator? nō caput. Sūt
enī fideles cernis similes q̄ maria trāves
tes nō visu: s̄z odore tm̄ terras petuit. Sūt
terrā viventū. i. solididatē eternoꝝ bono
rū nos odore quodā fidei q̄rim? q̄ tñ i trā
stu huiꝝ marl̄ positi. put in seipſis sūt cer
nere nō valeamus: vñ Apłs. i. 16. Or. i. Qd̄
oculus nō vidit nec aur̄ audivit t̄c. Sed
bz iste odor videat debil t̄ ē valde suauis
et : attractiuꝝ: vñ Lant. i. Trahe me post
te currem? in odore t̄c. vñ i b̄ odore biuſ
Johes euāg. attractus legit̄ dco dixisse
quādā sua odone: Odor tu i me sc̄pse
tias eternas excitauit. Caplm. LIII

Atius nō est so-
ciādus sapienti: vñ pceptū fuit:
Deus, xxi. Nō arabis i bone &
asino: p bouē enī intelligis sapienti: p asinū
stultus: p arare xō pdicatio designatur.
asin⁹ g bouī arādo nō ē iungend⁹: qz fa-
tuns in pdicatio nō est sapienti sociād⁹ me-
s. ex fatutatis discordia pcediatur sapien-
tis gratia. Caplin: LI

Elios debere
parētib⁹ obseq⁹ pietat⁹ sp̹dēre
p̹t̹p⁹ e⁹ i⁹ necessitate g̹l̹r̹ docēt⁹
q̹ insigni⁹ pietate genitores suos i⁹ senecte
tenutriēdo adiuuāt ⁊ eis alimēta misstrat.
Eribescat g̹ miseri boies q̹ suis parētib⁹
sūt crudelēs; qz dū eis i⁹ necessitate deficit⁹
se glirib⁹ ⁊ murib⁹ crudeliores eē oīdūt;
Eccl. iii. Filii suscipe sene, pa. &c. La. LV

Eruor spūs cōsumit lasciviam carnis: sīc feruor naturalis calorū cōsumit pinguedinem corporis: qđ apparet in camelo de quo dicit cōstātin⁹ qđ aīal calidissimū ē ex natura: et iō macilētū eo qđ calor psumit sanguinī vncrūositatē. Sīc calor charitatis et feruor de uentionis psumit viscositatem sine lubricitate luxurie et cōcupiscentie carnal. Eccl. xxvii. Vapor ignis uit carnes. i. feruor spūalis amoris cōsumit desideria carnis: Iaco. i. Exortus ē sol cū ardore et arefectu. i. carnē: Esa. xl. Dis caro fenum: Caplīm. LI

Geti assimilat mēbro radicalitā
sic dīc Aристо. In oī aīalī ē mē-
brū radicale qd̄ ē p̄cipiū oīs x̄tūtū natu-
raliū sp̄naliū. B̄ ē cor v̄l alīqd̄ loco eius;a
cul̄ radiceve dīc Aquī. Icipit aīalītū creatio
et formatio et figuratio. B̄ ē radicale p̄ci
piū ē ḡre dei donū a q̄ oēs x̄tūtū p̄cedūt
et dona ḡtūta qb̄ pfici aīa. B̄ b̄ p̄ci-
pio icipit x̄tūtū creatio formatio et figura-
tio. nā creatio x̄tūtū ē p̄ hirūtū acquisitione;
qr̄ x̄tūtū vt dīc P̄obs ē habit̄ electiū; sed
formatio ea z̄ p̄ charitat̄ dilectione;z̄ qr̄ cha-
ritas ē formatio virtutū sic dicit Amb.
Sz̄ figuratio x̄tūtū ē p̄ actuū p̄ductioe;

Fictio penitens
similis est boraci q[uod] rubeta s[unt]: ge-
n[us] rane venenosus quia dicunt ve-
tustā pelle deponere pastu quarūdā her-
barū: venenū autē suū nō depositi s[unt] custo-
dit. Sic fictio penitēs oītationis cuiusdā ex-
terioris fictio pnie vitā vī mutare ut p[ro]pt[er] v[er]e

De animalibus terrestribus

qui act^o configurat hūtib^a q**o**pcedūt. vñ i
actib^o manifestat hūtib^a: sic res figurata in
sua figura. Et oīm istoz radicale pncipiu
est ipa diuīa grā: vii Apis torū et suū spū
ale grē dei attribuit dicens: grā dei su id qd
su. Etē grāz diuinā ad suas solatiōes n
recipit hō qdū pctm in pscia gerit. Nam
pull^o eq^o q cū qdā nigro folliculo in frōte
nascit qdū abscessus nō fuerit ad vbera
matr^o ne admittit pull^o igit^o gerēs nigre
dīne in frōte ē hō pctm bñs in mēte: qd qd
dīne in frōte ē hō pctm bñs in mēte: qd qd
nē penitētiā nō amouerit: māt x̄tum
grē eu ad cōsolatiōis sue vbera si admittit.
Sap. vñ. R̄bil inqñatū in illa incurrit.

Capitulum: LVI

O Ratos esse be

gnefactorib^o exēplū pātherē nos
doceat q qdū sit bestia valde se
na: suis tñ bñfactorib^o nullaten^o ē igrata.
Vñ narrat^o de qdā q catulos ei^o de qdā fo
nca liberavit q pātherē eum associat^o et
blādiēs ei cauda et facie vsg extra deserta
durit. Si g sic grā ē bñfactorib^o crudeliū
ferax natura quanto magis decet homines q
v^o māsuetudo naturalis iest et rōal cēsura.
Vñ Apis Col. iii. Brati estote. La. LVII

O Vlosus hō assi

g milat vro: q vrsus fin Aristo.
indiscrēter comedit oīa. vñ p
fructib^o ascēdit arbores: aluearla p mel
le sfringit et carcos et formicas p medici
na cōedit. Sic gulosis aliq*s* sub spē ne
cessitatis: aliqui ex dulcedie voluptat^o. ali
q*s* sub p̄petu ifirmitas: voluptuosas de
lectatiōes exigit et accipit: Eccl. xxv. De
escā māsuetudo veni. s. gulosi. Itē glo
sus assimilat crocodilo q herbas liben^o
cōedit inq^o endros spens quul^o q ei^o
inimic^o ē se luovit: vt dū herbas carpit ser
pēte trāglutiat: q dū iūtre exigit ipz oc
cidit et ille^o exit. Sic gulosis hō bonos et
lapidos moscellos liben^o comedit cū qb^o
frequēt venenū voluptat^o: et pcti p dele
ctationē trāglutiat qd mēte el^o occidit. Itē
gula pādu boiez ad luxuriam et cotinetias.
Vñ corui q*s* nimis p̄gues se sentiūt: late
bias grunt q*s* nec bñ fugere nec cursū pti
nuare p̄t: q*s* nūc fugiūt nūc subsistūt et re
tro respiciūt. sic etiā pinguedo gule qrit la
tebras luxurie. Et hō etiā gule dedit et coti

nēs effec^o nec tētatiōes carnis fugere nec
curlū penitēcie etimare pōt. Et nūc pscia
punctus fugit. i. fugere pponit. nūc subsis
tit. i. tētatiōes expectat et suscipit: nūc re
tro respicit: qr ad turpitudinē desiderio xl
oge redit. Utītū itaq^o gule curādū ē affi
ctione abstinentie: ariditas autē irrigan
da ē lachrymaz p̄puctiōe. Mā fm Isaac.
Carnes pingue ataliū assante sūt: qr dū
assantur earū hūditas illaudabilē delicca
tur: q*s* sicce carnes poti^o sūt lirande qr aq
cas tpat et humectat: carnes porcine et pe
corine laudabilē sūt assature: caprine xo et
bouine meliores sūt lirate. Vñ p̄l ixationē
sicce carnes humectant: et p̄ assationē hū
de carnes siccant: est g caro pinguis caro
assueta delitijs q igne assanda ē. i. abstinen
tie afflictio famis ardore sedada: vt sic de
lectatiōes gule p̄pescat afflictio abstinentie:
q*s* q*s* sicce carnes sūt aride. i. inde uote mē
tes q*s* tūc bullienti aq eliran^o q*s* feruēti et
lachrymosa cōpuctiōe irrigat. La. LVIII

D Abentes abū

b dantiā tpalū assimilant^o p̄gu
bus aſalib^o. Anſalia nimis pin
guia sūt ad esū pessima: nocet enī digestiōt
qr sup cibā natāt et cibū inflat et villos sto
machi emolliunt^o lubricitatē stomachi idu
cūt vñ p̄guedo nimia stomachū dissoluit
deficiēte utile p̄tentia p̄formatiua et ex
pulsiva. Ex p̄guedo stomach^o incēdit sic
ignis q*s* p̄guedo i cū p̄jicit. Quasi at p̄
guedo carnis ē abūdātia tpal. de q Ps.
lxvii. Prodiit q*s* ex adipē iniqtat^o eoz. i. ex
abūdātia et plenitudine tpalū. Hec lig^o no
cer aīc p̄guedo stomacho. Inducēt ei i
flamatiōne sive elationē sup bīc: mollicē et
lubricitatē luxurie. Dissoluit ei virtutē pti
netie: excludit cōsolatiōne sive fortatiōe
grē: nō curat de expulstōe vitor^o p̄fessio
ne pñiebec etiā nō extinguit: q*s* poti^o accē
dit ignē auaricie. sic abūdātia lignoy si ex
tinguit: q*s* poti^o auget ignem: Eccl. xxvii.
Scđ et ligna silue exardecet ignis. Itē
abūdātia nimia tpal solatiōis generat
vitia mētis. Mā ligna q*s* in plenilunio rele
cant v̄l plārant^o: qr tūc hūoz in corpibus
abūdat ppter ei^o sup fluitatē nō valēt re
gi a natura et iō corripūt et generat ximes
a q*s* bus corrodunt et in puluerē redigunt^o.
Est autē q*s* humor: arboris ipa p̄solatio s

Liber quartus

ne repletio carnis: q̄ si abūdans sit; corrup-
tione nō tñ corpis; s̄z etiā aie gignit & x-
mes. p̄ducit vittio p̄: q̄b⁹ x̄tutes aie penit⁹
dissipat: Hinc ē ut diē Greg. q̄ p̄ncips co-
cor. s̄nabucardā destruit muros birlm.
q̄ vēter cui coc̄i deteriūnt sua repletio de-
struit virtutes anse. LIX

Nōmies tā boni
b q̄ mali assimilant aīalib⁹ ter-
restrib⁹. H̄ si dicit⁹ fuit supra
I p̄ncipio hū⁹ quī libri p̄to mo yses tria
genera aīalib⁹. I. iumēta reptili ⁊ bestias;
et s̄m Basiliū sū iumēta q̄ cōpetunt v̄sū
hoīn nūcupata; t q̄dā ex eis sūt ad labo-
randū vt equi boves ⁊ asini; q̄dā ad lan-
scīdū; vt oves ⁊ oīlia; q̄dā ad vescēdū vt
porci; ⁊ bīmōl. II. iumēta līgē intelligūc
actiū q̄ s̄i i admītrū, p̄ximōz p̄solitici. Vñ
dicunt iumēta q̄si iuamēta; q̄y q̄dā labo-
rant in opibus obediētē vt claustrales; ⁊
isti sūt vt eq̄. Equis ē homī subdit⁹ ab eo
Infrēnat; ⁊ s̄m eī volūtate mouet ⁊ circū-
ferit; ⁊ s̄i eī subdit⁹ respectu plati; Iac. iij.
Equis frenā i ora muttim⁹ ad cōsentīdū
nobis ⁊ oē corpus illoꝝ circūferimus. Di-
freni sūt regularia p̄cepta sūe iūstituta vel
platoꝝ correctiones. Quidā vero labo-
rāt in ope doctrine ⁊ isti sūt vt boves eī q̄
bus terra arat. S. p̄dicatorz a q̄bus terra
anīearas vomere lingue ⁊ serī semīe do-
ctrine. Illi vero laboꝝt in ope patiētē. S.
In cura regimis ⁊ plati q̄ assimilat aīalib⁹
humilioꝝ⁹ alioꝝ onera ferib⁹. S. camel
asini ⁊ bīmōl; q̄z q̄sto sūt maiores; tāto de-
bent cē hūllores; p̄ subdit⁹ onera portā
tes Ps. lxxi. Et iumēta factus sū tē. Ju-
mēta enī bīmōl. I. asini ⁊ camelīz sūt ma-
gna corpē; sūt in villa reputatiō ⁊ magne
farcina grauans onera. Sīl plātōz sūt ma-
gnis in dignitatē; vñ esse apud seipsum
villis ⁊ humilis reputatiō. Est etiā magni
ponderis farcina grauap⁹ eī habeat p̄ su-
is subdit⁹ deo reddere rationē; vñ Grego-
dīc; Brādis honor ſz ḡue onus. Illi aut̄ q̄
intendūt ad paupes vestīdōs assimilant
ouibus; q̄ q̄si mādatū dñi impletes vt di-
cit beatus Martinus. Cuz duas tunicas
habeant. I. lanā ⁊ pellēvnā dāt nō habē-
tis. lanā homī. Qui vero pauges pascūt
sūt cibis ⁊ elemosynis; sūt siles anīalib⁹
vñ illib⁹ ad cibū; vt articib⁹ hedis ⁊ por-

els et hmoi: qb*s*. assimilat*e*: no*rōne* viss-
tatis s*z* utilitatis. Reptilia vero sunt illa*q*
corpis actione et extensio rep*u*t et mouen-
tur: ut vermes colubri et serpentes. Per re-
ptilia vero p*is* intelligi p*fecti* et p*replati*-
ui virt*u* quo*z* se strabere. i. ab exteriori
bus ad interiora reducere ad deu*p*tepl*a*
dum: et nibilomin*z* se extenderet ad optimu*m*
diligend*u*. An d*icitur* esse ut vermes p*re* repu-
tatione humiliatis: ut colubri p*re* reficeri
um carnis: q*z* d*icitur* coluber q*si* col*es* vmb*ra*.
*H*ec d*icitur* esse sp*ecies* p*ro* prudential*z* discre-
tionis: Mat. x. Estote prudentes sic serpen-
tes. Tel d*icitur* esse ut vermes: q*z* e*o*z e*de*us
frequenter laudare. Hermes ei*v*ibunc*t*
hmoi ore se trabut*: Ps. xxviiij.* S*e*p laus
e*is* t*u*. Tel ut serpentes: q*z* e*o*z e*carni* p*re*
abstinentia attenuari. Serpentes em*v*ic*o*
star*u* se rapt*u*: Job i*u*adat inedia costas
eius. Ma*n* maxile in costis apparer temuta*f*
l^uunat*is*. H*u*ic et*ia* esse ut lacerte q*z* in bo-
nis d*icitur* affectibus estuare. Lacerte em*v* i*pe*
bus d*ep*ut*: t* pedes a*le*s eius affectio*es* q*z*
bus ratio veloci*p* currut*q*nto feru*to*res
exist*u*. Bestie aut*d*nr q*si* vastie co*q* de-
u*st*at*o*ia sua feritate. Ma*n* se leue et sp*er*nit*u*
n*u*ngue: n*u*nc cornu: n*u*nc d*eter*et*u* aprile
ones et lupi et i*lo* talib*u* besti*es* pet*o*res assi-
milat*: q*z* o*la* bona sua deu*ta*st*u*. Ma*n* bona
na*ta* dim*in*uit*: q*z* uita repell*u*: celestia
et*en*tr*u* t*pa*lia am*it*uit*. I*pi*s* se*u*nt s*hi*p*is* et
multofortius ali*js* q*s* led*u* et sp*ed*it*u* aut*d*
ente inuid*e* detrac*ti*os*is*: aut cornu sup*be*
dn*ati*os*is*: aut vngue viol*o*te*d*re*pt*ios*is*. Et
qd*z* se*u*nt ut ap*ri* p*re* carni*voluptate*: q*z* d*icitur* ut
leones p*re* sup*bie* p*ta*re q*z* d*icitur* vero se*u*nt ut lu-
pi*p* auaricie rap*ac*it**at*e* et sic de aliis s*li*b*is*.
Eccl*s*. i*ij*. Dix*i* cord meo de filiis ho*bi*: vt
xp*bar* et eos d*eo*: t*u* ouider*et* illes e*c* be*th*is.
*C*ap*itu*lum. LX**

Honestatē & pu-
blicitā opis cōiugalis elephā-
tes cōseruare nos docēt q̄bus
ē pudicitia qdā admirāda: maijū respectū
aliōz animaliā. M̄ enī se cognoscūt nīl in
abditoz & h̄ nō nīl in duobus annis q̄ ma-
sculus h̄z quicq̄ annos & femina dece: & in
istis duobus annis nō nīl quicq̄ diebus
sextō raro adiuncto. In quo exemplo do-
centur homines cōtingali ope honeste vtr
ōntū ad ad locum & cōrū ad tēpū & cōntū

De animalibus terrestribus

180

ad charitez. *Ande Tobias junior dixit*
vixi sue: Exurge et deprecemur hodie do-
mini et cras et hz cras; quibus tribus nocti-
bus ingimur deo: tertia autem transacta no-
cte in mō erimus iuglio: si quisque san-
citorum sumus et non possumus ita coniū-
gi sic et gentes qui ignorant deum: Tob. viij.

Capitulum: LXI

Nomilis hō assi
milat damule. i. silvestri capre-
q̄ est animal timidū et ibicille: ne-
et scie se defendere nisi bīficio fuge. hz em-
p armis mēbroꝝ agilitatē et fuga. An fin-
Isido. de damula eo q̄ de manu effugiat:
mōtula et nemorosa diligit: grama aro-
matica comedit et ramusculorum extremi-
tates carpit: qñ vulnerat dracōteā mādit
et sic telū de corpore excutit. Damula serpē-
tes odiat: et ei⁹ anhelitū sustinere nō pot.
Sic quoq; hō būllis sp̄ timet dei offensā et
imbecille se reputat ex virtute ppria: defē-
dit se vitor et fuga: armat se agilitate obe-
dite et supbie fuga: et sic effugit manū tēta-
tiois diabolus: diligit mōtē contemplationis:
nemus solitudinis et q̄si graminibꝝ aroma-
ticas pascit sanctox exemplis. Ramusculo-
rū extremitates. i. būllia opa carpit. Aul-
nerus p̄tō dracōteā q̄ est herba medici-
nalis. i. penitētā mādit: et sic telū tentatio-
nis vel p̄tō de corde trahit. Serpēs quo-
q̄ infernalis. i. demō maxile hūc odit et ei⁹
anhelitū. i. voluntariū despectū sustinere
nō pot. Eccl. xii. Abdominatio ē superbo hūl-
*litā. *Itē hūl sui recognitio liberat hoīez**
*a p̄tō. *Hā pardus qñ iſtrūtūte icurrit: si**
mū būanū comedit et euadit. qd ei⁹ hoīis
sumus nisi abominalis p̄tō actus. sumus q̄
dem pp̄ vilitatē: būanus pp̄ pprietatē:
q̄ solius hoīis inālita. pp̄iū ē peccare.
Hūc q̄ sumū comedit q̄ turpitudinez p̄tō sui
būllis: recognoscit: et tal ab iſtrūtūte mor-
tifera euadit: ex eo q̄ apud p̄tō iudicē ē iſ-
petratio venie iſpa recognitio calpe: ut dīc
Hego. in Ps. l. Quoniam iniqtatez me. e.
*co. t̄c. *Itē p̄fida būllitas ani et diligēs**
auditus verbi dei iuāt hoīes etra tenta-
tioes diaboli. cuius exēplū ē: qz sīc dicit
*Aristo. et Auicēna: *Cornū valde odit ast-**
num et ētēt ei rostro excecare: hz iuāt ast-
nū. p̄fidaas oculoy et sp̄issitudo corij sup-
*elloy cu q̄ tegit vīlū. *Cui eti⁹ valet p̄ceri**

tas et mobilitas aurū cu q̄bus se defēdit.
Cornū est diabolus. asinus hō simplex et
dei seruitio deputatus: cui diabol⁹ iſtiaſt
vt eruat oculos. s. bona fidē et bona volū-
tatē. hz si habeat eos p̄fundos. i. hūllita-
te fundatos et absconditos sub sp̄iso et du-
ro corio. i. sub delpecto et grossō habitu v̄l
exteriori aspectu: et si hēat aures magnas
et mobiles. i. ad auditū dinint finonis pli-
xas: et ad motū iſplēdi et obediendi paratas
euadit ab ei⁹ malitia. Itē hūllies et paupes
sūt p̄mptiores ad bñ opandū q̄ magni et
diuities: sīc dicit Aristo. q̄ aranea parue et
acute et velocis motus: hz magne et nigre
tardiores: et he solent texere luxta terrā: et
foramibꝝ sp̄ latēt donec ī rete suū alīq̄ be-
stiola cadit quā cōphēdit et fugit et qñq̄ re-
ponit donec fane haberit. Sic q̄ parui et
reputatiōe. ppria sīc hūllies: vel reputatio-
ne aliorū sīc paupes sūt ad bñ opandū acu-
ti. i. p̄spicacē et velocis mot⁹. i. solliciti et p̄o-
pti. Hā p̄spicaces ad p̄uidēdū et p̄siderā-
dū facit eos hūllitas: hz veloces et expeditos
facit eos paupetas. Sed magni et diuiti-
es q̄ apud mundū magni reputantur sūt
ad bene operandū tarditi: et circa terrā te-
xunt quando solum ad terrena disponen-
da vel cōgreganda intendūt. bestias. i.
simplices fraudulent et illidose decipiunt et
ex p̄bō diripiētes sibi ī suū vīlū assumūt:
*vel p̄ futuro tēpoze reponūt. *Itē hūllitas**
mētis et restrictio carnis p̄ducunt homi-
nem ad magnū culmen contemplationis.
Hā formice cuū sint parue et stricte circa
ventrē crescentes sunt pennate et volāt.
Sic q̄ est apud seip̄m parvus p̄ humilita-
tem: et circa ventrē p̄ abstinentiā strict⁹ cre-
scit in spiritu et pennis virtutū efficiit pen-
natus et tūc sequit̄ cōtemplationis vola-
tus. Item humilitas plus fructificat q̄ supbie.
Hā animalia parui corporis sūt
plurimi filioꝝ q̄ illa q̄ maximī. Opera ei-
deo placentia sunt opera humilia que ma-
ximi: id est superbi sacre dedignantur: et
ideo permanent steriles.

Capitulum: LXII

Tenis inferni
post diē iudicij humana corpora
crucibat: et nū occidet necq; p̄
*sumet neq; icinerabit. *Cul⁹ exēplū appa-**
ret ī salamādra. q̄ ī medio ignis vīlū. Es-

Liber quintus

de corio culusdā generis salamādre fiunt
licinia in lampadibus & lucernis q̄ nullo
incēdio cōsumūt: h̄ ppetuo ardore pban-
tur: & si hoc sit potētia nature: quāto ma-
gis in dāndorū corpib⁹ fieri poterit di-
uina virtute: Eſat. l. xvii. Ignis eoz nō ex-
tinguetur. Caplīm: LXIII

cet:de qbus dicit Plini. q a tpe conceptio
femine a marib^z discedunt donec a parti
purgent. Et tñ tanta est quoz dñ hoim li
bido vt a grauidata vxore interdū abisti
nere non valeat. Et nota h aliqd exigente
materia qñis nō sit pulchri audire tñ est
vtile scire. s. Qñis matrix post impregnati
onē claudatur:tñ ex delectatiōe ut filicē
na dicit mouet & apif: ex hoc imminent pi
culum abo:sus. Et tñ Hlero. vituperat ac
cessum viri ad vxorē pregnante non twita
q sp sit pectui mortale nisi forte qñ pbabl
tumef de piculo abo:sus. **LXVI.**

Acetū abbor-
rere equū docet: q̄ maternū coi-
summe refugit. Īnde narrat
Aristo. q̄ rex septētrīos habuit equū pul-
cherrimā: q̄ pepit et equū pulcherrimū: ex
q̄bus duob⁹ volēs extrahere equū alium
coopuit vultū equi ne matrē agnosceret.
Qui tandem discopertus matrē se cognoscere
uisse vidēs fugit: i seip̄s ab alto plicet et
mortuus ē. Quantū ergo debet abhore-
re rōnalis hō incestuosā sui sanguinis con-
mixtione q̄n̄ brutū anial sic abhorret. Itē
camelus coitū cū matrē tñ abhorret ut di-
cit Aristi. q̄ cū in quādā cinitate cooper-
ta a posteriorib⁹ maf̄ esset: camel⁹ cā nō co-
gnoscēs sup̄ cā ascēdit: s̄z tandem cā matrē
sentīes mox coitū nō cōplens descendit et
ingenitorē inuasit momordit: dentib⁹ oc-
cidit. Erubescat hō infelix q̄ iudicio fulit? ē
rationis nō solū tale qđ egisse: s̄z nimiruz
facere cogitasse. Deut. xvij. Maledictus
q̄ dormit cū vxore p̄s sui. **L. LXIII**

Infirmitas cor
por' aliquā ē medicina cordis; qe
sc̄z̄ cohibet vitia. Hā leo vt
Solinus quartanā om̄l tpe patif. Ethic
morbū deo puidente iō patif; vt cius tra
cundia tēperet. Sit̄ in hoībus duerse in
firmitates corrigit diversa vitia; ppf qd̄
dicit Sefi. Infirmitati mee grās ago q co
git me nō posse q nō debo velle. **I**n
firmitas hō debet sue infirmitatē remediū p
cipue a deo req̄rere t etiā medicinalia cui
orō t diuine virtutis invocatōne recipi.
Hā elephātes qn̄ egrotant colligunt qdā
salutiferas herbas t aīq̄ eas edat recto
ad celū capite etiā herbas ad celū leniat t
quasi quadā religide a deo auxiliū postu
lant. Multo ḡ magis hō cū patif a deo de
bet auxiliū petere t medicina viēs ab orō
ne inchoare. Iacō. v. Ratio fidelis salua
bit infirmum. **E**aplin: LXVII

Illicitas est biene cuius natura est esse
ut una et eadem seruuntur: unde
nunc masculus nunc femina inuenit. Similic
homo inconstans inuenit aliquem masculum. i.
robustus est proposito: sed postea inuenit femi
na in facto. Uel masculus. i. virilis in pri
cipio: sed femina. i. debilis in progressu. Lu
cij. L. sept edificare et non potuit consumare.
Sed nota quod predicta mutatione sexus dicunt
quidam fieri solum apparenter eo quod ut dicit
biene semper habet virtus sexus sicut herma
phroditus: sed aliquis unus est occultus et
alter manifestus. Et hoc forte variatur
enim tempore propter quod aliquis apparet masculus
aliquis femina. Unde dicitur quidam quod bie
na concipiunt sine mare: sed Aristoteles negat.
Capitulum. L. XV.

Agenium ali quando plus valet q̄ virēs: qd patet in leopardo quē leo mirabilis odit. **A**n leonē timēs: qm̄ minoꝝ illo ē ſoueā facit orſicū duplex habetē: vnuꝝ p qd intrat: t alteꝝ p qd exit: t est ſouea in utroq̄ orſicio valde ampla: h̄ i medio ſtricta. **A**enītē & leone p ſouea fugit: quem leo inſequēs cu ꝑpo ſoueā intrat: h̄ ad medium veniēs & ſoueā ſtricta reperies trahere n̄ p̄ neḡ retro ſe vertē valet. **A**n leopard⁹ exiēs p alia pte & p̄ eū ingrediens: ipm a tergo mordet t ſic ſepe de eo arte triūphat de q̄ triūphare virili⁹ neq̄bat. **L**eopardo & assimilat hō cuius ſouea ē p̄ his vita: hec habet in grēſum per natūritatem: et egrē ſum per moxes & utrobiq̄ ē larga bullita

I Acontinentia coningalē euitare cerui nos do

De animalibus terrestribus

Ita materia sine hoīis p̄ncipiū s̄ideres si-
ne fine. Sed i media dīz esse stricta artitu-
dine p̄sie quā cū leo. I. diabolus inuenit ī
hoīe nō p̄t p̄gredi vt vltērī hoīem deci-
piat; nec retrocedere vt p̄ p̄terita petā que
iā p̄ pententia delecta sunt ip̄m teneat. An
leōne leopardus exiens retro mordēs oc-
cidit; q̄ postera vita v̄l penitētia eius ne-
quitā ī hī se extinguit. **LXVIII.**

Impatiens assi-
t illatur v̄slo. Est enī v̄lus animal
impatiens et iracundū: voles se
de singulis vindicare. An cū aliquē inna-
serit si alī cū tangit statī p̄mum dimittit et
alī incurrit; q̄n capis asperu pelvis ar-
atis excacat; catena ligat et x̄berib⁹ edo-
matur. Sic hoī impatiens et iracundus de sin-
gulis iniuris se vindicare appetit: negat p̄
pter v̄m inimicū dimittit q̄n oīra aliū bel-
lum suscipiat: sed tanq̄ pelvis ardens et
ira furens ad quā excacat: q̄z ira oculū rō-
nis turbarat: quē furia et insania penit⁹ ex-
citat: sed furiosus est catena ligandus v̄l
verberibus edomādus. **LXIX.**

Imperseneran-
tes q̄ bene incipiunt et in fine desi-
clunt siles sunt illis aīalib⁹ mō-
stros q̄ satyri dicunt siue fauni. De q̄b⁹ di-
cit Isto. q̄ hāc cornua in frontib⁹: et sunt
siles capris in pedib⁹. Et tale fuit mons-
q̄d bear⁹. Antonius inuenit in solitudine: et
dū interrogaret q̄d esset. r̄ndit: mortal siue
vīus ex accolis heremī q̄s errore delusa
genititas faunos q̄ satyros colit. Quid ē
cornū frontis nisi robustū p̄ncipiū oper⁹?
et q̄d pes caprin⁹ nisi finis de defectu? Il-
le ergo q̄ virilis incipit: s̄ postmodū ad de-
bitū finē bīa incepta nō p̄duicit: q̄si satyro
mōstro silis erit: et tales erant illi q̄bus
Aps⁹ dixit Sal. ii. Cū spū cepit: nūc car-
ne sūnamini. Itē ipsenarētes et ipatien-
tes siles sūt leopardo q̄ salīdo nō p̄sequē-
do caput p̄dā: quā si tertio v̄l q̄rto saltu nō
cepit: p̄ idignatiōe defūtit et q̄si vice⁹ retro
cedit. Tales sūt q̄ nō diuri⁹ laborādo: sed
q̄to citi⁹ obtinēdo volūt asseq̄ q̄d intēdūt.
An si nō statī obtinet et nō inuenit q̄d vo-
lūt q̄si tedi⁹ vici⁹ a bñ incepto ope retroce-
dit: nō attēdētes q̄ labor ip̄prob⁹ oīa vicit:
vt dīc Virgil⁹. An etiā p̄seuerātia oratīs

obtinet a deo q̄d cupit: Lu. xj. Si p̄seuerā-
tia pulsans dabit ei tē. **Ca. LXX**

Intabilis et in-
costas p̄o assilat camelōtō: q̄ ē
bestia parva diverso varietatē co-
lore resp̄sa. Cū corpuseū ad varios co-
lores q̄s videt facile variaſ. nullū enī iue-
nit aīal q̄d sic recipiat oīpositoꝝ sibi colo-
rū mutatiōes: vt dīc Isto. Sic anim⁹ p̄u-
pusillanimitate v̄l paru⁹ ī x̄tute facile im-
pressionē amor v̄l timoris v̄l gaudi⁹ v̄l do-
loris v̄l tristitiae recipit ex oīb⁹ q̄ sibi occur-
rūt: et iō stabilitatē nō h̄z: q̄z imutat et ūdū
cīt p̄ varias affectiōes. Jac. i. Vir dupler
alo incōstans ē oīb⁹ v̄s suis. **Ca. LXXI**

Inuidi sunt sumi-
les q̄busdā serpentib⁹ in die: q̄ sta-
tim fugiūt q̄n vident florere arbo-
res aromaticas: q̄s etiā corrodere dicunt
ne florēt: eo q̄ odorē florē sustinere nō va-
leat. Sic inuidi p̄spiritatē p̄rimoz susti-
nere nō p̄nt: et de ip̄oz infortunio gaudēt:
Ecc. xxvii. Laqō pibūt q̄ delectant ī cau-
iustoꝝ. Itē inuidi dolēt si aliq̄s vtilitatē
de bonis eoz capit: etiā de his q̄b⁹ nō indi-
get. Sūt enī siles ceruīs q̄ q̄n cornua enci-
unt: abscōdūt p̄pter inuidiā: et dolere vidē-
tur si aliq̄s ex illis accipiat medicinā. Itē
inuidus assilat v̄so. Hā v̄lus cerebrū h̄z
venenosuz: et tō el⁹ caput et spatule cōburū-
tur: ne gustatēs de el⁹ cerebro in vrlinā rā-
biē cōvertant. Bulli ei aīali est tāta soler-
tia ad malefaciēdū sic v̄so: ve Plini. dicit.
Sic inuid⁹ h̄z caput venenosuz: i. mētē ve-
neno odij et malinolētic infectā. An neces-
sariū cētēt v̄rēt igne charitat⁹: q̄ nō emu-
laf: et sic nemini noceret. Et iō nullū virtuū
facit hoīem ita solerē ad male faciēdū et
nocēdū alijs sic inuidia. vñ per inuidiam
diaboli mōs intravit in oīs hoīe: Sap. ii.
Inuidia diaboli mōs intravit ī orbē fra-
rū. Itē inuid⁹ silis ē syrene q̄ cēpestate le-
tak et in sereno tristak. Sic ē inuid⁹ dū gau-
det de alteri⁹ aduersitate et tristak de p̄spe-
ritate. Itēm inuidus silis ē salamādrie.
Mōs rōne t̄pis. Hā salamādra q̄ h̄z fi-
gurā silēm lacerte nō appetit nisi ī magnis
imbib⁹: et in sereno deficit oīno. Her ma-
gnos imbrēs intellige magnas tribulatio-
nes v̄l aduersitates alicui p̄tingētes. Tūc
Y

Liber quintus

Inuidus et maliuolus se manifestat ad insultandum et nocedere: scilicet fecit Semel David. q. Reg. xvij. Sed in sereno, id est dum videtur hominem in prosperitate tacendo: deficit et tristitia consumitur. Secundo rōne frigoris. Nam tanti est frigoris ut ignē extinguatur sicut glacies. Sic inuidia extinguit ignē charitatis. Tertio rōne oris. Nam ore venenū euomit: scilicet quādā sancte lacteā: que si corpus bovis tetigerit: inde pilos contumine flueat. Sicut inuidus venenū euomit ore detrahendo et infamando: Ps. viii. Gene num aspidū sub labijs eoz. Tertie inuidus ubi alteri nocere credit quicquid p̄dest: et ideo assimilat linicū: virinā in gēmā preciosam cōuertit: et ipse hanc q̄sī homini invulnēt et dolens. Si gēmā hanc tuerintur dū virinā emittit: ea sub terra abscondit: et tñ fallit: quz ibi ut dicit Plinius: in lapidem citius comūrat. Tertie inuidus assimilatur draconi. Nam draco venenū suū habet in lingua et in felle. dicit enim Plinius: ex vi venenī semper lingua eius erigit: et ex calore fatus sui aer inflāmat ut aliquā incendi videatur. Vnde hoc in cauda: et plus nocet habere: et in ictu. quicquid autē cauda ligaverit: occidit. raro dormit: et visum acutissimum habet. vnde a remorē predā suā videt. Similiter hoc inuidus habet venenū odij in felle. et interi in mente: et in lingua. id est in detractione. et lingua erigit ad male dicendū et supbe loquendū et ad odia inflāmandū et incendendū. Habet etiā vim in cauda: quz scilicet retro peccat p̄ occultā detractionē et occidit p̄ infamatiōnē. raro dormit. id est raro quod elicere a nocēdo et machinādo: et habet acutissimum visum circa defecū: proximitate et a renotis videt quod de ipso capte possit. Tertie inuidus hoc frequenter unde credit ledere alium: ledit seipm. Ut est filis papilionis: qui dū lumen extinguere nūtit: in flāma irritus ipse cōbūrit: Ps. vii. Conuertit dolor eius in capite eius: et in vertice ipsi intortas eius descendet.

Hypocrita ei quē
b ledit falsa cōpassione ostendit ex-
crudelitate ledere credas. An assi-
milatur crocodilo. de q̄ **P**hilist. dicit q̄ si
hoiez in terra lit⁹ inuenit: eū occidit: s̄ postea
eū plorat: t̄ tñ eū denorat. Tal⁹ fuit hisma-
el fil⁹ **N**athanie. de q̄ b̄ **I**lliere. xl. q̄ cum

amicis Hodolie quē ip̄e occiderat icedes & plorans ibat: et tū eriaz illos cū q̄bus sic ibat occidit: vt dī ibidē. **H**ic hypocrita v̄l heretic⁹ assil⁹ panthere: quā p̄pulchra tudinē exteroris pellis v̄l varietate colo- rū & odore quē ex ore emitit oia aiala sollicitans videre: b̄ toruitate capit⁹ deterrē tur. vii ip̄a caput occultat⁹: et dū ei aiala ap̄ propinqt̄: ip̄m accipit⁹ & māducat. si p̄ter appāriat⁹ exterior⁹ sc̄ritatis & varia sp̄ua- lia opa q̄ hypocrita vel heretic⁹ exterior⁹ p̄tendit: et aliqu⁹ p̄ter famā doctrie q̄ est vt odoris: multe deuote & simplices p̄sonae desiderat⁹ eū videre v̄l ei adh̄erere: q̄b̄ ip̄e caput sue malicie. i. malignā intentionē v̄l corruptā fidē p̄ncipio abscondit. **S**ic cū ei aliq̄s credēdo familiariter adheserit: nunc iōm decipiēdo capit⁹ & manducat. i. cū sibi incorporat⁹: h̄ est corrumpendo assimilat. **H**ic hypocrita assimilat eruce. Eructa ē est vermis noxi⁹: qz in folijs olerū erescens pampinos fruct⁹: frondes & flores coro- dit. **A**n ab eradicando dicta ē eruce: vt dicit̄ Iōlo. Sic qz hypocritis vitū oēm fructū sp̄ualē & bonū boīs destruit: sc̄z & flouz: affectionū: & frondū. i. locutionum: & fru- ctū. i. operationū: qz in oīb̄ intendit hy- pocrita solī būanū fauoz. **S**ed qz est vermis ingeniosus: sc̄z ad se scriuandum stra tpi⁹ asperitate. **M**ā sicut dicit Plint̄ us: Eructa ē extremitatib⁹ arboz & sp̄ulfi folijs & fructib⁹ exit de suis viscerib⁹ telas more araneaz: q̄b̄ se p̄ totā hyeme inuolu- uit custodens pestifex semē suū. Egerit cī quedā ona de q̄b̄ in vere erupentib⁹ gem- mis nascit multa ples. Sic etiā bō hypo- crita instat̄ hyeme. i. asperitate alicū ad uerstatis v̄l tribulatiōis de visceribus su- is. i. ex p̄p̄is & occult⁹ malicijs suis terit telas. i. ordinat mirabiles & astutas vias q̄bus se inuoluere. i. coopire & defendere possit. Et in talib⁹ vijs se inuoluens. i. co- operiens: custodit pestifex semē suū. i. ma- lignū affectū. Et egerit qdā ona. i. facit q- dam secreta opa ex q̄b̄ qñq̄z orizunt mala- multa. **T**ertio qz ē vermis maculosus. ē enī crux mollis & saniosa diversus colorib⁹ distincta: de nocte lucens vt stella: in die deformis apparens. Sic hypocrita est mollis. i. delitosus. v̄l mollis. i. cedēs ten- tatiōib⁹. **N**olle enī tangēt nō resistit s̄ ce- dir. **H**ic est saulosus. i. p̄predie p̄tōz s̄

De animalibus terrestribus

pe humore suu rurie plen^o, t diversis coloribus, i. vitiis sue malicijs maculat^o, vel diversis colorib^s, i. diversis ostentatiōib^s sanctitat^e tiner^t qz mult^o modis conāt apparet bon^o. Sz lz de nocte, i. i obscuritate p̄fene vite luceat vt stella, s. p claritate fame r̄ exterior apparētē: tñ adūcētē die mortis sue die claritat^e diuinī iudicij: in q illuminans absēdita tenebraz: t manifestant p̄silia cordiū: tūc deformitas c^opatebit.

Quarto qz eruca ē vermis qz mōstruosus i transformādo se. Mā ad modū bōbicē sericē faciētē formā mutat: t se reptilē in volatilē transformat. Alas enī tenues et las suscipit qb^o volitādo ī aera se extollit. t qz colores i corpe habuit: tot s alis ostendit. Et tale volatilē papilio vocat: vt dicit Irido. Et iō vt ipē dē ex erucē papillidēs fiunt: t ex papilionū stercoz^b eruce itey generant, t qn volat min^o nō ria sūt qz qn repiat. Tūc enī eruca accipit formā volatilē papillidēs: qn hypocrita ascēdit ad grādū platiōis. Tūc ei ad modū bōbicē seri- cū facient: aliā formā assumit: qz ad modū scū vītī multa bōa se factuz p̄tēdit. Alas t las suscipit qb^o i aera se extollit: qz qdā opa qz apparent^e vident^e mira: sz exalterat sūt valde debilita: inchoat t assūmit qb^o iactant se elevat: t in regimē magis tūc. Et sic ex erucē papilliones sūt: qz sic ex hypocriē supbi t vaneglossi exēt. Ex stercore, i. t pali glia. Quia vītī pecatoz glia vermis t stere^e ē: vt dr. j. Ma- cha, i. iter generant eruce: qz lez alij am- bitios ydētes hypocritaz t pali gliaz sed conant etiā eoz fictā vitā: s in h min^o no- ria sūt hypocritē volatēs qz repatates: quia min^o late co^o hypocritis i statu dignitatis, nā pincipatus oñdit virū. t quanto hypo- critis est min^o occultat: tanto min^o ē nō ria.

Ea. LXXXIII

Tra impellit fre- quēter hoīem ad pīcula morifera- p̄t appetitū vindicē. Unū iracun- das ē silis apio, i. silvestri porco. Qui km. Auicē, t P̄lini, ē aīal senū t rāte feritatis vt mortē parupēdat t h̄ ferrū yēator, utre pide se opponat: uno ferro confossum vīres t vulneratores suos resumit: t ipos cum

cultris suis innuadit. Sic hoīes freqnēt se de inimicē vindicēt: ex ipa ira pīculū mortis pīpedētes etiā i tela ferrea se imittūt intrepidos sineqz vulnerati refuglūt: s ma- tore furore i suos vulneratores insurgūt: Job. v. Alix stultum interficit iracū dia. n. Mach. iiiij. Fere belue trā gerēs. Itē iracū dus hō silis ē cani rabido: qz sp ē soliuag^o. ipm enī alij canes fugiūt tāqz pestē: vadit tāqz cadēto vt ebr^o: t currat apto ore lin- gua pendētē s saliva desuentē: oculos hz rubicūdos qz lz ferat aptos: i oē tī obiectū impingit ac si cecus cēt: h̄ oēm rē repugnat t h̄ vībrā suā latrat. Et dicit Cōstātin^o qz canis ē calid^o t sicc^o: cui nigra cholera do- minat: qdū corūpif canis i rabīc vertit. Sīr etiā hō iracūdus ē soliuag^o: quia nec amicī nec sociū p̄t sustinere. ppter qd̄ dr. Proū. xxiij. Moli cē amic^o homi iracūdo. Merito ab oib^o fugiēd^o ē tanqz pestis: qz nemini parcit. Et apto ore currat: qz vība maledicta, p̄ferre nō desinit. Unū el lingua extra os p̄tēder: qz eā cohibere n̄ p̄t: totū enī spīm suū p̄fert stultus: cui salina saple seu discretionis desfluit: qz si qd sensus hz irat^o ex furia totū p̄dit. Oculos aut ad lit- terā rubicūdos hz, ppter furore sanguis: qz vaporalis ascēdit ad faciem t ad oculos hoīis irati. Est enī ira naturaliter ebullitio sanguis circa cor: vt Damasee, dicit, ppter inflammatiō spirituū visibilissū. Sz qn cec^o in offe qd audēdo vt vīdendo sibi resistit impingit. Mā in oī vībo vel risu vt alio ge- stu offendit: t iō h̄ oīa qz auditu vt vīdet re- pugnat: t apud scīpīm etiā sol^o eristēs murmurat: t sic ad modū rabidi canis h̄ vī- brā suā latrat: maxie aut tūc i rabīc faci- liter accēdit qz nigra cholera, i. melanco- lia corūpif: qz qn est i alij accidīa vel me- lancolia hō iracūdus tūc ex leui cā accēdi- tur in furiā: qz tūc est maxie pron^o ad trāz ex acceptiōe vt imaginatiōe alieni^o rei con- tristantis. Juste ḡd hō conari ne ab ira supereē ex qz tāta rabies orit: Job. xxvij. Mō te superer ira. Itē iracūdus vt impa- tiens cū aliqd strariū occurrit etiā qd bī- fecerat destruit. Unū silis ē cyrogrillo: qz est idē qz hericūs excepto qd ē maior. Itē ex vinea vt arbore vias vel pomā dehicit: et sup ea volūes se pinnul infigit: t in ore sp- vīnū assuntis sed dū ea ad nidum portat si aliquid ei ceciderit irat^o oīa excutit: t iterū

v. 2

Liber quintus

ad arborēt se oneret redit. **I**te irati cū
q̄ faciūt dū sunt in imperiū re cōiter: r̄ ut
plurimū faciūt defectuosi. **L**ui⁹ exempluz
uaturale est: quia animalia trācūda parti-
unt fer⁹ impfectiores: sīc canis catulos ce-
cos: r̄ valis partis frusta carnis p̄ lineamē
ta indistincta: q̄ fouet sub ascella: sīc galli-
na oua: qb⁹ labēdo inducit debitrā formā.
Sīl̄ irat⁹ in iho suo impetu facit opa ceca-
rōnis q̄silio nō prēvēta: r̄ iterū opa cōfusa
r̄ inordinata: nīsi postea p̄ mansuetudinez
sapie reparen⁹ t̄ formen⁹. Et iō bī Sene-
dicit: Bibil tibi licet cū ira feceris. **I**tem
iracundi hoēes siles sūt qb̄sida aīalib⁹. de
quib⁹ Aristo. dicit: q̄ mouēt cornua sicut
auriculas: r̄ sunt in regiōe aufragē: q̄ sicut
dicit Arie. fuit regio ipsi⁹ Aristo. est enī
in eis cōūctio cornū magis cū cute q̄ cū
osse. Sīl̄ iracundi qut q̄libet v̄bo audito
strario statē mouēt ad ledendū. Et q̄ isti
sunt mouēt cornua sicut aures. aures enī
ad audiēdū: r̄ cornua sūt ad peccūndū in
eis que parata: r̄ furor talium sicut subito
erūpens nō habet misericordiaz: fm illud
Proverb. xviiij. Ira nō habet misericordaz
am: nec erūpens furor. **C**a. LXXIII

Dicandū non
est de hoē fm appārētiaz sensus
exteriorē. Mā hed⁹ q̄ ad tactū pel-
lem h̄z sive pilū agno asperiorē: r̄ th̄ carnē
habet meliorē: r̄ p̄cipue masculus cui⁹ car-
nes sūt optime & suauissime. p̄f̄ suā tēperie.
Sic in hoib⁹ alioq̄ ille q̄ videb⁹ hyppid⁹ et
despect⁹ exteri⁹ est optim⁹ interi⁹. vñ Job.
vii. Molite iudicare fm facie. Mō solū aut̄
in bonis sed etiā in malib⁹ iudiciū fal-
lit: q̄ freq̄nter q̄ in appārētia minor ē: i ma-
licia est maior. Mā tyrus ē serpēs in appa-
rentia paru⁹: r̄ th̄ in veneno magnos fer-
pentes excedit. An̄ inueniēt tyri⁹ paru⁹: sīc
dicit Aristo. quē magni serpētes timent et
fugūt: r̄ h̄z tal̄ tyrus pilos. Inueniēt etiā
tyrus & tra cui⁹ morsu⁹ nullū est remēdiū.
Sic malū v̄l̄p̄tēm dō hō timere q̄tūcung
videat modicū: Ap̄ls. j. Cor. v. Modicū
sermētū totā massaz corūp̄t. **C**a. LXXV

Achrymis peni-
tentie petā abluerē elephantes do-
cent: q̄ fm Pliniu⁹ in noua luna
gregatū p̄ueniūt: r̄ in flumē se ablūnūt: r̄

sic ad locū suū redeūt. Tunc aut̄ q̄s appa-
ret noua luna q̄s sūgūnenit hoib⁹ alioq̄ mu-
tatio siue aduersitas noua: r̄ tūc more ele-
phantoz debēt ad aīs doctrine siue predi-
cationis gregat⁹ & fluere r̄ in flumē p̄nēt
lachrymōe cōpūctiōis petā sua lavare vt
petis amotis amoneant flagella. Etīc tūc
gregat⁹ ad aīs currūt: q̄s p̄cessionalis ad
dinā misericordiaz ipetrādā cū letanias & orati
onib⁹ vadūt. Q̄d etiā fieri dō adueniente
noua luna. i. noue aduersitat̄ mutatione.
Et cū elephatēs talis vadūt: iuuēs suos
i cūdo r̄ redeūdo an se etiā tre faciūt q̄s cu-
stodiūt & iſtruūt ad silia faciēda. Et sic sū
pradicēt dō fieri etiā ab hoib⁹ i puer⁹ & i in-
uenib⁹ eoz: Jobel. ii. Cōgregate pūlos &
sugētes vbera. vñ & r̄ps cū cēt. xij. Anōm⁹
fuit duc⁹ cū alijs ad festa i h̄ierosu⁹: Lu. g.
Ite lachrymāx luce extinguit vittior⁹ puri⁹:
sīc aī marina v̄l̄ salfa extinguit pedien-
los: sic aqua lachrymāx cū sale discretiōis
& aceto cōpūctiōis extinguit puri⁹ vi-
tior⁹: r̄ specialis carnis. Ps. lxixij. Cōtri-
bu. capi. draconū. i. puri⁹ seu principia tē-
tationū i aīs lachrymāx. **C**a. LXXVI

Eges hūane vt
dīc Anararisi: siles sūt telis ara-
neaz: q̄z i cīs parua qdē & ibecl-
lia aīalia inuoluunt & capiunt ut musce et
bmōi: sed magna & potēta vt aries & bmōi
eas op̄ie trāfēt & dirūp̄t. sic magni trā-
greditēs legē nō p̄iunūt: s̄ solū imbecil-
les & parui. **C**a. LXXVII

Organimūter et
partent tolerare defectū & pena q̄
usq̄ sit tps & grū subleuatio⁹ i ipletione:
onagri nos docēt: q̄z aīal valde patiens
sītis: din expectat usq̄s potū inueniat sib⁹
aptū. Cupidit aut̄ tāq̄ striētes & impatiens
sītis: q̄rūt iperī aīs turbidis & imun-
dis. i. tp̄alid⁹ dīnitij s̄c & aīc q̄tē turbat&
sciam maculāt: nec auferit cīs sitim. Sed
sancti viri tanq̄ onagri patientē expectant
quosq̄ veniant ad illum fontem vite r̄b̄t
erit plena satietas: Ps. ciii. Expectabunt
onagri in siti sua. **C**a. LXXVIII

Ruriosi assimi-
lan̄ h̄rcis. **P**ro rōne lascivie:
q̄b̄re fm J̄sū. cātāl lascivium &

De animalibus terrestribus

Ieruēs ad coitū. Sic lucuriosi lasciuī sūt et
 seruerū ad opa lubrica. **Hiere.** i. Olla succē-
 laz ego video a facie aqldōis. Facies aqlo-
 nis quā videbat pphā ē suggestio maligni
 spūs: succēdēs olla. i. carne i qua seruerūt
 aq carnal' pcupiscēte. **Sed** rōe petulā-
 tie: q̄ hirci? vi. **M.** dīc ē animal petulā. **U**n-
 el' oculi ad libidinē ī trāsuerū respectū.
 Sic lucuriosi bñt respectū trāsuerū t ipu-
 dicū representatē ipudicū animuz; qr sic dīc
 Aug. Impudic' ocul' ipudic' cordis est
 nūl'. **Tertio** rōe ifamē: qr hirci sit feti-
 di: t sic luxuriosi fetet p infamā. **U**n dñs
 sup sodomā pluit sulphur t ignē: qr i petō
 carnis ardet ignis pcupiscēte: t fetet sul-
 phur ifamē. **Quarto** rōne inherētē: qr
 seb h̄ vītu incorrigibili' inhereret: sicut dicit
 democrit' trefert **Poli.** q̄ hirci nūl' ē sine
 febre. Et. n. hirc' tātē caliditatē vt adamā-
 tē quē neq̄ ferrū: neq̄ ignis domare p̄t ei'
 crux calid' molliat vt dicit **Poli.** **U**n patit
 febē otinā: t sic q̄dā tā lubrici sūt vī sp̄ sit
 lestu male pcupiscēte. **S**ed attēdēdū q̄ cor-
 nu hirci adustū d̄ fugare serpētes. **Cornu**
 h̄ hirci ē vigor corporis luxuriosi qd̄ si adu-
 rat igne afflictōis recedūt serpētes. i. ve-
 nenoletatōes carnis. **T**re ei' fel dicit
 clarificare vīsu qr amaritudo t tribulatio
 carnis iterū vīsu agit aie t claritatē red-
 dit. **T**re luxuriosus assilat porco. **P**ro
 ipore q̄si spure' ē dice': qr i spure' t feti-
 dīs h̄ q̄scit. **S**ic luxurios' i spurecīs t se-
 rōib' carnaliū peccator ȳ q̄scit. vñ. **Hiere.**
 xlvi. Moab requeuit i fecit' suis. **S**ed o
 q̄ porc' nascit' detat' vt dīc **Poli.** dētes pec-
 catō qd̄ mēte derētē sūt delectatiōes q̄
 ab ipsa suis origine sive radice infūt peccato
 luxurie. s. i. līp̄ cogitatōe. **N**ō sic aut̄ est de
 pto ire q̄ poti' h̄ penā nisi in fine. s. q̄ se-
 irat vindicat. **T**ertio qr porc' amissō ocul-
 lo cito morit. Sic qr ocul' ipudic' t vag'
 tēitamētū t somētū luxurie. amoto ei' vī-
 tio luxurie facilē cessat **Job.** xxxi. **P**epigi
 sed' cu oculis meis. vt ne cogitare qđe de
 x̄gine. **Quarto** quia porc' voluntati i luto
 p̄ laetē i latere dextro q̄ si sinistro: qr sex
 p̄ laetē h̄ i luto lucurie dñ ē in dextro p̄
 spiratae q̄ in sinistro aduersitatis: qr mali-
 cia vñl' hore obliuionē facit lucurie: vt d̄
 Eccl. x. **T**re luxuriosus assilat horaci. i.
 rubete: que ē gen' rane venenose. **H**ec enī
 oculos h̄ q̄l' igneos: t tanto ē p̄niciolior
 q̄nto el' aspect' ē ardētior. **A**spectus solis
 odit: t tenebras q̄rit. **H**erbas dulces dili-
 git: t eay radices comedit: s̄ comedendo
 eas inficit. **E**t iō ī horū ruta intima ei plā-
 tari p̄sueuit. **L**oca fetida t fumosa diligit:
 t odorifera odit. **U**n fugit dñ vinea flore/
 re icipit. **S**ic sili luxuriosus q̄l' h̄ oculos
 igneos: igne. i. interiores pcupiscēte inflā-
 matos: t q̄nto ocul' ardētior tāto anim'
 dēterior i pcupiscēdo. q̄. **P**erri. q̄. **O**culos
 h̄ntes plenos adulterij. **H**ec ad līaz lucē
 odit t tenebras q̄rit: qz ocul' adulteri ob-
 fuit caliginē. **Job.** xxiiij. **U**l' odit aspectū
 solis. i. manifestationē p̄t sui: t q̄rit tene-
 bras. i. occultationē. **H**erbas dulces dili-
 git. i. delectatiōes voluptatē q̄ dulces sūt
 carni: t radices eay cōedit. i. cogitatōib'
 eay interioreb' palcis: qz si eas ope iplere
 nō p̄t: saltē in corde revoluit: t ita subiūp̄
 fetidas t mūtas cogitatōes gignit. **S**ed
 si ruta. i. alīq̄ amara tribulatio ibi plātari
 posset: tales ifectiōes cessarēt. **D**iligit etiā
 luxuriosus loca fetida t fumosa. i. inbone-
 sta t infamia: vt lupanaria t bmoi. **W**one-
 sta at loca t p̄sortia odit t fugit. **E**t iō vñl'
 vineā pñle florere vider nō appropinq̄: qz
 fugit t elogat. **U**n norādū q̄ luxurie sine
 pcupiscēte seruor extinguit afflictōe du-
 re pñle. **U**l' adhuc exēplū appetit i hora-
 ce siue rubeta. **T**radit enī auctores vt dīc
 Plini. q̄ i dextro latere rubete ē os ocul-
 tū: qd̄ in aqua seruētē missus subito seruo
 re facit stare: nce osse in ea stāte p̄vtra fer-
 uere. **E**t dicit illud q̄tanā fugare. **Q**uasi
 xo rubeta ē bñuā vita: cui' lat' sinistrā
 est star' culpe: s̄ dextrū ē status pñle. **In** h̄
 latere ē os. i. dura afflictōe carnis q̄ dñ oc-
 cultari. i. nō ad ostētationē fieri: vt faciat
 hypocrite. **H**ec extinguit seruorē aq̄. i. ar-
 dozē cōcupiscēte t fugat q̄tanā. i. luxuri-
 am q̄ q̄druplicis ardet: sebz i cogitatōe: i af-
 fectiōe: i aspectu t i tactu. **T**re gule vñl' lu-
 curie vītū dñstā i magnis t potētib' vir':
 qr p̄ voluptatē carnis marie eos diabol' vñc-
 sit. **S**ic vñcormis cu elephāte sepe bel-
 lū gerēs: cu elephāte in vētrē peuit eū. p̄-
 sternit. **H**abet enim elephas mollem vē-
 trē. **P**er vñcormē intelligit diabol': cui'
 coīnu significat p̄tētib' a dō pmissaz ad
 tentādū vñl' ad p̄sqndū hoīes. **H**ec elephā-
 tes. i. magnos viros t i dignitatib' p̄statu-
 ros peuit i ventre: qr p̄ vītā q̄ ad

Liber quintus

ventrem p̄tinet. s. q̄ gulā q̄ luxuriaz eos
vincit: ad q̄ ip̄i potissimum sūt molles. i. pro-
ni ppter delicias qb̄ cōtinue vtus: t p̄
pter libertatē quā hūt. An Ps̄bs dicit i. j.
Ethi. q̄ multi eoz q̄ sunt in potestatib⁹ cō-
stituti sūla patti vident Sardanapalo sc̄z
qui fuit rex assyrioz tog⁹ lubricus & luxu-
riolus & delitosus. Itē luxuriosus assi-
milat tineat. Est enī tunc vermis vestis si-
dicta: eo q̄ vestem teneat & tādiū ei insitit
q̄lqz ea corrodat. Quid aut̄ ē vermis ve-
stis nisi vitium carnis qd̄ ppter delectatiōis
insatiabilitatē appetitū bovis tādiū inhe-
ret: ut ipm̄ om̄i bono euacuet. Unde luxu-
ria sicut dicit Job. xxi. Est ignis vsq; ad
consumptionem deuorans: t omnia eradi-
cans genimina. Ca. LXXIX

ra sepi^o postulare: Proū, v. Ubi ea in/
ebriant te in oītpe. **L**a. LXXX

Ors assimilatur

Habunda atali qd dr hienu q bz vpe
re collu: elephatis dorum: singit
voces boim: in qntitate r voracitate rep-
sentat lupu: in pilis colli equu: r variat vt
dr sexu: qr nuc masculu: nuc femia cadet in
nus. Sic mors assilat vpe p celeritatē
qr frequent moriunt hores inopiate: r an-
tis p cipue p mortes violetas: sic accidit vi-
pere: cui cu tps pariedi adueniuntur: filii non
expectat nature opationē ei latera ro-
dut: r cu mris interitu exēt. Sic er multi
drupunt h morte an tps. s. senectut r mor-
tis natural. Elephati ho assilat apter bel-
licositate: qr elephas ē atal aptu ad bellum:
sed bellū sive pugna mortis ē maxima. Est
enī ibi pugna nature q p moribū dissolutū.
Est etiā ibi pugna ale q exire de domo, pi-
pria t in regionē sibi ignota ingredi cōpet
lit. Est etiā ibi pugna sc̄ie: que supas sebz
iudicē iratū si sit hō petor: r intra se petor
remorū: r sub se inferni pparatū: r iuxta
se aduersariū truculentū: r venire terribi-
le est ad tale iudiciū sine ad tale pugnam.
Eocē aut̄ hois singit: apter fallacitatem, sal-
lit enī hoīem apter incertitudinem: necit ei
hō finē suis. Lupo assimilat apter vorac-
itatē, omnes enī denorat t nūc satiat. Col-
lū equi bz apter refringibilitatē: qr iponis
frenū t terminū neqtē hūane. Seri aut̄
variata: qr nūc femias nūc masculos aspor-
tat. h. Reg. xiiij. **O**es morimur t **G**itz
mors t nature q culpe intravit in hoīem
pcuratiōe t tentatiōe serpētis autq. i. dia-
boli. **C**ui signū ē: q sicut dicit Ipo, de me-
dulla spine hoīe mortui serpēs nascit. qd
qdē vt dicit Irido, merito accidit: vt sic p
serpentē mors hoīis euenit: sic p morte hoī-
minis serpēs de ipo, pcederet mortisrus:
Sap. ii. Inuidia diaboli mors intravit in
ordē terraz. **G**itz mortē memoria facit hoī-
menē cirtus t facilius a mūdo vlpctō exire
t iō assimilat illi herbe que dr dracontea:
qua cerne qr difficulter paruit comedunt
vt facilius fet̄ ereat. Est ei qsi in ventre se-
tus hō in petō positi vel in mūdanis inuo-
lut q difficultē educit nisi mortē timore im-
pellat. Unī mortis meditatio t timor faci-
unt facilis egredi de vētre mūdi vel peccat-

Ariam matrem
dū diligere & q̄rere debet etiā pec-
tatores: ad eā recurrere sicut ad
mīrem misericordię. Mālā & canū catuli matrē di-
ligūt: & adhuc ceci voce & odore agnoscunt
māmas q̄rūt: & dentiū acumiē cōpīmetēs:
vb̄ crib̄ lac effundere cogūt, q̄n do elur-
unt: q̄rula voce maternay bera petūt. Sūt
aut̄ velut canū. i. diabolū catuli hoīes pec-
tatores: q̄ diabolū nō natura h̄ imitatiōe &
malicia sit filij. Mi tñ miscōle matrē reue-
teri debet & diligere: q̄ ip̄a p̄tōres nō de-
sinit adiuuare. Et licer ip̄i sunt int̄ cecili: vt
ip̄i virginiſ bonitatē & gloriā nō videat
cōtéplando: voce & odore tñ ē cognosce-
re debet & audire voce ip̄i vocant̄ & dicē-
tis Eccl. xxiiij. Trāsite ad me dēs q̄ scipi-
scitis me: & a generatiōib̄ meis ip̄leminti.
Etē odore ei attrahere. de q̄ ip̄a dīc Eccl.
xxiiij. Ego q̄st vñ fructificauī odore suau-
tatis. Et itez: Sicut cinamomū & balsamū
ē. Vel debet agnoscere eī vocez in x̄bis
vt cū dixit: Magnificat ala mea dñs. Silr
in alijs x̄bis ip̄i q̄ in enā gelio legunt̄: q̄
ola salubris nos erudiūt. **E**tē debet agno-
scere elus odore exēplis q̄ nobis reliquit
om̄ virtutū. Debet q̄rere eī māmas. Ma-
bet enī vnā māmā ad exhibēdū lac grēlez
iustis: & aliā ad exhibēdū lac miscōle sez
petōib̄: tō m̄ grē dz. Et etiā acutis den-
tib̄. i. importunis orōnib̄ p̄mēre vt yberi-
bus eis subueniat. & si elurunt. i. si ex anō
aperūt se salutis remedium: q̄rula voice. i.
dolorosa p̄felliōe & orōne debet p̄fata ybe-

De animalibus terrestribus

ti. Facile enim contineat oia quod se cogitat esse moriturum: sicut Hiero dicit. Et iste egressus est separare quod sit dolore pnie: Job. xvii. Miser. i. gratia cum parit. s. nouum hominem in iusticia tristitia huius. s. pnie: et hec tristitia facit eum egredi de peto: ad quod dimittendum spelleat memoria mortis: Ecclesiastes vii. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. ¶ Item memoria mortis cum cōpunctiōe cordis resistit veneno tentatiōe carnal. Sicut cinis scorpionis potatus in vino remedium est hoc per custos ab eo. Quasi pessimo scorpiois est ipsa tentatio carnis. Scorpionis enim animi palpando incedit et retro cauda ferit: et sic caro primo delectat: postea cruciat. g. homini a scorpio ne pessimo. i. a carne tentato remedium est enim scorpionis cum vino. Quid enim est cinis scorpionis nisi resolutio carnis quod cum vino cōpunctiōe potata. i. attēto alio considerata liberata a venenosa puctura scorpiois. i. a venenosa tentatiōe carnis. Aug. Mabit sic reuocat a peccato et frequens morte dicitur.

¶ La. LXXXI
Mundicia metis
 magnam in mundicia illorum animalium cōcessa sunt ad eum in lego Moy. s. Deut. Leviticus. x. Omnes quecumque huius dinis amvngulā et ruminant de pecorib⁹ comedunt. Quod aut ruminant et huius vngulā sed non dividunt cāscia camelus non comedentur. Cynogrus ruminant vngulās non dividunt: mundus est. Lepus quecumque non ruminat: sed vngulātū non dividunt. Et suis cum vngulām dividunt ruminant: horum carnib⁹ non vescentur. Item de in codē: Omnes de evoluerib⁹ quod gradus super quatuor pedes abominabile erit vobis. Quicquid autē ambulat super quatuor pedes: sed longiora retro crura per quā salit super terrā comedere deberis: ut est brachius in genere suo: et attackus atque ophiomachus atque loestus singula in terra genū suū. Abi nota quod aial quod ruminat et dividit pedes sequuntur. Concedit ut mundus: ut dicit Aug. ex quadā significatio. Quia sequitur fiscio vngule signat distinctionē duorum testamento- rum: vel patris et filij: vel duarum naturarum in Christo vel discretionē boni et mali. Ruminatio autē signat meditationē scripturarum et sanū intellectus earum. Consecutus autem alter illorum deest spiritualis mundus est: sed pribil et tanquam aial mundū quod altero illorum caret. Solatilia

vero et quadriga in crura posteriore loca- giora habet ut saltare possint comeduntur. Alia vero quod magister adheret pribil: quod illi quod abutuntur doctrina cōtuor euāgelista- rū ut per eam in altū non ibile est: in mundi reputantur. ¶ La. LXXXII

Monera mitigat
 in animalium iudicē et plati: et frequenter corrumpit. Nam aliquā catulū latrās currit et altius ut videat eum mordere: sed si pīceret ei vnu frustū panis accipit et fileret. Sic aliquā plati aliquid venit ad aliquā subditū cum tanto latrātu ut videat eum vel le deuorare: sed ille pīcet eide vnu marcas argēti: et austert ab eo loqūlā: Ecclesiastes xx. Exēnia et dona exēcant oculos iudicium: et qui si mutus in ore auerterit correptiones eoz.

¶ Capitulum: LXXXIII

Obediētie vel pe-
 nitentie omnium būlliter suscipere et pati-
 enter portare cameli nos docent. Nam cameli ut dicit Iohannes, vocabulū a greco-
 nois sūt sortiti: eo quod quā onerant se inclinā-
 tes corā hōib⁹ būlliant et sup genua incur-
 uant. Camē enī grecē būlie vel breue dīla-
 tine. Sunt ei aialia ad onera apta et ad por-
 tandū māsueta. Sic g. debet hō omnes obedi-
 entie a superiori iniūctū vel pnie imposita hu-
 militer suscipere et māsuere et patiēter illud fer-
 re. Si etiā de malis prelatis subditis dicitur Marth. xxiiij. Quicunq̄ dixerint vo-
 bis seruare et facite. ¶ La. LXXXIV

Offerre se debet
 obō ad dei suitū eo modo quod aialia in
 lego Moysi offererentur i sacrificiis
 sum. Siebat enī triplex genū sacrificiorum.
 Nam quodā erat quod cōburebat. Alii de holocau-
 stū quā totū incēsiū. Hmōi enī sacrifici-
 um offererentur deo ad reverētiā maiestatē il-
 liū et ad amorē bōitari illiū: et quenibat p-
 sectorū statui in impletione q̄siliorū: et id totū
 cōburebat: ut sicut totū aial in vapoore sur-
 sum ascēdebat: ita etiā signaret totum ho-
 minē: et oia quod ipsiū sunt dei dñio esse subie-
 cra et esse offerenda. ¶ Aliud erat sacri-
 ficiū, propter quod offererentur ex necessitate re-
 missionis peccati: et quenibat statui pentētiū in satisfactione perōrum: quod dividebat
 in duas partes. Nam yna cōburebat: alia

? 4

Liber quintus

Xo cedebat i vsuz sacerdotu ad designadu
q expiatio pctoz fit a deo p ministeriu sacer-
dotu nli qsi offerebat p pcto totius ipsi:
aut speciali: p pcto sacerdotu tui totu cobi-
rebat. Mo eni debebat in vsum sacerdotu
venire ea q. p peris eoz offerebant: t vni-
bil peccati tis remaneret: t qr h no eset
satisfactio p pcto. Si eni cederent in vsum
eoz p qz offerebant pcto id videref ac si
no differerent. Tertiu sacrificiū vocabat
hostia pacifica q offerebat deo vel p ḡra/
rūaciōe vel p salutē t p speritū offeren-
tiū ex debito būficij accepti v̄ accipiendo.
Et cōuenit statu pfectiū in impletione
mādatorū. Et ista diuidebat in tres ptes.
Māvna ps incēdebat ad honore vni dei.
Alia ps cedebat in vsum sacerdotu. Ter-
tia xo ps in vsluz offerentiū. Ad designadu
q salus hois pcedit a deo dirigib⁹ mini-
stris: t coopantib⁹ ipis hoib⁹ q saluat⁹.
Hoc aut generalis obfubab⁹ q sanguis t
adeps no ventebat i vsum sacerdotu neg-
tū in vsum offerentiū. Sed sanguis offerebat
ad crepidinē altar⁹ in honore dei. adeps at
adurebat in igne. Probilebat ante elus
sanguinis ad b ut horcrēt hūant sangui-
nis effusione. Ut d̄r̄ H̄c. ix. Carnē cū san-
guine no comedet: sanguinei enī aīaz req/
ram t̄. Ius xo adiūp phibebat eis ad
vitandū lasciniā. Ut d̄r̄ Ezech. xxiiii. qd̄
crassum erat comedebat. Vel p b signifi-
caba effusio sanguis xp̄i t pinguedo cha-
ritatis p quā se obtulit p nob. De hostijs
sūt pacifici cedebat in vsum sacerdotu pe-
cenclu t arm⁹ dexter: ad excludēdū qn-
dā diuinatiōis specie q vocabat spatula/
mantia: qz se getiles in spatulis aīalium
imolato q diuinabat t in osse pectoris: t id
ista offerentiū subtrahebant. Per h etiā fi-
gurabat q pec⁹ qd̄ est regumētū cordis:
t etiā fortitudo ad sustentandū deo seruier:
q significat q armū dextrū. Et nota q qui
no poterat h̄c aīal qdrupes: saltēn debe-
bat offere farina vcl spicā. Cui⁹ figuralis
ro fuit: qz panis significat xp̄i: qz è panis
vlu: vt d̄r̄ Joh. vi. Qui qdē fuit sicut in
spica in statu leg⁹ nature: s in fide patrum
fuit sic l simila. In doctrīa xo leg⁹ t xp̄be-
raz sic in pasta: fuit autē sicut panis forma-
tus post hūanā naturā assumptā. Coctus
in igne: t format⁹ a spicā in elibano verti
viginialis. Qui etiā fuit coct⁹ in sartagine

labores q̄s in mūdo sustinuit. In cruce
vero velut in craticula adiustus. Sili etiā
omnis alia oblatio q̄ siebat; christū aliquo
modo figurabat; siue cēnt de terre nascēti-
bus q̄ sunt in cibis vt panis; siue in potu y
vinū; siue in cōdimētū vt oleū et sal; siue in
medicamētū vt thus; qd̄ est aromaticū et
cōsolida tiū. Nam p panē figurabat caro
xpi; p vinū sanguis eius; p quē redēpti sum.
p oleū grā xpi; p sal ei; Icti; p thus ordo.
In offerentib⁹ aut panis ac ymuis significa-
bat sinceritatē et veritatis vite. In salevero
designabat discretio sapie vel mortificatio
carnalē cōcupiscentie. Thus aut offerebat
ad designādū de notiōnē mētis q̄ est neces-
saria offerentib⁹; etiā ad designādū odorez
bone fame. Nam thus et pingue et odore
rū. In sacrificio vero celotypte thus nō offe-
rebat; q̄ celotypte nō pcedite deuotio
sed ex suspitione. **A. LXXXV.**

Occationes pec-
catorum et refectionis dñi hō abscondere; sic faciūt elephates de dentib⁹ suis. Nam elephas duos dentes his
eburneos qn̄ a venatore⁹ pñmif illos ambos
percutit et costringit; ut dñi eburi pñf non eis
amplius psequantur. Id ē enī piculi sibi senti-
unt esse cām. Sicut nos docuit dñs etiam q̄
chariora nob̄ sūt abscondere ne, s.p illa pe-
riclitemur in aīa: Mar. ix. Si ocul⁹ t. seca-
dali, te: erue eū et pñce abs te. Poeta: fer
re minorā yolo: ne grauiorā feram.
Capitulum: .LXXXVI

Scultare bonum

Opus ne illud diabolus p. inanem gloriam rapiat elephas docet, q. in aqua vel silua paries, ubi parit ibi fetu dimittit; ppter dracones q. eis insidias ponunt. Sic q. bonum opus facit: siue in aqua pnie vel sapientia in situ. t. in solituere et pteplatione vicerit: si non vult a draconibus. i. demotib. in situ tib. illud rapi: sic in occulto illud facit: ita non exigente necessitate occultu illud teneat: et non in publicis p ostentatione adducatur. Mat. vi. Ne videar hoib. teinamus: si prius tuus es in abscondito. **A.** LXXXVII

Officiū ecclesie
sollicite & ūtegre dicere. s. o. ēs bo-
ras diurnas & nocturnas one.

De animalibus terrestribus

grinos moneret exp̄lū. de q̄ p̄ histolog⁹ dicit: q̄ sp̄ rugit i die rotiens: q̄ horas dies bīz: t̄ sīl facit i nocte. Et q̄ p̄ ceperūt p̄bi egnocē: q̄ tūc duodecēs rugit i die i to-
tēs i nocte. q̄ si onager h̄ dimittit horas:
ita multo mīn⁹ ecclastē facere dī. Hā ele-
phas q̄ in tota vita sua q̄ q̄ dringētis ānis
bīz p̄ longari. semel tm̄ generat i vñl filūl
im̄tēs pareat biēno fētuz porat. Sile
bō illud bonū qd̄ semel tm̄ fieri p̄t anteq̄
illud faciēdo parat: diu i vtero mēt p̄ de-
liberationē tenere dī. Ut Sene. Delibera-
dū est diu qd̄ faciēdū ē semel. Itē etiam
opa fortia sūt s merito efne retributionis
vacua: nūl sūt cū puritate mētis i cū vni-
tate charitat̄. Hā oē aīal cornutuz: cornu
suū bīz vacū p̄ter ceruū vñcone. Quid
enī p̄ aīal cornu p̄ducēs ex capite nīsī bō
intelligit: q̄ facit aliquid op̄ notabilē i virtute.
Est enī op̄ x̄tuolum a rōne sīc cornu a
capite. Nōc aut̄ cornu est plenū in ceruo. t.
in boīe puro. Ceruū enī q̄ est animal simplex
sīm Arist. t Anice. cīstā fellis in vētre nō
bīz: t mūdū pastū diligēt: signat hoīez sim-
plicē carencē felle int̄q̄t: q̄ se pūrū a p̄cō
custodit. Itē est plenū in vñcone. Est cī
velut vñcornis q̄cūq̄ fuat vñitatem spūs i
vinculo pacis. Hic enī dū se in his q̄ agit
ab vñitate fraternitatis nō diuidit: vñl
iñ cornu. p̄ducit. Solum igit talinum cor-
nuat. op̄a x̄tuosa t fortia plena sūt osse. t.
soliditatē ḡtē t fructu mercedis efne: econ-
tra āt de op̄b p̄cōris dī Apo. līj. Nō in-
uenio op̄a tua ple. t. Ca. LXXXIX.

Oriens mulie
bris filii est scitali serpētis: q̄ ut dī-
cit Iulio. itā p̄fulget dorſi va-
leratē vt in sui admirationē inducat intu-
entes. Et q̄ p̄ḡer ē q̄ cursu inuidare ne-
q̄t: sui admiratioē intuētes rapit: t quāto
maḡ ē discolortatō in veneno ē deterior.
Sic mīlerornata oculos t corda intuētū
ad se trahit: t stupidā t insensata reddit: t
ea p̄ occupatētā rapit: t veneno mali p̄sen-
sus extinguit. Et lō quāto ornatior t pul-
chrior tanto p̄niciōsor. Sīl ophites ē ser-
pens maculat⁹ resp̄sus: q̄ tot bīz nocēdi mo-
dos q̄ colores varios. Et si mulier diuer-
sis colorib⁹ pīcta v̄l varijs ornātē idu-
ta. Ut Hiero. dicit: q̄ si vir v̄l mulier se or-
nauerit: t vīl bōim ad se provocauerit et

si inde nullū sequat dānū: in dieiū tm̄ pati-
tur eternū: q̄ venētū attritūtū fuisset q̄ bī-
bīt̄. P̄rou. viij. Occurrat illt mulier or-
natū mererrictio p̄parata. Item ornate t
pulchre mulieres sīles sūt cattis. Carta ē
q̄ pulchra pellib⁹ de ipa gloria: t ppter
bīq̄ vaga efficit. Cui tunc sī ipa pellis
exurit in lecto cōmorat. Sepe tī dū de pel-
le gloria: ppter ipi⁹ pulchritudinē capit
t mactat̄. Sic mulier sentiēs sibi i facie pul-
chra pelle vel i dorso pulchra vestē de ipsa
gloria: libēt̄ discurrat ut ipam ostendat
alijs. Sed si pellis ei⁹ fehe vel alla i firmi-
tate exurat vel deformet: siue vestes eius
deuasterit: tūc firmor i domo morat̄. Itē
dū de fragili veste vel pelle gloria: t lasciniā: t ali-
q̄ ad turpitudinē p̄t p̄ducit: t tandem
aliq̄ subita vel mala morte mactat̄: t insi-
per pena eterna cruciat̄. Ut Cyprian⁹ di-
cit: q̄ serico t purpura induitē xp̄m sincere
induere nō p̄t: auro t argēto t margaritē
adornate t monilib⁹ ornamenta corporis et
aīe p̄diderit. Hinc est etiā q̄ dīnes ille qui
purpura induebat t bysso: i fernō sepul-
tus est. Lvc. xvij. Ca. XC.

Dassio christi pre-

P̄figurata fuit in imolatiōe paschal
agni. de qua bīz Exo. xij. Hā ipa i-
molatio agni signat imolatiōe xp̄i: fin illud. i. Corinth. v. Pascha nīm imolat̄ est
christ̄. Sanguis vero agni liberās ab exter-
minatore linitus in suplūtiarib⁹ domo: p̄
signat passionē xp̄i in corde t in ore fidel-
ium q̄ quā liberamur a petis t eterna mor-
te: fin illud. i. P̄e. j. Redēpti sum⁹ p̄cioso
sanguine agni inaculati. Comedebāt aut̄
carnes ille ad significandū eūm corporis
christi in sacro. Erat aut̄ asse igni ad signi-
ficandū passionē t charitatē christi. Come-
debanf aut̄ cū aīymis panib⁹: ad signifi-
candū purā cōversationē fideliū corp⁹ xp̄t
sumētum: fin illud. i. Corinth. v. Epule-
mur in aīymis sinceritatis t veritat̄. La-
ctuce aut̄ agrestes addēbanf in signū pe-
nitentie petō xp̄: q̄ necessaria est sumētibus
corp⁹ xp̄i. Benes aut̄ acceingēdi sūt cīng-
lo castitatis: calciamēta aut̄ sunt pedū ex-
empla mortuorum patrū. Baculi bīt̄ in ma-
nib⁹ signat pastoralē custodia. P̄cipit
aut̄ q̄ in vna domo agn⁹ paschalis come-

Liber quintus

datur. i. in ecclesia catholicoꝝ nō in cōuen
ticulis hereticoꝝ.

Ca. XC I

Datiētia dei est
P*n*ollis in sustinēdo; s̄ sevēra t̄ du
ra in puniēdo. vñ assimilat teredi
ni. i. lignoꝝ vermi q̄ terēdo rodit lignū; vt
dicit Isidoro. Hic licet sit mollis in substanti
a cominit in durissima ligna: t̄ in subti
liorē puluerē redigit q̄ possit facere ipa li
ma. Sic etiā diuina patiētia q̄uis diu p̄cō
rem hoīem mollis t̄ leui ferat: p̄m tñ fina
liter steriz seuerissimo supplicio mulcat:
Ro. h. Sedz duriciā tuā t̄ ipenēes cor the
saucias tibi irā i die ire. h. Reg. xxiij. Ip̄e
ē q̄s tenerrim⁹ ligni vermicul⁹. q̄ s̄c̄ ē dūz
tangit leuissim⁹: s̄ dū tangit seu rodit diu
rissim⁹. Sic de⁹ leuis i sustinēdo: dur⁹ i pu
niēdo. Ps. xxi. Ego sū om̄is. **C. XCII**

Datiētia t̄ perse
P*u*erātia facit hoīem victorię. Nam
onager c̄ sit atal ibeſille ſole euad
ens bñſilio ſuge leonē tu in heremo ſu
perat t̄ ſit lupū. Mā tantū in fuga durat
vt illa in p̄sequido deficiat: ſic ſetti mundū
vel perim ſuperat ſugieido t̄ in laboꝝ tol
rantia pſuerādo. Ps. lxiij. Ecce elonga
ui fugiēs t̄ māſi t̄. Lassio. Patiētia eſt q̄
oīa vincit aduersa nō colluctādo ſuffere
do. Itē Berū. in qdā epla: Abſq̄ pſeu
rātia neq̄ pugnat victoriā: nec palma vi
ctor cōſequit. **Ca.** XCIII

Deccatores ſimi
P*es* ſunt illis aīalib⁹ mōſtruofis q̄
dicunt ſatyrī ſue fauni. Sūt enī q̄
dā bestie mōſtruofe effigie boi bñſies: ſed
nō ſur rōnī ſtipcices in arte nec natu
ra ad loquēdū ſunt dociles. ſerū enī t̄ bel
utnū animū bñt t̄ bestie appetitū. Anī i ve
nerē intrant ſunt pronti vi mulieres i coeū
do occidat ſi q̄s in nemorib⁹ cōphendat.
vñ dicti ſunt ſatyrī: eo q̄ neq̄ant libidinē ſa
turari: vt dicit Isidoro. Sic p̄cō mōſtru
fus eſt bñſ. ſ. boi ſacile t̄ animū bestialez
ſue vita brutalē. Quid aut̄ bestial⁹ hoīe
rōnē bñte t̄ rōne nō vrente: vt dicit Berū.
Tales ſunt p̄cipue ſupbi q̄ bñt animū cru
delē t̄ ferinū: t̄ inſipientes q̄ nulla arte in
duci p̄fit vt dulciter t̄ rōnabilit̄ loquant
ſicut ſuit Roboā. Ita tales ſunt voluptuo
ſi: q̄ appetitū bñt gule bestiale t̄ luxurie in

satiabilē. Ōes tales cōparant iumentis in
ſipientib⁹: t̄ ſiles facit ſunt illis. Itē pecca
tores assimilant canib⁹. P̄tio ppter gu
la. Eſt enī canis gulosus. Anī q̄n nimis co
medit reſiecte t̄ iterbi assumit: in q̄ etiā reſ
tentat illos q̄ p̄ recidū ſedent ad immu
diciā cutiſcū ſet. ii. P̄tio. q̄. Canis reuer
ſus ad ſu. vomi. t̄. Itē p̄ luxurīa. Eſt enī
canis libidinolus. Anī nec matrē nec ſor
oz discernit. Ideo apud antiq̄ ſalis erat
oblatio canis q̄lis meretricis q̄ oī libidi
ni ſe exponit: Eccl. xxvi. Ōen masculum
excipit multer. Itē ppter iracūdā. Eſt
enī canis iracūdus t̄ malicioſus. Anī lapi
dem cū quo p̄cūt ſep̄ dentib⁹ mordet ve
ſe de eo vindicet: t̄ th̄ nō lapidē ſed p̄iuz
dentē ledit. Sic frequēt hō iracūdus vñ
de credit alī ſedere: ſeipm̄ ledit. Ps. vii.
Cōuerter dolor ei⁹ i caput ei⁹. Itē pro
pter ſupbiā. Mā canis inter notos eſt au
dax et animoſus: inter extraneos timid⁹.
Sic etiā ſupbus apud domēticos i in do
mo ſua eſt ſicut leo: ſi de alijs maḡ timet.
Canis etiam baculos odit t̄ timet lapi
des: q̄ ſez ſupbus odir correctionē t̄ timet
duraz increpatiōes. Non enī ſuū defectuſ
ſupbus ſe petri agnoscit. Sene. Qui pec
care ſe neſet: corrigit no vult. Itē p̄ in
uidia: q̄r canis inuidus eſt. Anī dicit An
cē. q̄ occulte herbas legit q̄b⁹ ſe purgat:
dolens ſi ali⁹ inde medicinā accipiat. Do
let etiā ſi ali⁹ ad domū ſuā veniat: timens
ne grāu inueniat ſi ſibi aliqd̄ depeſeat: et
ſic etiā hō inuidus dolet de alijs utilitate
vel grā. Ps. h̄b̄: Inuidia ē triftia i alienis
bonis. Itē ppter anariciā. Mā canis tā
q̄ auar⁹ q̄ comedere neq̄ ſtudioſe reſolit:
ne dare vult alijs: ſed defendit. Sic etiā
auar⁹ ſacit reponēdo t̄ custodiēdo. Lue
xii. Anī mea habes multa bona reponita
in aīos plurimos. Itē ppter accidiā: q̄c
canis q̄n eſt annosus: ē p̄iger t̄ deſidiolus.
Anī tota die dormit etiā inter muſcas: t̄ li
cer muſce p̄orēt ei⁹ aures: adeo tñ p̄iger ē
vt nō ſe niſi raro excutiat: vt eas longi ſ
ſe pellat. Sic hō accidiſus ē p̄iger ad inc
piēdū t̄ deſidiolus ad opandū: ſomnolēt
ad orādū vñ ad reſiſtēdū. ſ. tentatiōib⁹ q̄ p
muſcas ip̄otuas ſtelligū. Ul p̄ muſcas p
foratē ſtellige increpatiōes t̄ ſb̄ox pun
ctiōes q̄b⁹ nō excitat nec emēdat. Sun
etiā tāq̄ muſce p̄ūgētes neſſitatiſe vñ ro
lūtates q̄s bñ hō p̄iger: q̄ ſi p̄iger nō emē

De animalibus terrestribus

186

dāt s̄ p̄sumūr: q̄r poti⁹ p̄sumūr desideri⁹ si
ue in d̄lgeñi⁹ q̄b̄ vel laborare: Pro. xxj.
Desideria occidūt pigi. **P**er canis vltio
post multa fuitia fune ligat: t̄ eo lōgl⁹ du
cis ad mortē t̄ in aq̄ necat: v̄l p̄ ripā dejet
tur nec ei pellis detrabis: nec caro mandu
cat: s̄z h̄mib⁹ corodēd⁹ exponit. Sic pec
ator⁹ p̄ multa fuitia mūdīl peti a diabol
o fune ligat. **I**nfluerunt de peccādi: t̄ ea tra
bis. **A**vsq; ad mortē corporis detineat. Et ne
cāt in aq̄. i. deficit de fecuti naturali vite de
fuenti. **B**eg. xliij. Q̄es morimur: t̄ q̄si
aq̄ labilimur. **A**l p̄ ripā. i. p̄ casuz mori: vi
olente dejeçit i fossatu iferni. s̄m aniam.
Lor⁹ autē mortuū remanet oīno inutile.
De alīs enī aīalib⁹ postq; sūt occisa rema
nēt: v̄l carnes q̄ sūt utiles ad comedendū:
v̄l alē pellis q̄ v̄l ad induēdū v̄l calcia
dū: s̄z humana caro mortua v̄l occisa ad ni
bilis valet ultra nisi q̄ vermis⁹ relinquaſ ī
elsa. **A**lē p̄ctōres assimilāt capris. **P**ri
mo ppter supbiā. **R**ā capra surfuz sp̄ ten
dit v̄l summites carp̄t t̄ comedat foliōz
et dicit Isi. Sic sūt supbi q̄ sp̄ ad suplores
star⁹ inhibit v̄l summites foliōz. i. dignita
tes t̄ honores maior⁹ q̄s l̄p̄ summos repu
tāt dirigevaleāt t̄ br̄s: Ps. lxixij. Supbia
eoꝝ q̄ re oderūt aſcedit lg. **A**lē ppter luxu
ria. **R**ā sic dicit Polini. Capre. p̄p̄ calidita
tē abēdāt pinguedie: t̄ raro sine febre
sūt: iō i eis ē ardes⁹ scubit: t̄ nō min⁹ vi
dere dēlēnt de nocte q̄ de die. **I**sta compe
tūt luxuriosis ī qb⁹. p̄p̄ v̄l suz vener⁹: t̄ p̄
quedo corpis q̄ ment⁹ deuastat: sine febre
etia ardet⁹. **O**pūscitie raro īcūlēnt: t̄ ipo
carnis ope ardēti delectatiōe sedant. **M**ō
min⁹ etia luxuriosi ad sua feda oga obser
uāt noctē q̄ dīe: Job. xliij. **O**cul⁹ adulte
rio obfuit caliginē. **A**lē p̄p̄ avariciā. nā ca
pre v̄tide dīc rodūt extremitates qb⁹ pa
cūt oues v̄lq; ad radices. **A**lī capra. a car
pēdī gule⁹ ē dicta. **S**ic etia avari sunt q̄
sp̄ ad carpēdū intēdūt t̄ extremitates qb⁹
pacūt oues. **A** bona t̄palia qb⁹ boni. i.
sp̄uale viri ad suū victū t̄ ad suā sustēra
tionē v̄tūt: ipo v̄lq; ad radices enellēt: q̄
frequēt ita expoliāt pauges q̄ nihil eis reli
quāt. **A**lē p̄ctōr assilat asino q̄ ē aīal nar
ralis p̄oderouz: tardū t̄ pigrū: timidū: sto
lidū t̄ oneri aptū: t̄ patiēs laboris plūmū.
Sic p̄ctōr ē p̄oderofus ad cadēdū: tardus
ad penitēdū: p̄iger ad opandū: timid⁹ ad
t̄pale dānū: stolid⁹ ad p̄uidendū: apt⁹ ad

on⁹ peti vel eīni suplicij portādū: t̄ pati
ens ad labore mōi ifructuouz sustinēdū.
Alē p̄ctōr decipit a petō sic crocodil⁹ ab
illa auicula q̄ dī rex anū. **M**ā dū crocodi
lus iacet iuxta lit⁹: sup uēt illa auicula t̄ vo
lat circa os ei⁹ q̄ apit auicule fauces: t̄ illā
intrare permittit: At ipa p̄to leuis cū vngui
bus scalpit: ita q̄ belua ex dulcedie statim
obdormit: t̄ cū auicula eū dormire sentit:
statī ī ei⁹ v̄tre descedit t̄ eū p̄ v̄tre pforat
t̄ occidit. Est ei crocodil⁹ i v̄tre valde mol
lis. Quasi q̄ crocodil⁹ ī litorē lacēs est hō
ocio torpis. Auicula āt ad os ei⁹ veniēs: ē
tētatio peti imaginationē ingrediens: cur
tūc os apit q̄n ī cogitatiōe t̄ delectatione
recipit. Et sic lenis scalpit: q̄r puritū dele
ctatiōs gignit: t̄ si tūc hō dormiat vt p̄ ne
gligētia tētatiōi ī resistat: īgredit ī mētē t̄
eū p̄ p̄tē pforat t̄ necat. **A**lē p̄ctōr assilat
rane q̄ ē limosa t̄ clamosa t̄ vētosa t̄ odio
sa: sub v̄tre maculosa: linguosa: t̄ ū solūvi
ues ī aq̄ s̄ etia ī fra. **S**ic etia p̄ctōr ē limo
sus p̄ luxuriā. i. īmūd⁹: clamosus p̄ irā: et
vētōsus p̄ supbiā: odiosus hoib⁹ p̄ auari
ciā. **M**ā sic dīc Boe. odiosos auaricia: cla
ros ḥo largitas fac̄ sub v̄tre maculosis
p̄ gulā: linguosus p̄ īvidiā. **M**ā rana sicut
Tritō. dīc linguā bz t̄ os coarans: sic īn
tiās t̄ liguolus⁹ detrahēdo. **A**lē viuit ī
fra q̄ ē grauis t̄ frigida p̄ accidiā: q̄ aīam
grauē reddit: t̄ frigidā. **A**lē p̄ctōr assilat
talpe. **P**roio q̄r talpa sic porc⁹ rostr⁹ bz: t̄
talē p̄ctōr p̄ īmūdīa luxurie v̄l gule: t̄ cū
tali rostro talpa radices de terra extrahit.
Quia. s. p̄tē carnis euacuant et extra
hunc affectos mēt̄. vñ Job. xxij. de luxu
ria dīc: q̄ ē oīa eradicas gentimina. **S**edō
q̄r talpa frā fodit: nec extracta a fra diu vi
uit. Et iō dicit Polini. melius audiūt talpe
fra cooptē q̄ extracte: t̄ talē ē p̄ctōr p̄ vitiū
anaricle. **C**ul⁹ studiū ē frenā revoluē: t̄ su
ne frenis implicatiōb⁹ nō credit se posse vi
uere: t̄ solū de frenis vult tractare t̄ audi
re: Job. iij. **Q**ui de fra est de fra loquit.
Tertio q̄r talpa sole odit: t̄ bz p̄ctōr bz ex
vitio supbi. s. vt odiat deuz q̄ est ver⁹ sol:
fm illō Ps. lxixij. s̄ sup̄a allegatū. Sup
bia eoꝝ q̄ te oderūt t̄c. **N**az supbia se deo
maxile oponit: p̄p̄ q̄d deus supbis maxile
resistit: t̄ q̄zū ad bz odiūt eū. v̄l odiūt sole
supbi. i. mā festatē v̄l redargueni ēvitia eo
rū. **E**n supb⁹ nō venit ad lucē vt nō argu
antur opera ei⁹: sicut dīc Job. iij. **Q**uar-

Liber quintus

Io sic dicit Aristo. talpa nō hz oculos aper-
tos; s̄ sub corso latentes quos in morte so-
lū aperit quos in tota vita clausos tenuit.
Sic pētōr q̄ in tota vita abulat vt cēt: sc̄z
errādo & cadēdo in pētā: in morte velit no-
lit cogit oculos aperte & pētā sua recogno-
scere aī tribunal dei: & penas etiā experiri
q̄s viues p̄siderare neglexit. H̄re. Oclōs
enī q̄s culpa claudit pēa apit. L. XCIII

DEcclatū assimila-
p̄ur cuiusdā mōstruoso aīali: qđ b̄z̄cē
in india sile v̄lo in corpore: leoni in
crine: & homini i facie: t̄ hz caput rufum &
os magnū & rotundū: t̄ in viragz mādibū/
la tres hz ordies dentiū: cui⁹ extremitates
sūt ut leonis: cauda ei⁹ vt scorpiois: & p̄cū
tit pilis suis sic pore⁹ agrestis suis setis: &
vox ei⁹ sic tube: & ē veloc⁹ cursus: & cōedit
hoīes: & nulla bestia illa crudelior. Silitudo
dō ḡ v̄si p̄tēt ad pētēt ire: q̄rvalus ē aīal i
patiens. Silitudo aut̄ leonis ad pētēt sup-
bie. Silitudo hoīs ad pētēt auaricie: q̄z fo-
lus bō ex auaricia p̄gregat: q̄ etiā facit ca-
put rubēi. i. mentē ignē & ardētez ad ha-
bendū: vel q̄ ē cā homicidij effusiois san-
guinis. Magnitudo v̄o oris referit ad gu-
lā: cui diversi ordies dentiū. i. diversi ordi-
nes mīstratiū deserunt: vt agricole: ma-
cellarij: coquarij & hmōi. Cauda scorpiois
referit ad inuidos: q̄ detrahēdo marie re-
tro pungit. i. In absentiā debrabit. Silitudo
aut̄ porci referit ad luxuriosos. ppter i
mūdiciā. Vox aut̄ tube pētēt ē manifestuz
& publicū: hz velox cursus est i delectatiois
pētēt q̄ cito trāsit. hoīes aut̄ comedit: dum
eos p̄ delectationē capit. p̄ sensus deglu-
tit: t̄ in se p̄ opationē sine plu studinē quer-
tit. nulla bestia inueni⁹ crudelior: q̄z nulla
res inueni⁹ noctiū homi. Itē pētēt assi-
milat mulo. Porco rōne innatur. litatis:
q̄z mulus generat h̄ ordinē nature. s. ex co-
mixtiōe duar̄ speciey. s. ex equa & asino: v̄l
ecōuerso. s. ex asinaz equo burdo generat.
Et dīc Iſido. q̄ Annan nepos esau fuit p̄/
mulus q̄ asinus equas supposuit vt h̄ naturā
multi nascerent. Sic etia pētēt vt dīc Aug.
nō ē ex natura hz vitii nature appetent. Id
qđ nō est sui ordinis. Et sic mulus genera-
tur ex eo & asino q̄z supponit. Sic etia na-
scit pētēt & pueris ordo nature: cū rō sen-
sualitati subiicit: ita vt nō rōni sensualitas
subiicit: s̄ pot̄ rōni sensualitas dicitur:

Ecēs. x. Vidi seruos in eq̄s & p̄ncipes am-
bulantes q̄li seruos sup̄ terrā. Sc̄do rō-
ne sterilitatis: q̄z mulus sterilis est natura
ab eo suū beneficiū retrahēte: q̄z in ei⁹
inuriā h̄ naturā p̄ducit. Sed Aristo. di-
cit: q̄ mulus sterilē ppter excessus frigidit-
atis līpo dīanel. Sic pētēt ē sterile. i. abs-
q̄ fructu & fecūditate meriti v̄l p̄emī glo-
riōs. Excessus ēt frigiditatē est i aīa ppter
defectū charitatis: q̄z est vt calor aīe vita-
lis: sine q̄ opus meritiorū vite cetero nō p-
ducit. Mat. xxiiii. Q̄m̄ sup̄ abūdantū in-
q̄ras: refrigescit charitas multō. Ter-
tio rōne vertibilitatē. Mā mulus a molē-
do est dict⁹: eo q̄ ingo pistoꝝ subactus du-
cat in gyro molas: sicut Iſido. dicit. Sic
pētēt dū ab vno pētēt in aliud trahit: qua-
si gyrādo ad molas circūnoluit. Ps. x.
In circuitū ipi⁹ ambulat. Itē pētēt assila-
tur salamād̄re: q̄ est aīal venenoluz. An di-
cit Iſolini. q̄ fructus arboꝝ inficit: aquas
corripit: & si el⁹ salina solū pedē hoīs re-
gerit: totū corp⁹ corripit. Sic pētēt est pē-
sum venenū qđ fruct⁹ arboꝝ. i. bona ope-
vel merita inficit. Itē aquas. i. grās cor-
ripit: & si el⁹ salina. i. delectatio pedē. i. af-
fectionē aīe p̄ sensum terigit: totum hoī
minē pdit. An dīc. ii. Coīntib. vi. Immu-
dū ne tetigerit. q̄z. Itē pētēt assimilat ve-
neno. dīcet enī venenuz: q̄z p̄ venas vadit
ad cor. Sic pētēt p̄ venas cogitatiōis & de-
lectationis trāsit ad cōsensum cordis. v̄l p̄
venas. i. p̄ sensus corporis subintrat in arca-
na mētis: Iſiere. ix. Ascendit mors p̄ fene-
strās nīas: ingressa ē domos nīas. Itē
venenū nī ledit nisi q̄z sanguinē tagit. Us
Lucan⁹: Morta serpētū ē admixto sangu-
ne pestis. Sic nō nocet venenū puerle lug-
gestionis: si nō admisceſ sanguis delectati-
onis: Osee. iiiij. Sanguis sanguinē terigit,
q̄z delectationē cogitatiōis sequit delecta-
tio opis. Itē venenū om̄e frigidū existit.
Sic om̄e pētēt morale infigidat: dū calo-
re charitatis exterminat. Itē pētēt assi-
milat būresti: q̄z vt dicit Iſolini. est aīal par-
uiū sile scarrabeo: q̄z in herbas q̄s bos dili-
git se abscōdit: q̄z bos accipit dū herbas
carpit: q̄z deoral⁹ a boue fecur ei⁹ sic inflā-
mat: vt eū cū cruciatuꝝ maxio tandem rum-
pat. Sic malitia pētēt sub delectatiōib⁹ q̄s
bos diligat se abscōdit: quā bō non adver-
tens cū delectationē exteri⁹ accipit: intrīse
cū inducit: q̄z & appetit inordiate incedit:

Ecēs. x. Vidi seruos in eq̄s & p̄ncipes am-
bulantes q̄li seruos sup̄ terrā. Sc̄do rō-
ne sterilitatis: q̄z mulus sterilis est natura
ab eo suū beneficiū retrahēte: q̄z in ei⁹
inuriā h̄ naturā p̄ducit. Sed Aristo. di-
cit: q̄ mulus sterilē ppter excessus frigidit-
atis līpo dīanel. Sic pētēt ē sterile. i. abs-
q̄ fructu & fecūditate meriti v̄l p̄emī glo-
riōs. Excessus ēt frigiditatē est i aīa ppter
defectū charitatis: q̄z est vt calor aīe vita-
lis: sine q̄ opus meritiorū vite cetero nō p-
ducit. Mat. xxiiii. Q̄m̄ sup̄ abūdantū in-
q̄ras: refrigescit charitas multō. Ter-
tio rōne vertibilitatē. Mā mulus a molē-
do est dict⁹: eo q̄ ingo pistoꝝ subactus du-
cat in gyro molas: sicut Iſido. dicit. Sic
pētēt dū ab vno pētēt in aliud trahit: qua-
si gyrādo ad molas circūnoluit. Ps. x.
In circuitū ipi⁹ ambulat. Itē pētēt assila-
tur salamād̄re: q̄ est aīal venenoluz. An di-
cit Iſolini. q̄ fructus arboꝝ inficit: aquas
corripit: & si el⁹ salina solū pedē hoīs re-
gerit: totū corp⁹ corripit. Sic pētēt est pē-
sum venenū qđ fruct⁹ arboꝝ. i. bona ope-
vel merita inficit. Itē aquas. i. grās cor-
ripit: & si el⁹ salina. i. delectatio pedē. i. af-
fectionē aīe p̄ sensum terigit: totum hoī
minē pdit. An dīc. ii. Coīntib. vi. Immu-
dū ne tetigerit. q̄z. Itē pētēt assimilat ve-
neno. dīcet enī venenuz: q̄z p̄ venas vadit
ad cor. Sic pētēt p̄ venas cogitatiōis & de-
lectationis trāsit ad cōsensum cordis. v̄l p̄
venas. i. p̄ sensus corporis subintrat in arca-
na mētis: Iſiere. ix. Ascendit mors p̄ fene-
strās nīas: ingressa ē domos nīas. Itē
venenū nī ledit nisi q̄z sanguinē tagit. Us
Lucan⁹: Morta serpētū ē admixto sangu-
ne pestis. Sic nō nocet venenū puerle lug-
gestionis: si nō admisceſ sanguis delectati-
onis: Osee. iiiij. Sanguis sanguinē terigit,
q̄z delectationē cogitatiōis sequit delecta-
tio opis. Itē venenū om̄e frigidū existit.
Sic om̄e pētēt morale infigidat: dū calo-
re charitatis exterminat. Itē pētēt assi-
milat būresti: q̄z vt dicit Iſolini. est aīal par-
uiū sile scarrabeo: q̄z in herbas q̄s bos dili-
git se abscōdit: q̄z bos accipit dū herbas
carpit: q̄z deoral⁹ a boue fecur ei⁹ sic inflā-
mat: vt eū cū cruciatuꝝ maxio tandem rum-
pat. Sic malitia pētēt sub delectatiōib⁹ q̄s
bos diligat se abscōdit: quā bō non adver-
tens cū delectationē exteri⁹ accipit: intrīse
cū inducit: q̄z & appetit inordiate incedit:

De animalibus terrestribus

et metis soliditatē frāgit: tū vltimo cruciatū glē vel pene iducit: Esa. lxv. Vermis eoꝝ nō moriet. **I**te assimilat mūscē boni pozi manet affixa: eā q̄escere non sinit: sed cauda erecta mīro nō insaniēt p̄ campos vndiq̄ currit. Sūl̄ q̄dui peccati inheret p̄icē alia nō pōt quiesceret tūt p̄ diversa vagat: q̄rens t̄ nō inueniēs requie. q̄dui p̄mū nō fuerit amotū p̄ pm̄am. **I**te peccati fetorē dz̄ hō odire t̄ fugere exēplo fornic. Dicit enī Aristo. q̄ in fornic. est sensus olfacte: t̄ odiūt omne fetidū. **A**n si q̄ domos caruz subsumigauerit aliq̄ ferido: eas deserit. Sic dz̄ hō oīa dūmittere et furegere in q̄bus ē fetor: peccati: Eeci. xx. Fuge peccā. Item petm̄ assimilat regulo serpenti. basiliico: q̄ olfactu suo necat: t̄ visu suo interficit om̄e viuū: ad cui⁹ aspectum nulla auis illæta transit: t̄ si procul fuerit ore eius cōbūris t̄ denorat a mustela conuincit. **A**n ab hoībus ad ei⁹ cauernā defērunt. nihil enī altissim⁹ abisq̄ remedio derelict. **A**n basilisc⁹ visa mustela fugit quē insequit et occidit: maxime si p̄i⁹ pasta sit rurā: t̄ Aristo. t̄ Anicē. dicunt. Sūl̄ peccati occidit aliam: vel p̄ odoratū morose delectatiōis in cogitatiōe: vel q̄ visum. i. consentiū opis. **A**n aues. i. hoīm mētes solo visu. i. cōsensu erit si lōge sint ab ope: occidunt t̄ denorant a peccato. Sed remediū otra basilisc⁹. i. otra petm̄ est mustela ruta refecta. i. pm̄ia amaritudine plena q̄ ipm̄ viſa fugat: q̄ penitēria solū in p̄titō vel in apōlo habita q̄nq̄ petm̄ purgat. Ps. xxx. Dixi se in p̄posito cordis confiteor aduersum me iniusticiā mēā dño rē. **S**z tñ opere cōpleta ipm̄ p̄friens sez petm̄ extinguit. Act. viii. Conuertimini t̄ penitēm̄ ut delectant peccata v̄a. Item petm̄ assimilat aspidi aspidi. **M**ā aspis aurē obturat v̄ovoem bōis incantatiū nō audiat nec ei obediat: t̄ hoc ptinet ad petm̄ lugubile: q̄ super bus vocē dei nō audit: t̄ ei⁹ mādatis obediēre content. Ps. lvii. Sicut aspidis surde t̄ obturāt aures suas q̄ non erandet vocē incantantiū t̄. Item aspis interficio copari suo. i. cōtinge sua m̄tro furore in tersectorē p̄sequit: t̄ illū siue soluz siue int̄ multos aggredit: nōce periculū curare videatur ut siue coparē p̄leseaf: t̄ hoc ptinet ad v̄itū treiq̄ irat? ppter appetitū vñdīcte precipiti furia omni periculū se exponit.

Ite est quedā species aspidis q̄ dz̄ situla: ex eo q̄ a se p̄cūsū sitū occidit: t̄ hoc p̄net ad auariciā. **C**ui⁹ sitis. i. appetit⁹ fit in extingubillis. **I**te est quedā alia aspis q̄ dz̄ viperalis: q̄ sez somno interficit: hūc dū cleopatra sibi apponēret: somno resoluta est: t̄ hoc ptinet ad accidēvitū: q̄ pigricia t̄ somnolentia aliam occidit. **I**te est alia que dz̄ emorois: q̄ p̄cūsū ab ea dissolutis venis fluxu sanguinis vitā sinit. **H**oc ptinet ad luxuriosos: q̄ sez luxuria fluxu se minis corp̄ resolute: t̄ ad eternū interitus aliam inducit. **I**te est all⁹ serpens q̄ dicitur pester: q̄ semp̄ ore patente emitēt̄ vir⁹ incedit: s̄ ab eo p̄cūsū distendit t̄ necat. hoc ptinet ad v̄itū gule: q̄ gulosis ore patente. i. parato ad cibū semp̄ icedit: t̄ vir⁹ id est v̄itū gule paten̄t̄ ostendit. **I**te aspis habet oculos in tymporibus nō in fronte. **A**n nō directe respicit: t̄ ideo aduersariuz p̄sequit̄ magis auditū vel olfactu q̄ visu. **M**ā si nō sic esset vt dicit Plint. vir hō ab eo euaderet: t̄ hoc ptinet ad inuidiā: q̄ in inuidiū nō recto s̄ toruo t̄ maliuolo respicit oculo: t̄ ex auditu vel opinione sua solū de trahendo p̄sequit̄: ranc̄ de re visa vel certa. vñ Ps. cxix. de talib⁹ dic: Venenuz aspidū sub labiis corp̄. **I**tez petm̄ q̄dū retinet̄ semp̄ multiplicat t̄ crescit. **A**n assilat crocodilo: q̄ q̄dui viuit semper cre scit. **M**ā petm̄ q̄d̄ p̄ pm̄az non diluit: mox suo pondere ad aliud trahit. **I**te peccati plus inualecit t̄ abundat in p̄spēritate q̄d̄ in aduersitate: sicut serpētes plus abundant t̄ ledūt̄ in estate q̄d̄ in hyeme: t̄ in die q̄d̄ in nocte. Omnes enī generalis serpētes frigide sūt nature: nec p̄cutiūt̄ nisi cucale scit. **A**n venena eoz plus nocēt de dte q̄d̄ de nocte: q̄d̄ frigide nocturno rōre. In hyeme se in nīdis inuoluit t̄ torpescit: s̄ estate se dissoluunt t̄ ad nocendū exēnt. Quid aut̄ p̄ frigiditatē serpentini venenū nīsi malitia accipit̄ peccatiū dū corp̄ consensu attingit: calorē protin⁹ charitatis extinguit. p̄ calorē vero dicit̄ t̄ effatis feroz minor t̄ maior intelligit̄ mūcane p̄spēritatis: sicut frig⁹ ecōtrario noctis vel hyemis breuiorē v̄leniorē signat cursū ad uerstatis: s̄ in estate v̄l in die venenū magis ledit̄: q̄d̄ ex iō p̄spēritatis fernore p̄catū p̄niciōsūa crescit. Unde Ps. lv. dū

Liber

quintus

icit: Ab altitudine diei timebor id est, pspicratus. Item pcta carnalia sunt magis manifesta et infamia q spualia: sed tñ spiritu tualia sunt magis noxina. An assimilantur serpentib?. dicunt enim quodam esse maximiser pentes corporis ita cornos integros deuorent. Usi in punico bello ut narrat Titus livius a Regulo romano p duce interfecit est serpens basiliscus. cxx. pedum longitudinis. Cui pellis et maxille fuerint suspense ante quoddam templum rome. Sub claudio etiam cesare fuit serpens in italia interfecit: in cuius alio puer integer est inuenitus. Sunt autem alii serpentes: ita corpe parui ut viri videri possint: sed sunt maximi in parte nocent: sicut dipsas que prius occidit quam sentire possit. Tyrus etiam ut dicit Aristo. modic est: et tu ptra ei venenum nullum remediū es. Serpentes q magni significat pcta carna- lia q sunt magne apparetur et infamie: sicut serpentes aspectu parui et magis noxi sunt peccata spualia: q licet sint minores manifesta et minoris infamie: sunt tamen maioris culpes ut pte de luxuria et superbia. An Hre. xxvij. mora. Aliquid inquit minores in corruptionem cadere q cogitatio tacita delibera elatione peccare: sicut minores turpis superbia creditur: luxuriā et magis erubescunt hoies quo simul omnes turpem noverunt. An fit plerūq; ut nonnulli post superbiā in luxuriā corrūctes ex agro casu malis culpe latentis erubescant: tunc etiam maiora corrigant: cum prostrant in minimis grauiē confunduntur.

¶. XCV

Dicitur Enitētia lachryma. Nō facit deū dissimulare peccata. Nam leo qui contumeliam leene cū parodo odore cognoscit: totus in adultere surgit pena: sed si leena post contumeliam in flumine lauatur: illa a leone percipit. Sic si anima sponsa christi diabolo peccando cōiungitur: ipse christus qui est leo de tribu iuda ad vindictam contraria eam merito puerat. Sed si anima in flumine lachrymose penitentie lauctur ab ipso christo: percutit dissimulat et parcit. Ambo. Quid defendi non potest: ablati potest. lauant lachryme delictum quod voce pudor est confiterit. lachryme venia postulant et mercantur. Item penitentia assimilat pantheram: que ut dicit Physiol. draconem odit: et draco eam fugit: que pasta in spelūca le recō-

dit: et tres dies aliqui dormit: tunc surgens magna vocē emitit: et ab ore eius aromatiscus odor exit supra modum suavis: quare tunc omnia animalia sequuntur eam: solus draco fugit: et eius odor non ferens in seipso deficit. Sed sicut panthera draconem pente- tentia odit peccatum: et peccatum ipsam penitentia fugit: que in spelūca. in corde penitentis inclusa: postquam tres dies: scilicet confessionis et satisfactionis perle uerauerit: expurgans a statu culpe emitit vocē laudis: solutū se sentientia a somno pectati. An in vocē laudis primum dicit il ludus. Ps. cxv. Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis: et nomē domini inuocabo. Qui versiculos ut dicit Cassius. supra Ps. cxv. tante dicit esse virtutis ut quisque eum in morte terna confessione dixerit: omnia peccata sua sibi soluant. Tunc etiam ex ore suo penitentis suam est emitit odorem: unde delicit suavis et deuote odoris: quā omnia animalia sequuntur. I. oēs virtutes et oīa merita p hoc restituunt ipsi penitenti: et draco id est peccatum deficit et perit. Item penitentia satisfactoria regrat mentitur discretiōnis et feruore cōpunctiōis. An assimilat sanguis: que apponit corpori ut corruptum sanguinem derribat: sed quodque insuet venenosum quod ea sibi apponit: prius est inuoluenda in sale et in vīcis ut euomat si quid veneni hauserit. Sunt penal penitentia imponit et a peccati corruptione quod est tanquam sanguis corruptus anima expietur: vel ut affectus peccandi ab anima extraheatur: sed ut nihil non sint inferat penitenti apponenda vel assumēda est cum sale discretio nis ut prudenter consideret: et diligat et quanta et cui imponat. Item necessaria est in suscipiente virtute: quod scilicet et virtus et pungit: et id designat feruore cōpunctiōis: que oīem penitentia leuiter ferre facit: et ad hoc idē facit: quod si quis sanguis fugit aqua calida superfundat citius se membro applicat. Est enim velut aqua calida lachrymarū cōpunctio feruida: que et cito mēbro sanguis fugit apponit: quia iniuncta penitentia prompte animo suscipere facit. Item tentationes penitentiae extinguit. Unde assimilat cūdaz bestiolas parue quā leones timet et fugiunt: que vocat lenotofon. Nam quoddam venenū porat in ore quod statim eos neeat. Unde bestiolas capiat et expurget et incinerat.

De animalibus terrestribus

quisq; cinerib; dū carnes aspergunt: et in capitib; viarū ponunt leones transeūtes dum eas comedunt moriunt: ut dieū Iudiciorū & Aulcen. Nec ergo bestiola repentinat humilē penitentia quā leones. i. demones timunt & fugiunt. Nec portat venenum in ore: cū peccatum dicit in cōfessione: et hoc venenum occidit leones. i. tentatiōes demonum. Nec bestiola caput in peccatoꝝ recordinatione: exuritur in cōtritioꝝ dolore: incineratur in mortis meditatione: recolens quomodo p̄ mortē caro dissoluat in cinerez: vel incinerat in humili satisfactione: Job. xlj. Ago penitentiā in fauilla et cinerē: et dum caro ex hoc cinere aspergitur ut scilicet satisfactione affligat: et precipue in capitib; viarū: id est in principiis tentationis vel in sensib; corporis: qui sunt principia viarū p̄ quas peccata intrat in animam. Unde runc cīnis in capitib; viarū aspergitur: quādō ipsi sensus corporis humiliū custodiunt vel affligunt: r: ut oculi plorēt eos ab fineat: aures audiānt increpatōnes: sit de alijs. Et sic tunc leones ex his occidunt: quia de monū tentationes non prevalēt: sed cito extinguntur. Item penitentia amaritudinē diabolus odit et abhorret: sicut canis abhorret ut non comedat intestina cerui: p̄ter amaritudinez que est in eis. Nam ēm Bristo. & Aulce. ceras nō habet fel nisi forte ī intestinis. Unde intestina sūt amara & fetida: ita ut canis ea nō comedat: nisi supra modum famelicit. Sic cū interiora mentis sunt feldidae: p̄ se memorā turpitudinis culperet amaritudine respersa p̄ dolorē penitentie: demones qui pacūt delectatione et dulcedine peccant illa tangere abhorrent. Item penitentia abhorret a grauedine peccati: et post mortē liberat animaz a pena. Unde assimilat cūdā lapidi q̄s certa sentiunt grānitatem deuorant qui eas adiuuat: et post q̄d moriunt in earū ventre inueniuntur. et iste lapis miro modo adiuuat mulieres pregnātes: et factas etiam absq; dolore parere. Sic ania q̄n sentit grauedinē peccati debet assumere lapidē. i. penitentia durā & aspergam que nō solū liberat in vita a peccatorū granitatis: et sed etiam post mortē eius virtū inueniuntur in ania liberans eam a penarū acerbitate. Nec etiam est que iuniat mulieres pregnā-

tes: sc̄z animas bonū conceptū: id est bōnum propositū portantes ad pariendū. i. opere p̄ficiendum: quia asperga penitentia carnē refrenat: ne bonis operib; effectum impedit. Item penitentia amara extinguit remorū cōscientie: sicut absinthium occidit pulices. Et enī eorū venenū vt Cōstan. dicit. Quid enī sunt pulices mordentes: nūlī peccatorū actus cōscientiaz molestantes: quos absinthiū. i. amara penitentia purgādo extinguit & cessare penitus facit. Et similis folia periscoꝝ que amara sūt pulices occidūt: r eadē ratione valit stra eos coloquintida si trita et mixta cū aqua p̄ locum ubi sunt asperget: & signat cōtritionē peccatorū amara cum lachrymis admixtam.

Cla. XCVI

Domitunt tigridi: qđ est animal ad modū sagitte in cursu velocissimū: varijs maculis distinctū: ut dicit Iudiciorū: de quo etiā Plini dicit: q̄ cum cattuli sui rapiunt: odore raptorem p̄sequit: qui equo velocissimo transportatur: et audiens strepitū bestie p̄ sequentis ī via specula post se protrectit: que illa videns et suam imaginē intuens & filiū esse credens: suscit et filium accipere cupit: et interim venator euadit. Tigris ergo velocis currēs peccatorēs feruēt vel celeriter penitentes: qui diversis maculis distinguuntur: cum diversis peccatis cōpungit: qui tunc raptos catulos insequit: quando bona p̄ peccata perdita p̄ penitentia recuperare conatur. Qui venator diversa specula quib; detinetur proiectit: qđ diversa sibi impedimenta diabolus quib; impedit. Item penitentes assimilantur stellioni. Primo quia stellio in corio renouatur. dicit enim q̄ stellio mutat corium sicut serpens. Sic penitentes debent renouare conuersationem & vita exponendo vetustatem peccati et induendo iusticie nouitatem: Ap̄ls Ep̄h. liij. Renouamini aut spū mentis vestris: et induite nouum hominē tē. Secundo quia stellio manibus gradit. Est enim stellio ut dicit Plinius: genus lacerte quatuor habens pedes latos ad modum manū: q̄bus reptile ad domorū rimas in quib; facit suā caueriā. Ut Prover. xxv. Stellio mānū nitit: & morat in domib; regū. Sunt

Liber quintus

D Redicator assi-
milatur cani. Primo ex eo quod
cantis dominum suum diligit. Et similiter
predicatores verbi oportet esse amici
dei. Unde predicator qui dominum non diligit
non est dicans annunciare verba dei. **A**

De animalibus terrestribus

p. xl. Petri dicit de: quare tu enarras iniustias meas? **I**te qz canis domini sui custodit dominum et defedit. Nec dominus nisi est ecclia quam predicator catholicus ab hereticis defedit. Vnde hec dominus est predicationis sollicitate custodire: sic si patris armis custodit atrium suum: ut sint in pace omnes qui possident. **I**te qz canis per dominum suo morti se expedit: sic legimus. Celonem venato repliceret ab armari iuasum canem eum defendisse: nec vulnerari potuisse nisi per cane perempto. Sic scilicet predicatorum fide dei et vereitate martyrio se exponunt: ut per Apollinis Martyribus. **I**te qz canis voluntarie cum domino suo ad predicandam currit. Est enim predicationis qz si qdā venatio spiritualis in quodam oīs alia deo acquita est ut qdā predica capti: qz canis ad predicas non vadit sed a domino suo non ducitur vel inducitur. Sed si predicatorum iustificari possit: qz si predicatorum fortissimas et magnas bestias inuidit audaciter. Sic legimus de canibus in India. Solent enim in India ut dicit Iustus caniculas nocte ligatas in silvis dimittere ut a tygribus cognoscantur: ex quibus canes adeo acerrimi oriuntur ut leones prosternantur. Vnde qdā canis sic natu regis Albano Alerandro magno missus primo in eius presentia leonem occidit: tamen elephante deducto videtur ei magnitudine ne primo obriguit a ingenti latratu insonitus quem tam inusualiter et tam afflitto: qz eum ad terram prostrauit. Sic scilicet predicatorum diuiso celo et spiritu accensi iterabat magnos tyrannos et predictores audace reprobatione aggredirentur: si cibos Joses Herodem. vnde Herodes metuebat Iohannem: et auditore eo multa faciebat: ut dicit Mar. vi. **I**te canis vero et odore etiam per aquas bestias fugientes insequebatur: et ea deprehendens latibula latratu et musitatu ea predicit. Sic predicatorum spiritu christi mortuorum diceretur non debet: qz de morte et passione christi debet in ingle memoria habere et de ea predicare frequentiter exemplo Apollinis: ex quo persona beatissima Paulus dicit. Cor. x. Nos autem predicamus Christum crucifixum. **I**te qz canis per quod rapidus non sibi comedit sed dico suo reliquo talis est predicator: qz de opere fructuoso non per laudem querit sed gloriam et honorum deo reliquit: Job. viii. Ego gloriam meam non quero. **I**te qz canis nobiliter dato qz de predicto a se caput nobiliter peperit: non propter hoc infidelis existit: nec predictio ex predicatione sua nihil trahit: sed ipsius predicatione quasi caninos habens: quibus principaliter ambulat: pedes autem anteriores habet quasi anterinos quibus na-

Liber quintus

Et in aquis. **S**ic p̄dicatores nō soli debet p̄ terrā discurrere p̄ vitā actiū: q̄ cōperit quadrupedib⁹. **I**.bis q̄ pfecti sūt in q̄tuor virtutib⁹: t̄ etiā verfari debent in aq̄s scripturarū cū natatib⁹. **I**.cōteplatiū: t̄ de bēt esse sicut canis p̄ latrātū p̄dicatiois: s̄ qui in humilitate mētis posteriores āt p̄ des sūt occupatiōes corporales p̄tinentes ad pietatē: t̄ ideo sūt ut aialis terrefris: s̄ atteriores pedes sūt meditatiōes sp̄niales: t̄ ideo sūt sicut natatilis q̄b⁹. **I**.natat i aqua sapientiē. **A**lētē p̄dicato curiosus est similius equo qui aquam quaz potat si clara est p̄de perturbat. Similliter p̄dicato curiosus aquā clara. **I**.scripturā t̄ doctrinā planā t̄ aptā pede. **I**.affectu placēdi t̄ vt repūte sciens philosophicis rōnib⁹ inuolutis peurbat. **I**.offuscat vt vix intelligat. **A**l aqua clara est tribulatio patiēter exteri⁹ porta ta: quā partē tūc pede pturbat cū interto ri affectu iniuriante nō amat. Grego. P̄fecta patiēta est que t̄ ipm amat quā por tar. H̄ā tolerare t̄ odisse nō est vir⁹ māstis tudinis h̄ā fulcīmē furor⁹. **E**zech. xxviii. Cū purissimā aquā biberitis reliquā pedibus vestris turbabib⁹. **A**lētē p̄dicato etiā assūmila vīlo. **M**ā q̄r vīlus sic interpretatus t̄ dicit⁹ est q̄ ore suo formet fet⁹ vt dicit̄ Iſi do. **A**lētē etiā dicit̄ quādā carnē nasci quā māt lābēdo in mēbia copōit. Sic etiā p̄dicato doctrina oris sui format deo sp̄niales fillos. Quasi enī more matris in his quos carnales innuenit lingue officio virtutū spi ritualiū mēbra cōponit. vñ Apo. Gal. iiiij. **F**ilioli mei quos itez parturio dōce for metur xps̄ in vobis. **A**la. C eccliar. **A**lētē Imolatio carnis de q̄ Apo. Ro. xiij. Exhibeatis corpora vīra hostiā vi uentē: sc̄tām: deo tē. **A**lētē p̄dicato bonū deber clamore p̄dicatiois t̄ gemitu orōnis subditos dormētes sine in petis mortuos suscitare. exemplo leonis: cui⁹ catuli quā do nascunt trib⁹ dieb⁹ t̄ trib⁹ noctib⁹ dor mire v̄l mortui esse reputant: t̄ tūc patri rugitu t̄ clamore suscitari dicunt. **T**ūc su p̄ catulos mortuos leo fortiter clamat quādo peccātes subditos plāt⁹ v̄l p̄dicato p̄ dicando vel coripiēdo fortiter irecipat: t̄ tūc rugitū emitit cū p̄ els orando fortiter gemit. vñ sicut clamor t̄ gemit⁹ leonis dicit suscitare mortuos catulos: ita clamor p̄dicatiois t̄ rugit⁹ orōnis suscitare subditos in petis: Elsa. v. Rugit⁹ el⁹ v̄l leonis rugi et vt catulus leonis tē. Sed cū plāt⁹ v̄l p̄dicato loqui⁹ bonis debet loqui⁹ dulces. Cu cuius signū dicit̄ Iudic. xiiij. Ecce eramē apā in ore leonis fauus mellis. Apis ei pūgit t̄ mel cōponit: q̄r p̄dicato deber pūgere lētos t̄ dulcorare deuotos. **A**lētē plātus debet esse silis cameleopardo: qđ bīm Iſid. est aīl ethiopicū caput habēs camelli: collū equi: crura t̄ pedes bubali t̄ māculas pardī. Est enī bestia albīs maculū rūtilū colorē emittēt⁹ suspersa: t̄ id a capite camelī t̄ a maculis pardī tali noīe cōpata vt dicit̄ Ipol. Est aut̄ bestia maḡ aspectu q̄ feritate sp̄cieua tñ mālinarayt quā si ouis nomē accepēt. **O**la aut̄ hec sūt p̄lato ḡrūciā moraliter accepta iaz caput camelī ore ruminat: t̄ ruminatio signat sacre scripture meditationē. Collū equi fieri bīle est: q̄r curuatur ad tractū freni. Et hec

Relatus debet esse simili aries: quod aries dux est gregis et ouii p̄nceps. Sic plati debet esse sub dubio p̄x. sic auctoritate p̄ fidēdo: ita bōe vīte exēpla p̄cedēdo. Itē quod natura arietē fecit fortissimū fūm Isido. vñ dī veruex a virib⁹: eo quod tanq̄ vir ouiu sit ceteris bīdētib⁹ virtuosior. Al⁹ dicit ver ut ip̄e dicit: quod vermē portat in capite. cuius pruritus sepe fortissime caput mouet. Dicīt aut̄ aries quod hoc aīal īmolabat ī ar. sicut p̄z in lege moysi q̄ oia cōpetit plato. s. fortitudo ogis: sollicitudo mentis: q̄ est ut vermis in capite. de qua Ap̄ls. ii. Cor. vii. Instātia mea quotidiana sollicitudo cīm

De animalibus terrestribus

tum: illarū herbarū succo imbute filijs latissimis exhibet nutrimentū, filios autē ad curias exercit & fugere eos docent: et ad prout ipsa eos ducunt: et saltādi modū eis ostendunt. Due ergo herbe q̄ faciunt cernā ad nutrīendum filios lacte abundare: due virtutes sunt que faciunt prelatos subditos suos debito alimento nutritre. s. sapientia que facit eos abundare lacte spiritualis doctri-
ne misericordia que facit abundantanter da-
re nutrimenta corporalit̄ elemosynę. debet
etiam eos ad currenti p̄ viā mandatorum:
id est ad velociter obediendum instruere.
Item ad peccata fugienda inducere: p̄ recti-
tudine tentationis eis nota facere: et modū
salandi eis: id est euadendi ostendere.

Item sicut prelati prelunt in dignitatib⁹
ita debent p̄esse in virtutib⁹, cuius ex-
emplum est: quia omne animal cornutus ē
quadrupes: excepto quodā serpēte in egypto
qui dicitur cerastes: quod intelligen-
dum est q̄ si cornua sunt de natura ossis: p̄
pter testudines sive limaces cornua mol-
labentes. Per animal ergo cornutum
intellige hominem in dignitate leuarū: si-
gnant enim cornua capitis eminentiam di-
gnitatis. Tales debent habere quattuor
pedes: scilicet iusticiā: temperantiam: for-
timidinem: prudentiam. Cerastes autē si-
ue serpens cornutus: id ē hypocrita in di-
gnitate positus: cornua sine pedib⁹ habet.
qua dignitatem tener et virutib⁹ caret.
Similiter limax: habens cornua mollia si-
gnat prelati carnalē habetē remissa opa:
et tali pedib⁹ caret: q̄i iteriores virtutes fi-
baber. Itē plāt⁹ virtuosus tunc facilis ad
réplationē diuīo & erigīs cuius se abstrahit
a palib⁹ curis: cuius exemplū ē: qz aitalia q̄
dētes nō habetē i superiori mādibula sit cor-
nuta: q̄i materia trāstī i cornua. Per aitalia
no cornib⁹ munitū: plāt⁹ intellige in vir-
tutibus ornatus. Luius inferior in mādibula
ēterrenoz disp̄fatio: puidua in qua ē mul-
titudo dentium. l. multiplicitas laborioso-
rum operū & duroꝝ: sed quasi mādibula su-
perior est diuinorū cōtemplatio altior que dī
esse vacua dentib⁹. l. tēporalii curis & la-
borib⁹ semota. Utroq̄ tū debet vti p̄ tē
q̄ vult virtuose p̄esse. Itē plātiois bono
redigni nō sūt q̄ solū q̄ sui sūt q̄rūt. unde
nullū aitalia babēto dentes recurvatos ut aper-
bat comuaero q̄ illa materia trāstī i ei⁹

mos. Ille quippe plātus suos dētes recur-
uat qui ea que agit ad semetip̄ reflectit &
replicat: sed non est dignus cornib⁹ digni-
tatis qui altos negligēs tñ seip̄ palecit:
Ezech. xxxiiij. De pastorib⁹ qui paſcent se
metiplos.

Ca. CI

Dicitur p̄ hoc virtutib⁹ q̄dū du-
rat p̄ h̄. vīte tps. Cerulis ei crescut cornua
vīg ad. vii. ānū: qz vīg ad. vii. ānos om̄i
āno pullulat ei⁹ cornua vñ ramū. vñ eoꝝ
eras dēphēdis p̄ cornua: qz q̄ septēnari ē
numer⁹ vñiūalis tps. l. quo vñluerū tps
vīte nr̄e volūt. s̄cē p̄z in septē dieb⁹ septi-
mane accipiam⁹ in septenario annoꝝ totū
tps dierū nr̄oꝝ. Septē est enī Eze. iiiij. Dī
em p̄ anno dedi tibi. t Ps. lxxix. dicit:
Dies annoꝝ nr̄oꝝ in līps septuagīta ānis.
Septēnari cī p̄ denariū m̄stiplicat⁹ l. lxx.
plūgl̄t: vt inuas q̄ totū tps annoꝝ nr̄oꝝ
deben⁹ dēdicare p̄fectū virtutū q̄ē sīgē
augm̄ratio cornū: t̄ b̄ fit p̄ septēnariū vir-
tutū: qz sūt q̄tuor virtutes cardinales: et
tres theologice. v̄l p̄ septēnariū opeꝝ mise-
rcordie cū obseruatō decalogi. Ca. CII

Dicitur p̄ Rudētiā docet
nos h̄ere heric⁹ triplicis. Prīmo cōtra iñsultū tētationū. Hāz
heric⁹ dūm se iñfra coriū durū spinis
asperis vñdiḡcircumseptū includit: se ab
inuidentib⁹ protegit. Hā mox cū aliqd
sentit se in globū conuertit: et ferienti sp̄t/
nas oponit. Est itaq̄ dura & spinosa pel-
lis aspera penitentia et dura afflictio car-
nis: in qua dū homo se per humilitatē ab-
scendit et eam tentationi opponit: eius tē-
tationes evadit. vnde Ps. xxiiij. Ego at
cū mihi molesti essent induebar cūlito: hu-
miliabam in letuio animā meaz tē. Se-
cundo docet nos habere prudentiā. Etuz
ad nutrimentum operum. Est enim herich
tal⁹ prudētia: quis ascendit i vīte v̄l ali-
am arborem & vīas et poma dehicit & po-
stea se super illa inuoluit & suis spinis iñsi-
gnat: et se portat escas filijs sicut Iſid dī-
cit. Ille ergo i vites v̄l arbores ascēdit qui
ad sanctoꝝ virtutes vel vitas consideran-
das per mentis cōtemplationē se erigit. Et
tūc ex etiꝝ poma dehicit q̄i ex eoz cōpatiōe
sūos defec̄t agit. Quasi enim poma de-

32

Liber quintus

arborib⁹ deijelunc⁹ cū maloz facta m̄zorib⁹
cōparant. **S**z tūc ea velut heric⁹ q̄s spinu-
lis suis istigler dorso deferenda suscipit q̄n
illa p posse se seq̄ aut̄ affectib⁹ dispōit: et
tūc inde filios pascit q̄n ex eoz initiatione
sua oga dirigit ⁊ nutrit. **L**ertio docet nos
esse prudētes circa varietatē tpm. dīc enim
Aristo. q̄ heric⁹ faciūt foramē vñt ⁊ ven-
tos septentrionales ad qđ p̄fugūt in calore:
et alioz australes ad qđ p̄fugūt dū frig⁹
sentient. vñt dīq̄ qđā fuit in p̄stātinopoli q̄
q̄ heric⁹ q̄ne habebat p̄dactūt oēs ven-
tos futuros: nec sciebat aliq̄s vñt hāc scien-
tiā haberet. **S**ic hō p̄udēs in calore p̄spe-
ritatis dz̄ refugere ad vētu septentrionales
frigidū. i.ad memorā adūstātis: vt. s.p. it.
mōrē a supbia ⁊ intēpētātia libereſ. **S**z i tē
pore frigoris. i.ad uerisitatis debet refugere
ad ventū australē calidū. i.ad memorā p̄-
spēritatē ne a tristitia. s.nimia absorbeat:
Eccl. xj. In die bonoz ne immemoris ma-
loz: in die maloz ne memoris bonoz.
Alētē prudētis exēplā habem⁹ in formicē.
Priō in p̄uidēdo. p̄uidēt ei tpa futura.
Mā in estate p̄gregat vñt in hyeme vināt.
sic nos debem⁹ in vita p̄uidere nob̄ de tpe
mortis: P̄dō. vj. Glade ad formicam o pi-
ger ⁊ glidera vlas el⁹ ⁊ disce sapiam: q̄ cū
no habeat duce nec p̄ceptoz nec p̄ncipem
parat estate cibū sibi ⁊ p̄gregati messa qđ
comedat. **A**lētē i p̄gregādo. Lōgregat tri-
ticeū granūt curas bordēt. Sic hō dz̄ cō-
gregare spūalia ⁊ eterna: ⁊ no curare d̄ tē
poralib⁹ ⁊ peritūt: Mar. xiiij. Triticū con-
gregate in horreū meti. **A**lētē in oleariādo.
Mā q̄n plunia sup el⁹ triticū desēcēdit: illō
soli expōit vt itex desiccat. **S**ic q̄n aliq̄ ten-
tatio v̄l corrupcio n̄ nob̄ accidit q̄ possit tri-
tici. i. nutrimētū v̄l meritū n̄m spūale cor-
rūpere ⁊ p̄dere. debem⁹ illō reparare calo-
re solis. i. feruore p̄tritiōs: v̄l māfestatio-
ne p̄fessiōs: qz illō qđ soli expōit in lucem
p̄ducit v̄l p̄ feruore oronis. **A**lētē in custo-
diēdo p̄mo sūu cibū. **M**ā sic dīc P̄olini. for-
mice grana colligunt: cumulūt cōponunt: ⁊ i
secretiori pte domiciliij absēcūt: ne ab au-
bus rapiant: v̄la vēto disp̄gan. **I**sta gra-
na sūt dei xba: qđ⁹ aia nutrit et pascit: sic
formica de granis de quib⁹ in secretori p̄-
te aie. s. in memoria debem⁹ cumulūt pone-
re. s. de his q̄ audiūm⁹ plura memoria eō-
mendādo: ⁊ ibi occultare q̄ būilitatē ne
ab aub⁹ rapiāt. i.a demonib⁹: sic semē qđ
eccidit in via: ⁊ volvices celi comedērūt il-
lud. **T**el ista grana sūt bōa opaz vt elemo-
synē ⁊ homīl q̄ debem⁹ cumulare multipli-
cādo ⁊ absēcēdo q̄ būilitatē: nec iacta-
tes ostēdēdo ne a vēto vane ḡte disp̄gāt.
vel ab aub⁹. i.ip̄s demonib⁹ aufrant.
Alētē iueniunt prudētes in custodiē an-
rū. **M**ā in ethiopia dicunt esse formice ad
formā canis: q̄ arenas aureas pedib⁹ eru-
unt: ⁊ tē auferant custodiūt: q̄li arene au-
ree sūt virtutes spūales ale q̄s pedib⁹. i. af-
fectionib⁹ v̄l ḡressib⁹ bonoz operē debem⁹
eruerē ⁊ cū q̄ni studio custodire ne a nob̄
anferant. **A**lētē prudētis serpētū ēē in exem-
plū nob̄ ins̄plicē. **P**riō q̄ serpēs deceit
nos xp̄m diligere. **M**ā p̄p̄sug oia caput
custodiāt: q̄: i p̄p̄ p̄cipre ei⁹ vita p̄sistit. vñ
dīc P̄lli. q̄ si caput serpētū cū duob⁹ digite
euaserit: nihilomin⁹ viuit: p̄pter qđ totus
corp⁹ p̄seruādo capite serpēti opponit: vt
s. nos caput n̄m in nob̄ custodiām. ⁊ xpg⁹
z p̄ ip̄o q̄ a habenū vitam ḡte ⁊ ḡte oia
alita negligam⁹: fm illō P̄dō bil. q̄. **M**ā
detrimētū feci: ⁊ arbitro vt sterco: vt
xp̄m lucifaciā. **S**edō docet nos peccati
abūcere. s.p. iniquationē penitētē. **M**ā ser-
pēs sic dīc P̄bs q̄n sentit se senio grauauū
p̄lib⁹ dieb⁹ abstinet a cibo: vt sic pelleū
facilis relaxet: deinde gustata herba qđaz
amara. puocaf ad vomitū ⁊ euomit hūo-
rem virulētū q̄ erat causa sue infirmitatis:
tādē vi. cutē rigida rēperet in aqua se bal-
neat ⁊ tēq̄ angustā rimāt in petra p̄ cā in-
trat ⁊ p̄ violētā trāslīs ab exula se demu-
dat. i. a pelle q̄ vocaf exula ab exēdo: q̄
cā exuit ⁊ depōit: ⁊ tādē se soli exponēs de-
siccāt nouū coizū reparat: sic resiliptis v̄l
videt clari⁹: incedit fort⁹: ⁊ comedit
aut̄dī. Hoc idē dīc Aquic. ⁊ P̄lli. de ino-
uatiōe. **M**os igf̄ exēplo serpētū debem⁹
vitā innouare p̄ ops penitētē. **P**riō le-
tūnādo nō tm̄ a cibis sed magis a vittis.
Alētē amara herba p̄tritiōs cordis gustā
do venenū peti p̄ p̄fessionē euomēdo: aqua
lachrymaz v̄l doctrine nos abluēdo. **I**n ar-
to foramē pnie exualias veterē bois. i. ma-
re xp̄i mollicē ⁊ pnitātē peccātē delican-
do ⁊ nouū corū. s. homīnē q̄ fm deū crea-
tus ē induēdo. **A**tres bñ agēdī resūmēdo.
Clarīt̄ exūalia atēplādo: for⁹ deū ⁊ p̄te

De animalibus terrestribus

plus diligēdo q̄ spūm nutritūt auidō assūmedo. Tertio docet nos serpēs diabolo re
 listere. Sic enī Isto. q̄ aspis serpēs cū in
 cipit incātatorē audire vñā aurē in terraz
 premit et alterā cauda claudit: et sic vocē in
 cantatis effugit et incātati nō obedit. Sic
 etiā nos debem⁹ incātatori. i. rētatori resi-
 stere. s. cū cauda et terra. i. cū memoria finis
 nī q̄ designat in cauda: et terrene fr agili-
 tatis q̄ designat in terra rētatioē repellē-
 do. Ps. lviij. Sic aspidis surde obruran-
 tis aures suas: q̄ nō exaudiet vocē incātā-
 nū tē. Quarto docet nos carnē subiecte.
 Bā serpēs calcaneo mulieris insidiat et
 umicat: Hen. liij. Inimicitias ponā iter te
 et mulierē: et tu insidaberis calcaneo eius.
 Sic nos debem⁹ insidiari carni et calcaneo-
 um. i. finē cī attētē cōsiderare. Aug⁹. Mi-
 hitatīvalet ad domādū desideria carnis
 q̄ cogitare qualis ipsa sit futura. Quin
 id docet nos mundū fugere. Nam serpens
 p̄ter inimicitias quas habet cū homine
 fugit et sub spinis latitat in desertis habi-
 tet. Sic sc̄i viri p̄ter odiū mudi et insidias
 fugiūt in desertis claustrī et latitat sub
 asperitate penitēte. Sic enī q̄ serpēs fu-
 git hominē nudū et insulti in ventruz: q̄ s-
 diaboli timet pauperē et se ab affectu rē-
 poraliū dnu dātē: s. vestito. i. diuitijs mu-
 nito p̄uale: et iō q̄ volūt diuites fieri inci-
 dit in rētationē et in laqueū diaboli: vt di-
 cī. ad Timo. vij. Septo docet de litias
 abborere: q̄ serpēs dū natat in aqua ca-
 put elevat portat: ne eo submerso suffoce-
 tur. Sic sc̄i viri canēt ne caput rōntis sub-
 mergas p̄stib⁹ de litias. Septimo docet
 nos humilitatē tenere: Esa. lrv. Serpenti
 puluis panis ei⁹. Ista vir sc̄is etiā in
 cit cogitādo q̄ ē puluis et ciniis humiliādo
 se vt Abrāā: Hen. xvij. Loquar ad dñm
 meū cū sim puluis et ciniis. Itē prudēter
 vivere et opari aialla qđam terrestria nos
 docet. Nam sicut nos docet Aug⁹. xi. libro
 de cūlitate del. Est admirāda in brut⁹ qđam
 pudētia: in quib⁹ cū nulla sit p̄prie loq̄n-
 do sc̄iātia: qđam tū in eis similitudo sc̄iātia ī
 uenit: tēndentē enī habēt solerūtā ī fetuuz
 educatiōe: in latibulo et edificatiōe et nutri-
 metoꝝ acq̄statiōe: in vulnē medicatiōe: in
 noduꝝ eritatiōe: in mutatiōe tēpox ī
 cognitiōe: suoꝝ copariū dilectioꝝ. Docent
 itas boies p̄mo prudētēs ēt nō solū in nu-

tritione carnalī filioꝝ q̄b⁹ sicut dederūt
 nature fūcāntū: ita et dare debēt documē-
 ta discipline et alimēta vite: s. etiā in pmo
 tione spūalī desiderioꝝ: q̄ cū in corde ex-
 ortā fuerint: velut spūales sūt soboles cō-
 fouēda. Itē in habitaculi obstructiōe nō
 tūn exterioris in quo quiescat corp⁹: s. ma-
 gis interiori vt dñm cōscientie struas in q̄
 resideat de. Itē in nutritiōe p̄curatiōe
 nō tūn q̄ caro reficiā sed mag⁹ q̄ spūs ala-
 tur. Nō enī in solo pane vinit hō s. in om̄i
 verbo tē. sic dī Mar. iiij. Itē in vulnē
 curatiōe nō tūn corporalī lacloꝝ: s. mag⁹
 vitioꝝ seu rētationū. Docet etiā te pruden-
 ter no xia euitare: nō tūn q̄ ledū corp⁹ sed
 magis q̄ spūm infictūt: et insup tua pericu-
 la te p̄cauere monēt et oportuna futur⁹ tē
 porib⁹ remēdia p̄parare. Qd aut̄ oib⁹ his
 dulci⁹ est nō tūn cōiugalī federis suadē-
 te diligere cōparēt et socialis vite amare
 cōsortem. Capitulū: III

Peri et puelle
 sit in puericia bonis et agris
 opib⁹ et studijs assuefaciēdē exē-
 ple araneaꝝ q̄ er ouis. p̄cREATE q̄li mox na-
 te texturas ascēdēre incipiūt: et opari ac si
 in vētre ēētē edocete: sic fuit bear⁹ Job cir-
 ca opa misēdīe. vñ dixit Job. xxiiij. Ab in-
 fātia creuit meū miseratio et de vtero mas-
 tris mee egressa est meū. sic et fecit Tobias
 filio suo q̄ ab infātia timere dēū docuit:
 et abstinēre ab om̄i p̄ctō: Tob. i. vñ Eccl.
 xxx. Tonde latera cī dū infans est.

Capitulū: CIII
Puritas mentis
 est inter ola magis diligēda. Nam
 om̄ne aialfaicēs multos fer⁹ p̄mis mag⁹ di-
 ligit et reputat sibi magis naturalē. Et ido
 qđā animalia fer⁹ suos denorāt p̄ter p̄mū.
 Primū aut̄ qđ oporet in nobis esse et oia
 nra opa p̄uenire est puritas mētis: vñ ē p̄
 omnib⁹ diligēda et cōfervāda. Et iō dīc de
 ea Grego. naciā cēnus. Pria sapientia ē vi-
 ta laudabilis et apud dēū pura mēs. Per
 quam puri puro iunguntur et sancti facto
 sociantur. Capitulū: CV

Religiosi debēt
 similes esse dromedarij sine dro-
 medis. Nam p̄prie loquendo ani-
 33

Liber quintus

mal dicit dromedus. Custos autem talium animarum de dromedariis. Debet ergo religiosus assimilari dromedis quadrupliciter. Primo propter continentiam. Lastrum enim dromedi a iuuencione sic. Vt uice dicere sint cursui aptiores. Secundum litter religiosi debet a iuuencione se per rotum continenter in mudiicia carnis seruare. Matth. xix. Sunt eunuchi qui seipso castrauerunt propter regnum dei. Tertio propter abstinentiam. Sunt enim dromedi parui cibi et fenu et cortices et ossa dactilarum valde diligunt. Sic non debet religiosi delitias querere sed potius grossa cibaria. Quartio propter obedientiam. Quia velut dromedi debent esse veloces et prompti. Sunt enim dromedi velocissimi. Unde dromos grecus velox cuius sus dicit latine. Nam ceteri in illaria et amplius pergit in die. Debet etiam esse iobedientia laboriosi et patienti. Si dromedi sunt crura longa et nervosa: multum ad laborem aduersa fortia et ad patientiam firma. Quinto propter humilitatem in clara. Sunt enim dromedi non magni corporis: quod minoris stature et quam camelorum: quod religiosi non debent esse magni in sua reputatione: et huius et abiectionis. Apo. ad Gal. vi. Si quis se existimat aliquid esse eum nihil sit tamen se seducere.

Capitulum: CVI

Ancti viri assimilant agnitos. Primo propter innocentiam. Nam agnus inter alia omnia est maxime misericordus et innocens. Unde nec dente ledit nec cornu impedit: nec vngue scandit: nec calce percutit. Et ideo sic dicit Iohannes. Cetera alia armamenta natura: solum agnus dum sit iherusalem. Ideo autem innocentia quod est agnus principale fuit in Christo quod si nunc aliquis aliquid male fecerit: quod est in Christo ex latronibus in cruce cognovit dicens. Luc. xxii. Nos quidem dinata factis recipientis: hic autem nihil malifici. Secundario autem talis innocentia compertit etiam alijs sanctis qui fuerint imitatores Christi: et ideo tanquam agnus neminem ledebat: nec dente iniude detractionis: nec tyrannice dominationis: nec viae uigilie violentie directionis: nec calce iniurie: os despectiois siue peccatiis: Ioh. ii. Corinthis. vii. Nemini ex lesumus et ceteris. Et ideo etiam alios ad hoc monebat dicens. q. Cor. vii. Nemini datus ullus offenditio et cetera. Secundo propter iusticiam: prout ei ad perfectam iustitiam non solus neminem ledere et cetera: sed etiam alijs

omnibus si potest fieri pudenter: et hoc instictus agnus ostendit: quod secundum in se habet utiliter probatur. Nam a pellis eius est utilis ad varium usum pili ad indumentum: sumus ad terre comedendum: coenam et ungula ad medicinam: et carnes eius ad escum. Nec autem oia copertum Christus per principalem: quod super suam pelle. ita uocari potest: ut ex parte eius uocari. Indumentum enim in iesu Christo. Ita suum instrumentum. Humilitatem dedit ad patientem. Nam omnibus virtutem et operem. unde ipse dicitur Mat. x. Discite a me quod mitis sum et humilis corde. Et hec humilitas est comedimentum sine quo nullum opus placet deo. Unde Christus dicit apostoli: Luc. xvii. Cum oia bene fecerimus dicte sunt iustiles sumus. In cornu autem Christi uincitores qui cum eo fiebant: ut patrum. i. Reg. xvii. significatur pars Christi. institutione sacramentorum: sed in ungula agnus dicit uisa discretio doctrine Christi. Et hoc oia nobis ad medicinam dicitur. et sua sacramenta sua habita. In simili Christi uincitores agnus et suam carnem relinquit nobis in cibis. i. in sacramento eucharisticie. sic dicitur. ut ipse Iohannes. vi. Caro mea uerum est cibis tuus. Et copertum estiam secundario scitis ueris predictis uirtutibus agnorum: quod est istud ratione vestibus et obsequiis prius scrutum. Nam nudos vestiunt: praepositi eis ibi in pinguis et comedunt et ad infirmorum fornicem et curam frequentiter ex copassione intendunt. Tertio propter patientiam: Nam agnus deus ab agnoscendo. Non enim est sicut agnus naturalis discernit et agnoscit. Primo matrem. Nam inter innumerabiles genes solo balatu matrem agnoscit. Ecce modo dicitur Christus dicens: ecce agnus agnoscendum: quia in cruce existens matrem agnouit: de ea spuma le curam habendam: et Iohannem ipsam comedendum: quoniam dicitur: Filius ecce matrem tua. Sed etiam pluri lequenter seti viri de parentibus suis uisus ad mortem curam: et diligenter gerunt. Nos enim exemplo Iohannem studere debemus ut ipsam beatam virginem matrem habeam. Agnus enim balatu matrem querit: quod dum sicut poplices sicut et mater ei plus de lacte sibi bear: capite marinis rebra premit. Sic etiam vir deuotus balatu. et voce oozis sete matrem miserit cordie inquirit. et ad eam caput. et mente per contemplationem erigit: manus sue pleearit: consolatiois regrit: devote etiam et sepe salutando sibi genua sicut et capite. i. Ioh. xvi.

De animalibus terrestribus

feruenter desiderando: tibi portune postulando quodāmodo quasi premis ut sue cōsō
 lātōnis gratiā largius infandar. **A** Secū
 do quia agnus naturalis sus bosq̄ agno /
 sit. s. Iup. **N**ec etiā si eā nūc viderit: sta
 tum cū pīo vider agnoscit. Sīt̄ etiā r̄ps
 suos crucifixores agnoscit nō odiādo: b. p
 ris oādo: **L**uc. xxi. Pater ignoscē illi q̄r
 neciūt qd faciunt. In qua orōne aduerte
 q̄ patrē p̄ eis orādo suo cauit cū dixit: pa
 ter. **P**ēt̄ ei ignoscē postlauit: Ignoscē illi
 qui. **I**n illos excusat: q̄r neciūt qd fa
 ciat. t̄ hec tria faciūt etiam ipsi sancti ipm
 agni sequentes erga aduersarios suos. s. q̄
 p̄ cis oranteis indulget: t̄ nō solū nō ac
 cusat sed etiā excusat. **Q**uarto pp̄ pati
 entiā: q̄ ligat⁹ a carnifice nō se defendit si
 ne uectio velle: sive cōte. Et dū portaf
 ad victimā nō plozat: nō clamat: nō mur
 murat: nō recalcitrat: sed placido vultu su
 um respicit occisoem ac si euz portaret ad
 palcia. Similiter etiā christus captus: t̄ li
 gans in horu non se defendit. Similiter
 in flagellatione expolitus vester lacerata
 erat: similiter etiā expoliat⁹ ad crucez se
 non defendit: nē crucifixus recalcitrauit
 ne murmurauit. vnde **H**iere. xi. Ego qua
 si agnus mansuet⁹ qui porzatur ad vici
 mam. t̄ **E**sa. liij. Quasi agn⁹ corā condēte
 se obmutescet t̄ non aperies os suū. vñ eti
 am sancti viri hoc exemplū patientie t̄ mā
 suendis quantum possunt imitari conā
 nim: **A**pocalip. xiiij. H̄i sequuntur agnum
 quocunq̄ erit. **Q**uinto propter mundi
 cian. Nam agnus quasi animal mundum
 immolabatur t̄ victimabat in lege ad figu
 randum christum qui tanq̄ agnus fuit p̄
 i peccatis nostris ara crucē immolatus. vnde
Johannes baptista de eo dixit Job. j.
 Ecce agnus dei qui tollit pēta mūdi. Sic
 etiam sancti t̄ immaculati viri faciunt deo
 victimā de scipis eo modo quo Apo. di
 pit: **E**xhibeatis corpora vestra hostiā vinē
 tēfanciā: deo placentē. **B**o. xi. Et nota q̄
 immolabat⁹ in lege agn⁹ anniculus imma
 culatus ad significandum q̄ ille qui vult
 de gratiā facere sacrificiū deo: deber esse
 agnus per patientiaz: immaculatus p̄ mū
 dicā: anniculus per continentiam. **D**ice,
 batur enim anniculus cum esset vñl⁹ anni
 cōpler⁹: q̄r tūc est optim⁹: eo q̄ agnus rāto
 melior est quanto a lacte remotior: vnde est
 ille vt anniculus qui est remotus a lacte. s.
 a carnali delectatione: sez per continentiam.
A Item sancti viri assimilant equis. **P**er
 mo ratiōe et uacitatis: quia equus est ani
 mal vivax: quia in campis exultat: bellum
 a remotō odorat: tribus ad pīlūm exīca
 tur: ad cursūz provocatur: dolent equi cū
 vieti fuerit: gaudēt cū vicerit. Sic sc̄i viri
 i capis. i. in aduersitatū vī fētationū pīlīs
 exultant: h̄i illud **T**aco. i. Omne gaudiū
 existimare fratres cū in tentationes va
 rias incideritis tē. **A** Item bellum tenta
 tionis vel bellum mortis procul odorant:
 scilicet in prouidendo et preparando se: tu
 bis: id est vocibus predicatorum: vel tu
 bis divinorum iudiciorum excitantur ad
 bellum vitiorum. Hac tuba excitatus bea
 tus Hieronymus dicebat: Sive comedas
 sine bibam: sive quicquid aliud faciam se
 per anribus meis intonare viderur illa ter
 ribilis tuba: Surgite mortuūtē ad iudi
 cium. **A** Item ad cursūm: id est ad veloci
 tam bene operandi vel obediēdi. de qua
 dī. Ps. cxviii. Vñ mādatorū tuo z cucur
 ri: prouocantur. **A** Item vincuntur tentati
 one vel negligentiā: dolore penitentie pur
 gantur t̄ in victoria tentationum t̄ vitior
 letantur. **A** Secundo ratione sagacitatis:
 quia quidam equi sagacter recognoscunt
 dominos suos et alios super se ascendere
 nō permittunt. Sic sancti viri recognoscūt
 dominum non tñm in beneficijs sed etiam i
 flagellis. t̄ alium dominum: id est diabo
 lūm vel peccatum super mentis sellam aſcē
 dere non permittunt. h̄i illud: Nolite lo
 cum dare diabolo: Ephes. iiiij. **A** Tertio ra
 tione pietatē: quia aliqui equi in morte do
 minorū lachrymas fundunt. Et sic sancti
 viri plorant considerantes legendō vī au
 diendo passionem domini: scientes q̄ sicut
 fuerunt soch passionum: sic erunt et conso
 lationum. q. Corintb. j. **A** Item sancti viri
 quis magna vitia vitant frequenter: ta
 men paruis vltiis terrentur, vnde sunt si
 miles elephātibus qui domiti sunt in bel
 lis optimi. H̄az acies proferunt: armatos
 ferunt: nēc armatoruz acies expauescent:
 nec suorum rumores fugiunt. **A** Item sup
 eos turribus ligneis collocatis de eis tan
 q̄ de muro tela lignea emittuntur: t̄ cum
 sint tales: tamen de mure timent. Sic san
 ci viri quis magna tentationum bella vī

Liber quintus

eant & magnarum virtutum arma ferantur;
 nec tribulationes: nec persecutions expa-
 nescant: nec linguas infantium seu dextra
 benti fugiantur: tamen aliquis aliquid minus defectus
 vel molestia relinquitur eis quod se in timo-
 re cruciatu tenet. Sic Paulus ad tertium ce-
 lum rapitur & oculi tribulationum pericula excepit:
 ac oculis gratiis & virtutibus plenus: tamen stimulo
 carnis pmis & timore ac oratione ut amore
 et debat minime exaudire. Ita scilicet viri as-
 similans leonibus in multo. Primo in auda
 cia sive magnanimitate. Apparet enim ma-
 gnanimitas leonis in triplici actu. Secun-
 dum est: quod cum venatores eum sequuntur non la-
 tit nec se occultant: sed videri se optat & in
 mediis caput vadens ad pugnam se preparat et
 abscondere vel fugere magnam verecundiam re-
 putat. Similiter scilicet viri & persecuti tribulatio-
 nes & persecutions eum oportunitatem non refu-
 gunt: immo quantumque persecutores incitando vel
 expectando pueritiam & persecutions cum euangelio
 sunt cum magno gaudio suscipiuntur. Tercius. vi. di-
 cit quod ibat Apollini gaudentes a aspectu scilicet
 quam digni habiti sunt pro nomine Iesu triumphi-
 pati. Secundum ostensum magnanimitatem leoni
 nis est hoc Iustus. quod venatores intueri ut ipsi
 uisus minus terrerentur: sed amplius animos. Secundum
 autem est in animalibus paucis: ut est cervus
 & lepus: quod quanto plus aspicerent venatores
 tanto plus expauceretur. v. Proclus. xxv. Leo
 fortissimus bestiarum ad nullum paucib[us] occur-
 sum. Sic scilicet & persecuti viri in suis persecutoribus
 positi sunt eos scire videlicet intueri & vide-
 rati quod sit eorum potestas & ira breuius transito-
 ria: et quod eorum potestia sit eternum supplicium re-
 ceptura. Et quod ab illis sibi fabricata semper
 pitera corona. Et iuste dum sic intueri eos ma-
 gis crescit in eis virus & patiencia. Simile est
 factum de tribulacionibus & infirmitatibus con-
 siderando quod ubi euangelii & vitiosi sunt: et iuste ex eis
 fortiores efficiuntur. Apollini. iiij. Cor. xiiij. Cum enim
 rumor sue potes sit. Tertium ostensum sue
 magnanimitatis est: quod cum usque salutem uitatur:
 sed cum fugit non vitium sed potius letum passu
 gradit. Sic scilicet insequuntur spuma bona sat
 ibus amoris & fervoris: Philip. ij. Sequor
 autem si quo modo copiab[us]. Cant. iiij. Ecce iste
 vestimenta salies in mortibus: sed in persecutions & pena
 positi non saltantibus per partem vel ipse furo-
 ris indecet: sed cum suavitate patiente & mansi-
 tate trahuntur. p. q. ola. 5. Proclus. xxv.
 viij. Justus qui leo potest absque terrore erit.

Sed nota quod Iesus leo sit ita secundus: tamen quod
 sit quod dicitur timere: quod etiam sancti viri timet.
 Quod primus est strata publica: et hec strata est
 tuorum quod quae omnes oportet praetulisse. Ps. 111.
 Timor mortis cecidit super me. Secundum
 est quoddam aial parvum & venenosum quod de leonem
 totonum quod signat peccatum. Quinque vene-
 nū fugient scilicet viri sic venenū serpentes. Eccl.
 xxj. Quasi a facie colubri fugit percutit. Tertiū
 est strepitus rotarum. id. canticos septuaginta
 rurum. Et quasi due rote sunt duo testemēta
 vel due fortune scilicet prosperitas & aduersitas
 quod strepitus formidabilis est: quod statim pericu-
 losus virtus fortis fortunae. Quartus est quoddam
 aial ferox quod dicitur laetitiae a cuius ferocita-
 te viri potest aliquanta bestia est tutus: et signat se-
 ritatem & severitatem summum iudicium. Ps. cxvij.
 A iudicis ei tuis timut. Quintus est ignis
 & gehenna vel purgatorij. Sextus est deci-
 pula vel laqueus venatoris: et hec est seratio
 vel fraudulenta de monachis quae etiam scilicet timet.
 Septimus est flagellum. Tertius enim quod vi-
 detur spectare catulū: et sic timenda sunt flagel-
 la putida. Secundum assimilans scilicet viri leonis iusticia
 p[ro]mo distributione. Nam p[ro]p[ter]a quae ra-
 pit sol potest erubescit: sed sepe a remo-
 tis bestiis alii sequuntur: ut da aliqd
 relinquantur. Hec illa iusticia de qua in Ps.
 cxj. Dispersit dedit paup[er]ibus: iustitia eius
 manet in seculo seculi. Hac habuit beatum Job
 dicens: Si comedam pupillam ex ea. Tertie leo viri iusti-
 tia clavindictativa sive punitive erga se et erga
 alios. se ei puniunt qui exardescit in ira: quia
 ira terrae canda verberat: et eadem canda
 seipsum flagellat iratus ut sagittis fluit. In qua
 dat exemplum ut h[ab]et ira sua in seipsum depmatur
 non latenter quod est: quod oculi dicitur frater
 suo tecum. Matth. vi. Tertie erga alios viri
 leo iustitia vindicativa. Primum quod vim
 vi repellit qui enim moderamine inculpatetur
 tunc. Nam si quis contra eum taliter emiserit: si non
 tetigerit utique eum inuidit: sed non ipsum vulne-
 rat nec ledit: quod est contra illos qui in sua defensione
 vindicent moderamine non utuntur. Tertio scilicet viri assimilans leoni in prædictis. pri-
 mo quod leones qui ambulat sua canda delect
 vestigia ne a venatoriis valeant inneniri.
 Sic scilicet viri posteriori penitentia delect potest
 procedere ut dici possit de eis: Beati qui
 remisso sunt iniuriantes regi. Signum etiam cautele
 et prudetie videtur esse in leone quod dominat ap-

De animali

ualorem videtur et oculi vigilantes
 atque non sunt temerari vigili
 et. Ego tecum & tecum
 et in qualib[us] quae somnia
 sentio ut extremis acutis rati-
 onibus circa insularum cedentia
 sapienties. Ita et formis mo-
 ribus delit uultus metus
 et. claudens. Et lucet et
 quicunque incolunt politissima carnis
 in more domum dicunt. p[ro]p[ter]a
 meritis somnia in uulnus
 et militaria frustis in manus
 ipsi dominuntur. Amant uocula
 p[ro]p[ter]a incolas et cedentia
 to loci viri assilunt leonem in
 se astutia. Nam leo qui tem-
 bus vel tribus diebus abstin-
 entur reponit et nimis sit plen-
 ues de reuecubatur et sic leu-
 leo dissimile ruitus: p[ro]p[ter]a
 aspiratione. Sic scilicet viri ardore
 et corporis et quicunque carn-
 ifant quod eos in ipsius graue et
 violencia alpere penitus et
 macerare laborant. Et ambo leo
 nichil quod licet. Eccl. xxvij.
 et adiungit vix. Quarto scilicet
 viri iustitia iudicativa sive pla-
 te hominem ut non licet nichil
 et deinceps uulnus et p[ro]p[ter]a
 et deinceps uulnus et p[ro]p[ter]a. Nam
 sane virat[ur] piratis gallicis
 et ob regnum nostrum dominum
 quae fame comedit et occidit
 feminas etiam non laetatur et vero
 magna fame copulat. Simil-
 atio malorum et non habentiam ius-
 tici. Et contra eos. Et secundum p[ro]p[ter]a
 infidelium: culmine de si cap-
 videt pueri pupilli et dimidio
 et cibum dimidio partem etiam
 p[ro]p[ter]a. Unde etiam p[ro]p[ter]a
 tunc in more. Nam leo qui men-
 das moderat et lacrymat. Et
 in more esse p[ro]p[ter]a anima sue
 cognitionem et uita sua terrena et
 hoc fundo p[ro]p[ter]a. v. Aug. 19.
 utra uentur in paricie feci si
 nos penitentiales et plorantes
 gaudi placuerat. Sic sancti viri
 agnoscuntur. Primum ratione



De animalibus terrestribus

Et oculis, vñ vident ei⁹ oculi vigilare. Si milles sc̄i viri quasi dormiendo vigilant: s̄m illud *Lant.* v. Ego dormio ⁊ cor meū vigiliat. Est enī quasi quies somnus cōreplatio nis: qua ab exteriorib⁹ actib⁹ vacates sc̄i⁹ vigilat circa spiritualia ⁊ celestia ocelos mē tis aperientes. *Itē est somn⁹ mortis in quo scri⁹ dormiāt. i. eternae paci⁹ quiete accipit̄: vbi in dei visiōne oculos mētis aperit̄: ita vñq; claudant. Et licer etiā p̄t̄ores, p̄t̄ quietē sive dispositionē carnis i sepulchris in morte dormire dicunt. Ps. lxxv. Dic mierūt̄ somnū lūn⁹ ⁊ nibil inueniērūt̄ oēs vi riduict̄riū suarū in manib⁹ suis. Tamē sp̄i dormiūt̄. i. moriunt̄ oculi clausi: q̄r māxime i more exēccat̄ ⁊ sensu pdūt̄. Quar to sc̄i viri assimilant̄ leont in tēperatia si, ue abstinentia. Mā leo q̄n semel satiat̄: duo/ bus vel trib⁹ dieb⁹ abstinet̄. si aut̄ eū fuge re oportet ⁊ nimis sit plen⁹: cū brātia carnes de vētre extrahit ⁊ sic leuis fit. Et iter leo diutissime vivit̄: qđ ḡ dentiū cōphēdit̄ sūptionē. Sic sc̄i viri abstinentes sūt a ci b̄is corporalib⁹: ⁊ quicqd carnalitatis i se sentiūt̄ qđ eos in sp̄i grauit̄ cū brātia. i. cū violetia aspere penitentie vt leutores fiant evanescere laboāt. Q̄ aut̄ leo diutissime vt ut: sicut q̄ sic dī Eccē. xxvii. Q̄ ui abstinent̄ est adhuc etiā vita. *Quito sc̄i viri assimilā tur leonib⁹ i clementia sive pietate. Mā con trahominē ab eo no l̄ lesus neq̄ irascat̄. Sed ei homini naturalis pius. Mā si nō nimis fame vincat, p̄stratis p̄cīt̄: captiuos obu los abire p̄mitit̄: nec hominem nisi in magna fame comedit̄ vt occidit̄: vt Ps. dī: Feminas etiā nō tāgit ⁊ raro infates: nisi magna fame cōpulsit. Simili sc̄i viri sūt alij māscuti vt nō iraēant̄ iordate vt de facili cōtra eos. *Itē sūt p̄i hoib⁹ p̄clue m̄sabilib⁹: culismo di sc̄i captiuit̄: m̄lieres vidue pueri pupilli ⁊ h̄mōt̄. Mā p̄stratis sc̄i humiliabit̄ p̄arcit̄ etiā ab iniurib⁹. p̄ p̄t̄. Quidt̄ etiā leo pietatē ad seipm̄: amplexim̄ in more. Mā leo q̄n mōz terrā comedit̄ ⁊ mordet̄ ⁊ lachrymat̄. Et sic hō debet in more esse pius anime sue remordēdo p̄ cōpunctionē vīta suā terrena ⁊ lachryma do sive flendo petā. vñ Aug⁹. ipse mortis sue contra lectū in pariete fecit sibi scribi psalmos penitentiales: ⁊ plurib⁹ dieb⁹ eos legendo plorabat. *Itē sancti viri assimilant̄ leporibus. Primo ratione velocitatis,****

Liber

Ecce faciliter in petra cadit, et canis. i. diabolus ea faciliter capit. Et ideo scilicet cōtemplatio circuiterunt quousque ad illius supnum dulcedis aliquam gustationem assurgere. **D**uarto ratione vivitatis. **E**t enim animal vitale quo ad cibum; quo ad vestimenta; et quo ad medicamenta. **N**am et oculi valent et ora venient. Sic etiam viri alios pascunt suis doctrinis vel ensimoniae vel tunc excepitis. Quasi enim est per librum. i. virtutibus in duabus aliisque excepit amittat. **T**unc medeum suis similius vel suorum operationum auxiliis. **T**unc scilicet vir assimilatio et ratio. **P**rimo rōne pēnitētē: quod taxus habet pellē valde hispidā et villosā et melota dicitur. **Q**uid autem est pellis villosa et hispida nisi corporis penitentia huius et aspera. Talem pellē iohannes habuit cui cibū fuit locusta et mel silvestre et vestimentū de pilis camelorum. **S**ecundo rōne puidetē: quod soli. dicitur quod quā a canib[us] psequitur anhelitū retinet et sic evanescit et morbus canum deinit. **S**ic scilicet hoc quā psequētes et iniuriantes patit in se patientia spūmā suū cobibit: ut quod impatientia vel iracundia extra nullatenus exeat: et sic morbus canū. i. lesiones psequētiū evadit ut ales sue saltē nō noceat. **T**ertio rōne puidetē. Futura enim tare puidet tenebrat. et in caverna sibi parat diversos exitos habet. **E**t quā inflat ventus agglonare obturatur cauda foramen agglonare: quā australis claudit australē. **S**ic scilicet hoc vēto agglonari flāte. i. aduersitate ingrētē fozenam cauda claudit. i. finis brevis cōsiderationē oppōit et leme estimat omne quod patit ex quo breui trāsitu finit. **N**ā oīa brevia tolerabiliā esse dicunt etiā si sint magna ut dicit Tullius. Similicē austro flāte. i. p̄ficitate arridēte clausuras caudē de vir scilicet obiectū. i. memoriam mortis: quod facile etēgū oīa quā semper se cogitat esse mortuū. **I**ste tare in suis latibus cōtra hyēmē cōgregat cibū: et si deficit cibus suppleret somno et hoc plib[us] a salib[us] accedit: ut patet et glire et mure. **S**ic scilicet vir puidet sibi in hyēmē. i. p̄ tpe et mortis p̄gre gādo merita bonorū operū p̄ vitā actuā. **E**t si deficit cibū. i. exercitū vel volūtas merēdi p̄ actiū iuvat se cū sōno. i. cū tranquillitate et quiete vite p̄tēplatiū. vī sancti virtutēp̄tōrā quibus vacat a labōtibus vite actiū nō octoſa ducit: quod tunc ap̄d seipſos in sanctis meditationibus quiescunt.

quintus

A Capitulum: CVII
Apiens homo
similis est aranee q̄ stans in tele
medio subito muscas sentit quā si obtineat
rit eā filis suis multiplicetē cīcū voluit. cu
ius caput p̄mo abscondit & sic oēm el̄ domi
ditatē fugit. Sic sapientēs in medio tele. s. i. cō
replacitē rōnīs: cui⁹ mediū est determinare
in actib⁹ vīrūtū moralitū cōsistit. Et inde
muscas volātes. i. formas sensibilium ad su
os sensus vel unaginatōnē venientes rapit
et ad examē rōnīs ipsi⁹ intriscus reducēs
multis cōsiderationib⁹ circūvoluit et capi
te abscondit. i. exteriōr sensus indicio exclu
so: qđ fuit interū gregatiōnēs interiorē ve
ritaē extrahit: in tūn cibū. l. in suū docu
mentū seu pfectū querit: Ezech. xvij. Ad
la tulit medullā cedri. nā aq̄la est hō sapi
ens et intelligens q̄ de cedro trahit medul
lā qđ de re sensibili trahit veritatē intelligi
bilē. Capitulū: CVIII

Lientia cū ma-

Pla vita faē hōles similes mōstris
osī asalib⁹ onocētaur⁹ ⁊ hypop-
cētauris. Dicit ei phisio, q̄ onocētaur⁹ ē
animal ab asino homineq̄ cōpositū, nā ab
vmbilico surſu habet effigie humana, ⁊ in
de medius ē inter hominē ⁊ asinū. si c̄ hyp-
pocētaur⁹ iter hominē ⁊ equi. ut Iſid. dicit.
Talis ē bō litterat⁹ ⁊ voluptuosus: q̄
ex vna parte ē rationalis: t̄ ex alta bestia-
lis: cognitiōe spūal op̄ carnal. L. a. CIX.

Lisimatici et be-

Pretici sūt siles leunculis: q̄ vterū
matr̄ laniāt. t̄ idō nō sepe partit.
vnde Aristo. dicit primo leenā quinq̄ ca-
tulos parere: postea quattuor. t̄ sic omittit
no vno min⁹ quousq; sterilescat. In hoc ḡ
scismatici sūt leunculis similes q̄ unitatem
matris ecclie t̄ fidei in qua sūt sc̄mūlū ge-
niti scindunt t̄ dirūpūt. Item scismatici si-
miles sūt filiis vīperae. dicit enīz vīpera eo
q̄ vi parlat. Nā cū t̄p̄o pariedi adueniret
filii nō expectātes nature opationē ei⁹ la-
tera rodūt t̄ cū matris literitu exēt. Sic
scismatici ī vtero matris ecclie geniti non
expectātes nec sustinetis ei⁹ correctionem
rebella dō reuerit: q̄ dū ei⁹ unitatem scindūt

De animalibus terrestribus

gnas: q̄s cū de vicino īstare s̄eruit de petrē
altris mīlīs. i. a cōtēplatiōe sublimū se ī mīlī
x̄cīlī: q̄s cū ad cōsiderationē p̄p̄te infir
mitatis p̄ mēlī hūilitatē reducūt: i. p̄ itum
hūilitatē custodīa sup̄ boz̄ demonū laq̄os
euadūt. **Quarto** q̄r talis capra est velo
cūsima in cursu. Et s̄lī viri pfecti in opib⁹
spūalib⁹ nō sūt tardi seu pigrī s̄ solliciti
festini: i. tāto currūt ampli⁹. H̄to amāt fer
uenti⁹. nā q̄ amat vēhemēt⁹ currūt veloc
us: p̄uenit cīlī sic dīl̄ B̄rū. **Quinto** q̄r
capra silvestris est sagacissima ī pastu. **Mā**
visu: gustu: olfactu discernit in pastu. Et s̄lī
mīlī sc̄iviri spūale p̄sū discernit vīsu:
legēdor meliora vītitora pēligēdo. **Se**
cū chordula facta de intestinis lūp̄ i. ad
unata chordulis cīthare fac̄t̄ de intestinis
ouis eas destruit i. corrupit. Chordula de
intestinis lūp̄ p̄raue doctrine sūt heret
cor: i. chordula de intestinis ouis sūt cog
itationes i. opiniones simpliciēt̄. Sed n̄ b
duo simili cōtingant. s. vt p̄raue doctrine
vel falsa opinio hereticoꝝ a simpliciēt̄ rei
piat̄: sūt simplicitas i. sinceritas fidei to
taliter euacuat̄ur. **Ca. CX**

Olitariꝝ t̄ cōtē
platii q. s. pfecti sūt in vita ana
choritica siles sūt capris silvestri
bus. **Primo** q̄r talis capra est asp̄ima in
vitu. vñ capra a carpēdo ē dieta: eo q̄ car
par aspa loca: i. sic anachoritici viri in des
tis aut locis asperis cōmorātes: i. portet q̄
asper victū carp̄: sic p̄t̄ i. Johāne bapti
sta. **Secundo** q̄r est altissima in situ. vñ ta
les capre vocan̄ ibiles: q̄r ad modū illaz
quiu q̄ ibiles dicunt̄ ardua loca sc̄adunt:
ita q̄ vir p̄at̄ humanis obtutib⁹: vt dīc
Istd. Et tales sūt viri pfecti cū ad lūma t̄ i
visibilitate p̄ cōtēplationē lenāt̄: Apo. q. Co
rind. iii. **H̄o cōtēplāt̄** nob̄ q̄ vident̄: s̄
q̄ nō vident̄: q̄ ei vident̄ t̄paltā sūt: q̄ autē
nō vident̄ eterna. **Tertio** q̄r talis capra ē
acutissima in aspectu. **Mā** in altissimis mō
tibus tales capre cōmorātes de lōginquo
venītes cōspicūt̄ venatores: i. in petrē di
rūtis stātes cū homines vel feras adueni
te p̄sentiūt̄ de alutissimis faroz acuminib⁹
se p̄cipitātes in suis combib⁹ suscipiunt̄ ille
se. Sic s̄aci viri in altissimis cōtēplationē
bus illuminati: de lōginq̄ t̄p̄ p̄uidēt̄ tēta
vōtes futuras; i. demonū deceptiōes mali

De anima

quintus

saluatoris q̄ nos ad vigilādū t̄ orādū sollicitat: Mat. xviiij. Vigilate t̄ orate vt n̄ vīrent in temptatione. Et sili Petri⁹ nos erit, tās ne serpēs ingredias in nos. dicit: Sōbrij estote t̄ vigilare; qz aduersari vī dia/bolus t̄. i. Petri. v. Ca. CXI

Societatem malorum dū fugere q̄ p̄positū salutis p̄se qui vult t̄ perficere. exēplo. i. ceruaz. Ceruaz enī cū est paritura elōgar se a semitis feris notis: t̄ appropinqt semitis ab homīnibus tritis. vñ sic dīc Aris. Juxta viā parit vbi p̄ timore homīnū fēx aīal nō accedit. Sic ḡ q̄ vult parere. t̄ perficere bonū p̄positū cōceptū: dū se elōgare a feris. i. a malis t̄ inīqis: t̄ appropinqt stue adherere boīb̄. i. bñ. et t̄ ronabilit̄ viuētib̄: q̄ p̄ beneficio tutior esse possit. Sed demōes quē volūt corrumperē ab boīb̄. i. a bonis recedere faciūt. t̄ cū feris. i. cū malis quersari vī habitare: sīm illud Dñs. illij. Eſſient te ab homīnibus t̄ cū bestiis feris erit habitatio tua. Ca. CXII

Tudēs i sacra scriptura prius dū querere sensū līralē: deide inucligare sensū sp̄itualē. Qd̄ oīdīc exēplo aīaliū ruminātiū: qz omne aīaliū ruminātū h̄z duos vētres: vñū magnū t̄ aliū parū. Lui⁹ cā est digeſto multiplex. nā raliū cib̄ est sic: t̄ non bñ a principio masticat⁹. p̄f autiditatē edendi. vñ oporet itēp̄ masticari. de malori ligatur vētre ad os trabib̄: t̄ sic secūdo ibi masticari ad scōm vētrē trāsmittit vī ibi p̄fecte digeraſ. Ruminatio aut̄ esse est meditatio scripture: q̄ p̄t̄ reducēda est ad magnū ventrē. i. ad sensū līralē q̄ est p̄m⁹ t̄ general sensū totū sacre scripture. Deide ducēda ē p̄ meditationē ad parū vētrē. i. ad sp̄ualem sensū: q̄ qdē parū dū: q̄ h̄ulliter t̄ sobrie ē querēdūs: qz nō nisi paruul dat scripture sacre mystic⁹ intellect⁹. Ps. cxvij. Illuminat t̄ intellectū dat paruulis. Itē paruus dū: qz in vita ista parū aīoī de eternis t̄ sp̄uālīb̄ capiſ. Maz er pte cognociſmus t̄ ex parte p̄phetam⁹. i. Lox. xij. hic tū clb̄ p̄fecte digerit: qñ vita t̄ ope ip̄plet. Itē sacre scripture p̄fudus p̄dicatores: cuius est hostes fidei expugnare cū discretione t̄ sobrietate p̄serutari t̄ discere dū. Maz illi equi apti sūt duci ad bella q̄ in bibēdo

p̄fundins nares infligūt: quia tales vt dūcunt vīna nō grauāt in cursu. Pēr equos ergo aptos ad bellū predicatorēs catholicoſ seu doctores intellige q̄ habēt contra hereticos disputare: qui nares discretiōis in aquā sare scripture p̄funde debēt infi/gere. i. cū discretionē studere vt sensū scripture profunde hauriāt t̄ intelligent. t̄ sic in curiu vīne. i. erroris cōceptiōe vt obſtaculo minime leden. Itē studiū spiritual doctrine in tribus cōſtituit. i. in addiscēdo eligendo t̄ retinēdo. quod pater per exemplū in dentib⁹ animaliū. Hā qdā aīalia sunt q̄ habēt dētes ad capiendū vt canes t̄ aīalia p̄de: t̄ ideo habēt dētes diuīlos et acutos vt possint melius capere predam. Quedā xō habēt dētes ad pascēdo: vī ca mel⁹ t̄ vacca t̄ bñmōi. t̄ oī habēt eos equales et cōtinuos vt mel⁹ herbas p̄scidant. Quedā xō hāt dētes ad cibū retinēdū: si cut pisces. Hā pisces p̄ter modū alioꝝ aīlia hāt ples ordinēs dētū t̄ duos: q̄ p̄fecte dētes q̄s hāt ferratos t̄ distatēs: habēt etiā intert̄ dētes miro mō insitos. cū q̄bus vt dīc Aris. recolligit cibos ne aque lubricitate de eoz fauicib̄ eruāt. Illi aut̄ habēt dētes ad capiendū cibū sp̄uālē doctrine q̄ sūt apti et studiosi ad discēdū. Sed q̄ non oēs equalis ad eadē discēda sūt apti. iō isti dētes sūt diuīsi: t̄ rāto ad discēdū sī magis idonei: quāto ad intelligēdū q̄ legūt vī audiunt magis inueniūnt acuti. Tialia xō q̄ dentib⁹ herbas pascēdo p̄scidunt qd̄ eis melius videūt capiūt t̄ alia dimittit. t̄ idō pascendo meliora eligūt. vñ illi habent dētes ad pascēdū q̄ de his q̄ audiunt vel legūt studiosi sunt ad meliora t̄ utiliora eligēdū et memorieyel etiā scripture aliquādo cōmendandū. sed illi habent dētes ad retinēdū qui sunt solliciti et studiosi: non tñ ad audiendū vel legendū: sī etiā ad repetendū t̄ recogitandū: qz frequēs mediatio salut memoriā sīm Dñm. vñ sine repetitione crebra memoria inueniūt labil et lubrica. Capitulum: CXIII

Poperibus assūtūlatauro. Ap̄t̄o rōne ferocitatis. sūt cī tauri ferocissimi: q̄uis sub arbore fici ligati dicunt fieri mansueti vt dicit Isidorus. Sic superbi feroces sunt t̄ p̄ni ad inturiandum et ledendū alios nisi li-

De animalibus terrestribus

gent sub arbore fici. i. restringans sub dominio alicui⁹ viri. pbi q̄ sit mitior et dulcior. **Judith.** vi. Ligauerūt achior ad arborē nā achior q̄ interprat̄ mōtan⁹ signat superbia tumidū: q̄ mōl est tumor terre q̄ ligādus est ad arborē. i. restringēdus ad arboreū superioris. **Sedo rōe singularitas.** dicit enī Aris. q̄ tauri pascit sol⁹ nisi tpe a moris: et sic supb⁹ vult essi sol⁹ in honorib⁹ et dignitatib⁹ q̄b⁹: nisi forte aliquibus amicis comuniter. **Nō. lxxix.** Singularis fer⁹ depasit⁹ est cā. **Lertio rōne inflatioñis:** q̄ si ds de corio tauroꝝ modicū sciderit: et cū fistula sufflādo pax cutē a carne subleuauerit ipigubat̄. Etia ipigubat̄ cū sicub⁹ et vespib⁹ spissis: sic supbi ipinguat̄ sine insufflant cū istaridē fistuli. i. ex Nibis blādictis et laudatis. Et cū sicub⁹ et vespib⁹ assūtis. i. q̄b⁹ dicunt et offerunt eis dulcia q̄ delectat̄. **Ez** h̄oꝝ inflatioñē d̄ Ezecl. vi. Nō te extollas in cogitatione anime tue velut taurus tē. **Quarto rōne crudelitatis.** babet̄ ei tauri cordurū et crudele. Et dīc Aristo. q̄ in corde tauri sepe os dux inuenit: qd̄. s. deliquat duricū cordis supbox: **Ezcl. iii.** Cor dūrū male habebit in nouissimo. **D**e supbus assimilat̄ draconū. **Primo** q̄ draco ē venenosus. Et ideo q̄ p aerē fer⁹ aer cōciat̄. p cū etiā mare intumescit ppter ei⁹ venenū. Tale est etiā venenū supbie qd̄ interius cor tumefacit: et exteri⁹ rixas velut tē pestes acris. **Sc**indat̄ et inducit̄. **Sc**ondo q̄ est insidiosus. **I**n sidia etiā elephāti et sūtis sanguinē e⁹. **Vn** elephas vidēs draconem sup arborē nitit cā frāgere vt occidat̄ eū. **D**raco aut̄ insilit in eū et nitit cū mordere i. tñares. impetrat̄ oculos ei⁹: et aliqui cū exēcat̄. Et aliqui insilit sup eū a tergo et mordet̄ eū et lugit sanguinē ei⁹. Et post lōgū cōficiat̄ ex subtractione sāgnis debilitat̄ elephas intāti et sup draconē cadit̄ et morit̄ suū occisoē occidit̄. **C**ausa aut̄ q̄resi draconis et sanguinē appetit: est frigida sanguinis: q̄ suū incidiū refrigerari cōrit̄: vt dicit̄. **I**stid. sicut ḡ draco insidiat̄ elephāti: sic supbus et ambicioñus insidiat̄ maiori et regnat̄: et interdi⁹ sanguinē ei⁹ sitit vt ipse regnare possit. **Vn** et ipm inuidit aliqui a fronte. i. aperte et manifeste. Aliqui a tergo. i. latenter et occule. et quādōḡ ipm p̄sternit et extinguit: et nōnumq̄ ex eo vel ppter eum etiā ipse perit. sicut frequēter in p̄ncipib⁹

mūdi accidere videm⁹. **T**ertio draco ē vētosus: q̄s. ventū sequit̄ et diligit. Dicit enī Solin⁹ q̄ draco est aīal ita sitibūdū q̄ q̄si aqua satiarī nō possit. **Vn** os p̄tra vētū apērit: vt sic suū incidiū mitigari possit. **Vn** de sepe imper⁹ ei⁹ in vēlū subvertit lignūz. Sed naute dū draconē p̄sentit̄: qd̄ ex tu- more maris aduertit̄: stat̄ vela deponit̄ et sic periculū draconis euadit̄: vt dīc Solinus. Similē supbus nō satiat̄ aquis de litiarū: sed adhuc sitit ventos vanitatis et honorū. **Vn** sequit̄ vela nauit̄. i. gloria et vestigia magnorū: quos etiā quādōḡ sub- uertit: dū eoz vēnū et honoꝝ gloriā sitit. vnde tutius eset vela honoris deponē q̄ dracones tales cōtra se habere: **Job. xxv.** Frater fui draconū et soci⁹ struthionum. **D**e supbus assimilat̄ bozaci. i. rubete q̄ ē rana venenosa: q̄ situt dīc **Poli.** h̄z duplex tecur. **Unū** sume venenosū. alioꝝ dō est contra venenū remediu: et dāk p̄ antidotū cōtra noxiū. **Vn** ad cognoscendū qd̄ sit bonū et quod sit malū: p̄cūtūt illud in nūdū fornicarū: que statim venenosū fugiūt et aliud petūt. sic in homīle supbo est aliqui estiatio vel excellētia alicui⁹ gre vel. pbirat̄: et ista est venenosa: q̄r cōtinet venenū elatio- nis. Sed ex alia pte inest defect⁹ ei v̄l infirmitas carnis: et hec est medicina humiliās sex animū: et repellēs. s. elatiōis venenū. **Vn** **Apo. h̄. Lox. xii.** Ne venenoso lecorē necare supb⁹ z̄cēditōto alteri⁹ munitū se esse. dices: Ne magnitudo revelationū extol- lat me datus est mihi stimul⁹ carnis m. et c. vnde formice. i. prudētes viri a sue magnitudinis estimatione se auertit̄ ne venenū supbie īcīancit̄: et ad suā infirmitatē sollici te respicit̄: vt p̄ būlitatē saluent̄. **D**e su- pbi assimilat̄ bubalis quoꝝ ferocitas et fortitudo domari nō pōt nisi aculeo ferreo in narib⁹ eoz infixō. Sic supbox ferocitas et p̄sumptuosa fortitudo nō s̄bjicit̄ nisi forti tribulariō et opp̄sitiō. **Vn** d̄r cuidā supbo. **iii. Regl. xix.** Nonam circulū in naribus **cōs. cē.** **C**apitulum: CXIII

Entatiōes frau-
duletas demonū sc̄i viri būlit̄ metūt: p̄dēcē fugiūt: efficacis repellunt. Sūt enī virtuosi qdāmō sc̄i cerut̄. Dicunt̄ enī cerut̄ timerē vocē vulpis. Quid enī est vox vulpis n̄ili fraudulēta suggestio demo-

Liber quintus

nts. Sed cerul magnis cornib⁹ muniti sūt: viri magnis virtutib⁹ sulti: timet ergo cer ni vocē vulpis: qz sc̄ti viri sēp̄ meruit frau dulentiā et astutia dēmōis: Eccl. iiij. Sta iusticie et iure et p̄para aliam tuā ad tētati onē. **P**er cerū qñ canis t̄p̄m insequeſti si ī uēt binū nō reci⁹ currit vestigib⁹: b̄ nunc huic nūc illuc trāſuersatī sal⁹ mutat: tunc enī conat trāſire q̄ ſrios passus vt sic i c⁹ vestigib⁹ canes decipiant. **S**tr̄ qz ſeū virtū eis eos diabol⁹ tētādo pſequit⁹: nō reci⁹ ve ſtigib⁹ h̄ trāſuersal⁹ currūt: qz cū de ſup⁹ bia puliāri ſe ſentūt: mox nō ad pſiderati onē ſue virtut⁹ ſed ſue infirmitat⁹ recurrit. Et cū obiecta iſtrūtūtate ſu pſillanimitate tētāt̄ qſp̄ ſaltū trāſuersū queq̄ ſua fortia opa ad memorū reduceret ſatagūt. **S**ic cui beatus Job ne magnitudu virtutum eum extolleret: ad ſuam fragilitatē pſiderādaz eueurrit dices: Idarce mibi dñe nihil enī ſit dies mei: qd est hō qz magnificas euz: aut qd apponis erga eū cor tuum? T. Job viij. Et rurſus ne ex calamitatū ſuaz multū eudie desperet: ad ſuā inoccētā pēfādā ſal tauit dices: Nō peccauit: t̄ i amaritudini bus moratur ocul⁹ mei // Job. xvii. Et rur ſus: Atinā appenderet p̄cīl̄ mea qb⁹ irā merui: t̄ calamitas quā patiori ſtathera. Quasi cī arena mar⁹ grauior apareret: Job vi. Quasi ḡ ſrios et trāſueriales ſal tus dabat q̄ nūc ſibi parceret rogarat. nūc aut ſe nō peccasse dicebat: vt neḡ i elatione ſupbi inoccētā diceret: neq̄ i despe rationē ale uit̄ calamitas traheret. **A**tem ceruus qñ canes eū insequeſtū ſi pot fugit ad fluuiū: vbi ex aque frigiditate virib⁹ re ſuptis trāſinat̄ do aquā venatore effugit. Tūc aut canes insequeſtū ceruus q̄i ipotne cogitatiōes vlt̄ tētātōes moleſtant et ſtimulat aīm: q̄ tūc ad fluuiū fugit qñ ad ſu considerationē cū timore rediens copiosas lachrymas ſudit dices deo et orās: Nō me us es tu ne disceceret a me: qm̄ tribulatio p̄ ſima ē: t̄ nō ē q̄ adiunct: qm̄ circūdederūt me canes multi: q̄ ſilū malignitātū obſedit me. Qr̄ enī lachrymosa ſic animū for tificādo corroborat: vt nō ſolū canes, t. tētatiōes euadat h̄ etiā ep̄: iugat. Nō. lxviiij. Tu tribulasti capita dra. Intentatiōes de monū in aq̄s. lachrymā. **P**er cerū qñ capiſt mugit et lachryma ſudit. vñ et hō a tentatore p̄ cōſensu cap̄: ſtatū emittat mu gitū dolorose p̄fessiōis et lachrymas effu dat copioſe cōpūctiōis ante q̄ p̄trabat ad prauitātē opis: vel ad illaqueationē male plūctudis. **T**ētē tētātōes dēmōi affini lanē incellib⁹ ſerpētū. **V**ñ qđā ſerpētē ſi cedūt ſue ſerpū ſemp̄ ſteuoz: t̄ tales ſit dēmōes q̄ tētāt̄ iſtadiōe et ſub ſp̄ boni in ciplētes a recto et declinantes ad curvum. **Q**uidā xō ſp̄ incedūt recte ut cētrix. vñc. **L**ucan⁹ alt: Et ſp̄ recto lapsur⁹ limine cētrix: t̄ tales ſit q̄ directe apte ſuggerit ma la: vt adulteriū et hōmiciū et hōmī. Aliq̄ aut ſit q̄ ſemp̄ curui ſup̄ pect⁹ incedūt: t̄ bi ſit dēmōes tētātē de auaricia et icuria ſes co boīs ad terrena dēſideria. Aliq̄ ſit ſerpētē a pectorē ſurſu ereti vadūt: ſi q̄ dā h̄p̄ ſterren⁹ et aquat̄ nole celeſtrū: t̄ h̄ ſerpētē q̄ currit crepat ſi ſe torerit. Tales ḡ ſit demōes tētātē de ſupbia q̄ erigit eoz ad alta p̄ elationē. Et poti⁹ p̄paret q̄ dā ſupbi moriēdo q̄ ſe ſlecteret hūliādo. **T**ētē qđā ſerpētē ſit q̄ tar de mouenſ. Et iſti ſit demōes tētātē de negligēcia et p̄ griciāq̄ ad accidiā p̄tinet. **P**er ſit qđām tātē velociatis ut volare vledeant. vñ t̄ q̄ dā ſerpētē iacul⁹ ſz: q̄ ſi laculū volare p̄taſt. Et h̄ arbores exift̄: t̄ ſi ſuuiā qçq̄ ba buerit ſtati illud pim̄t. Tales ſit demōes tētātē de ira: cui⁹ mot⁹ velo r̄ et nō erpe ctas rōnis cōſiliū: t̄ ſibi obuiātēs, i. reſiſte tes p̄cutit. **S**it etiā in arabia ſerpētē ala tī: q̄ syrene ſit dicti: q̄ plus currūt ḡ equi: t̄ ſo volare ferunt̄: q̄rū ſtū ſit vir⁹ et pal⁹ hō moriatur. **D**olor aliq̄ ſerpeſ. Tales ſit demōes de luxuria tētātē: q̄ velociter volare dicif: qz ei⁹ delectatio cito labif: ſz p̄i⁹ aīam delectā do occidit q̄ ei⁹ doloriſtia. **T**ētē qđā ſit fraudulēti et iſtidiō ſi cer aeraſtē q̄ ſerpētē conut̄: q̄ ſub arcu ſe abſcōdit et tūt̄ cornua ondit̄: q̄ ſy ad mo dū arictis: ad quē dū alal vlauiſ acceſſe rit ſpm nō arictē ſz anguē pefſimus iuent̄. Tales ſit demōes tētātē de iutida: q̄ ſuuius dololeſ ſit fraudulēti cape ſubcure re conat. **T**ētē ſit ſerpētē boua dic̄: q̄ gre ges ſequiſ armētor⁹ et bubal⁹ vberib⁹ ſe ſuſpēdit: t̄ dū lac bibit ſz q̄al occidit. vñ a bob⁹ ſue a bubalis nomē accepit vt dīſt̄. Tales aut ſit demōes de gule ſētan̄ ſes. vnde ſequitur greges armētor⁹, hō minni bestiāli ſuuient̄: t̄ in gulfū lactis, t̄ in delectatiōe gule p̄cūtūt ſuuiā ſe ſec̄t̄.

De animalibus terrestribus

dunt: Pro. xxiiij. Ingredit blāde et in non
vissimo mordebit ut coluber. **T**er tēratio
nes demonis similes sunt venationib⁹ aia-
lium. de quibus in Ps. xc. Ipse liberavit
me de laquo venantium et a verbo aspe-
ro. Nam finitū venantur que-
dā alalia de nocte; ut quidā lupi. qdā de
die ut canes et rati et hmoi: qdā bo de dier
de nocte; ut etiā qdā lupi. Sic etiā qdā de
mones tērāt de nocte. i. occulēt et sub spe-
cie boni: et iste est timor nocturnus. de qdā
citur in Ps. xc. Non timebis a timore no-
cturno: et a negotio pambulāte ī tenebris. **S**uggerit enīz interdū abstinēti ut indu-
car patiēti. Suggerit dare bonū exēplū
alios et inducat ad vanā gliam et similia.
Quidā bo tērāt de die. i. apte et manifeste
mala suggerendo: ut qdā tentat de luxuria
homicidio: furto et similib⁹. Et ista ē sagi-
ta volas de die. Quidā bo de nocte et de
die quādōq⁹ demō tērāt vtrōq⁹ modo.
Nam pmo tentat subtiliter et quasi rōnabili-
ter ingredit: sed postea facit ruere in aper-
tū malū. vñ in hoc diabolus similiſ ē mā-
ciole animali mōstruoso qdā dicit hēre faci-
em homis: sibillū serpente: caudā scorpi-
o: velocitatē avis volātis: et tres ordies
ventiū. carnes aut hūanas appetit ad edē-
dū. Caput & hz bois: et sibillū serpente: qdā
pmō tērāt sibillū et quasi rōnabilit̄: hz tres
ordines dentiū: qdā de trib⁹ tentat. s. de pmo
piscēria carnis. de cōcupiscentia oculorū et
supbia vite. Corp⁹ aut hz leōis: qdā foriter
debet: caudā bo scorpiōis: qdā fine neq̄ter
pungit: et avis velocis discurrit: hominū
carnes appetit. i. vt carnales boles violet
et trucideat. Nec & tertia tentatio vocat de-
moniū meridianū: qdā s. tanq̄ media pīc-
par primas duas. s. primā et secundā. **T**er
sci vii tērātōes intuētes munītū se sicut
aper cōtra venatores. Nam aper trib⁹ mo-
dis se munit: pmo duriorē pīc corporis op-
ponēdo. Nam in latera suo dextro locuſ du-
rissimū hz: queſ. s. semp opōlē venabulo p-
sequētis et tanq̄ clēpēū validū illū locū sē-
p obiect. Sic etiā sancti viri ī tentationē
imper⁹ duricē. i. asperitate corpori obiect-
unt: s. mōstā illū Ps. xxliiij. Ego aut cū mōstā
mōlesti essent inducbar cīlicio: hūlliabam
in leuiuſo aīam meā tē. **T**er aper se mu-
nit culmōs suos. i. dētes lōgos ad arbores
scēdo. Scīes ei sibi intēre periculū scūtū

Liber quintus

ex mente. vñ qr̄ p̄lli q̄ ex supfluitate corporis generant signat elemosynas q̄ saltē de supfluo dari debet: b̄z illi Luc. xi. Q̄d supē date elemosynā. vñ isti p̄lli adiusti. i. cogitatiōes feruētes vñ elemosyne facte cū charitatis amore: fugāt serpētes. i. demo-nes vñ eoz tētatiōes. vñ de elemosyna dici tur Eccl. xix. Sup scutū porētis i sup lā-ceā aduersus inimicū tuū pugnabit p̄ te. Et de feruore meditationū dicit̄ Job. vi. Incēso lecore. i. mēte p̄ feruētes cogitatiōes siue oratiōes fugabit demōnū. **F**leē nota q̄ tētatiōes aliq̄ dissipat̄ t̄ aliq̄ pur-gat̄. vñ sūt silēs formicē q̄ plātas vastat̄ et vlos purgat̄. Mā formice flores t̄ germia corrodēti violat̄: fruct̄ cōcāuāt̄ t̄ mādu-cāt̄: t̄ hoīb̄ nōcumēt̄ p̄stāt̄. **S**ilē tētatiōes aliq̄i corrupūt̄ t̄ dissipāt̄ flores cogitationū: germina affectionū. t̄ evacuant̄ amerito fructus opeꝝ. t̄ sic sūt homī i canto t̄ nesciēt̄ cā multaz lesionū. Attamen for-mice vlos iuuat̄. vñ dīc Polini. q̄ q̄i v̄si egrotat̄ q̄rūt̄ formicas t̄ deuorat̄: t̄ sic salu-te recipiūt̄. Sichoisb̄ sc̄tis tētatiōes sūt ad-pfectūt̄ t̄ ad purgationē siue liberationē vi-tioꝝ. vñ Iac. i. Btūs vir q̄ suffert̄ tē. **F**leē nota q̄ tētatio diaboli a p̄ncipio est debil̄ t̄ facilis ad resistēt̄: b̄ postea i. p̄cessu dif-ficilis ē t̄ for̄. Assimilat̄ ei diabol̄ vlo q̄ b̄z caput i ualidū: b̄ brachia b̄z fortissima. Est ḡ velut caput vlo i p̄a suggestio diabo- li: b̄z q̄lī eī brachia sūt i p̄a p̄cti opa: q̄ si bo-minē captūt̄ difficillime dimittit̄. P̄s. c. t̄. Conquassabit̄ capita. q̄r. s. terenda sūt i p̄a tētationū vltia. **C**a. CXXV

faciliē possit ferre: **Iudicū .lx.** **M**ūqd pos-
sū deserere dulcedinē mēā fructusq; suauis
(simos: **L**a. **CXVI**)

Tyrann⁹ similis

Cemonicu de q. Poli. dicit q. est silis elephati i capite: et equo in corpe: in cauda vero assimilat apio: in igitur emitit graue: et vnu cornu magnu bz in fratre ueruz cubitoz. Nam feruia viuua capi posse negat si violent. Sic tyrani i capite: i. in mente sicut elephates: s. p. magnitudine subpletis corpore ut equi: s. p. fluxu luxurie: i. in cunctis ut apri: p. breuitate potente. Nam aper turpe t curia caudaz bz. Et silis potetia tyrannica t dominium collis bz finem celere t turpe. Migit grauius est graue implu: q. s. aliis grauia t portabiliu impat. Cornu magnum est seu psecutio quam inferunt hostes: p. cui pue his q. eo x malignitati no pfectu. Alii autem capi no pfit p. sp. ipsatione. Est enim dicit Hre. vnicornu fera oportet idomita. vni sifuerit capta teneri nequit: q. tanq. impatiens morte deficit. Sic tyrani t superbi poti alii q. pfectum occidi q. velint subiecti aliis: vt p. de hambiale q. libit venenu t occidit se ipm no vicit ad dominium Romae: et ea ror sit se occidit ne celari subdere. Item tyrani p. sida est silis cameleoni: de quo Christo. dicit q. bz facie sic alias ex poro t simia: et alteras color ei: q. si insufflat in cornu ei: t dicit Poli. q. nullu alias e co pauidus: et i. dictu mutat sic color ei: t dicit q. p. insufflante m. suscit u. fingit: cu. t. sit crudelis. Dicitur et q. huic alias magna vis q. accipitres est data. Nam volates eos ad se trahit t pber eos alias auib. lacerados. Dicit etiaz Christo. q. i. more turpis color: quis in vita sit magne venustas. Sic q. tyrani militudine bunt porci p. inuidicula vite. militudine vero sume p. simulatione iusticie. Nam sume corp. a facie hois ictipit: si iste i defectu caude sua turpitudine odiat. Sic tyrani i principio regimis v. opis m. fuerundine t iusticia singit: t sic ictipit a facie hois: si i cauda. i. fine opis sue tyrani dis t malicie turpitudinē detegit t odiat: t q. si aliquis aliquid aurib. ei t. sufflat color ei: sicut velociter imurat t. infamatur: t. per plurimum extimore p. pfectus: q. oes tyrani sunt pauidi scientes se a multis odio habent. aliqui t p. tuore v. ipotetia singut m. suscit diebus

Times iechoare
penitentia filis est asinus q̄ valde ti-
met irare aquā t̄ pede ibi trāgere
vl p̄ ea trātere: imo et nō libēter asini trāse
unt p̄ potē: t̄ maxime si possint ibi aquas cō-
spicere: eo q̄ facile patianf̄ x̄tigine xp̄i ca-
pit̄ debilitatē: xp̄i quā timet de pōte cade-
re. Nec bl̄bit̄ de facili nisi ad locū vbi sūt
bibere assūti ad quē p̄nit̄ ire siccō pede. Il-
le timet aquā irare vl̄ trāsire q̄ timet peni-
tentia iechoare vl̄ in ea p̄suerare. Sz ille ti-
met p̄ potē aquā vidēs trāsire q̄ timet ad re-
ligionē cl̄i aspitatē considerās ire. Qd̄ stin-
git̄ ppter debilitatē capit̄. i. xp̄i defectum
sensus: t̄ tal nō vult ab assūta aqua. i.
vita discedere: nec p̄sentia recigē: nisi quā

De animalibus terestribus

et si in corde gerant crudelitas rabiē. His etiā ex diuina pmissione data ē vis h̄ ac apertis et h̄ raptoreis v̄l v̄surariois et homī. q̄ frēq̄ illi q̄ mltos alios violēt v̄l iniūt se expoliaverit ab aliā tyrāno insurgeat et eos capite īp̄t expoliāt et insup̄ nōnūq̄ ab eo inbūanē lacerant. Et at tyrān̄ dū viuit et dñat magnificē et potes appearat: morte tñ turpitudinē h̄z: q̄r̄ cōt̄ tyrāni turpi morte moritur. Itē tyrān̄ assimilat formicaleonē: q̄d. s. et alia pūu formicē infestū comedēt gñu eaz. vñ dū eis victū subtrahit occasioalit̄ eas occidit. Et iō formicaleo d̄: q̄r̄ formicē ē vt leo s̄z quē formica ex pugnare nō pōt̄: h̄z p̄secutor et expugnato rēpatisse ab alijs aīalib⁹s deuorat. Et s̄z qñq̄ tyrāni q̄ sūt hāiliū psonaz et pauper op̄p̄sores et expoliatores diuino iudiicio ab alijs opp̄munt et h̄z fūt eoz: Esarr̄. Ne q̄ p̄dar nonne et ip̄e p̄daberis? Itē tyrān̄siles sūt gryphōib⁹. nā gryphō est aīal pēnatū et q̄drupes et hypboreis mōib⁹ nascēs: ex oī pte corporis sile leoni: h̄z in alijs aīle assimilat: et h̄z vngues tā magnos q̄ide fūt ciphi q̄ regū mentis apponunt. S̄il̄ tyrān̄siles leoni ī crudelitate et aīle rapacitate: vñ magnitudo vnguiū ē magnū eoz et mltplex studiū ad rapiēdū: Ps. 1r. Insidiat vt rapiat v̄c. Itē tyrān̄ sūt siles lupis. S̄il̄ enī qdā lupi matutini qdā meridiāt̄: et qdā vesptini. Lupi matutini qui adhuc no mltū elurūt pte ouis comedēt et pte reliquūt. Tales sūt multi tyrāni q̄ bōs pauperi rapiūt: h̄z pte eis dimitut. Lupi ho meridiāt̄ q̄ v̄s̄g ad meridiāt̄ nō comedēt: q̄ mltū elurūt et pte estū mltū stūt̄: totā ouē comedēt et s̄guinē cibibit. Tales sūt mlti qui totā sup̄ellectile aūfert et ilūg possētōes q̄s cū mltō fudo reac̄sieret diripiūt: Isido. Judices prauilupoz more cūcta diripiūt et vix paucā paupeb̄ dereliqūt. Lupi at vesptini q̄ v̄s̄g ad vesperā nō comedēt adeo elurūt q̄ carnes ouū comedēt et s̄guinē bibūt et pelle scidat et ossa frāgūt. Sic sūt mlti et rān̄ q̄ a paupib⁹ pecunia exhauriūt: possētōes diripiūt et domos rollūt: vestes aufert: psonas opp̄munt: Sop̄b. llii. Judices el̄. Lupi ī vesperō reliquist in māe. Ca. CXVII

Ribulatio foris vel p̄dicatio feruida agit cor

p̄toris. ē ei p̄tor̄ s̄lis cyrogrillo siue hercio magno q̄ tāra fortitudine se ī corū p̄str̄git vt salua cortice apiri vix possit: s̄z si aq̄ calida asp̄gas et inuio apit. Sic cor p̄tor̄ ita iterdū ī p̄to se excludit vt n̄s p̄ mort fractionē apiri vix possit: s̄z aq̄ calida. i. tr̄bulatio feruida et forz̄: v̄l aq̄ calida. i. p̄dicatio feruida affectuosa ip̄m cor p̄toris apit dū fortis et vberi p̄fundit. Hāc cordiū actionē desiderabat p̄dicatores q̄ dicebat i. Mach. i. Adapiat dñs cor v̄m. Itē tribulatiōes et p̄secutiōes vehemētes cōpelūt p̄toris ad deū p̄ spontaneā p̄niaz redire: sic dīc Plini⁹. q̄ ceru⁹ dū nimis vrgeſ a canib⁹ ad bolez sp̄ote fūgit. Nam q̄i cañes p̄scantes sunt p̄secutiōes vel tribulatiōes iminētes q̄ dū p̄torē fortis p̄mūt ad dū redire cōpellūt: Ps. lxxxv. Implet facies eoz ignominia: et q̄rent nomē tuum dñe. Itē tribulatio forz̄ mente excitat et humiliat. vñ assimilat orici q̄ fm̄ Plini. ē se ra q̄ in horu canicule stat ī stellā q̄i velit eā adorare: et h̄ facit postq̄ diu dormiuit. Quid ē canicula feruēs nisi tribulatio vehemēs: i. cui⁹ horu siue occursu bestia dor mēs. i. mēs p̄toris pigrelēs excitat: et q̄ si ad adorādū parat. i. ad p̄niaz et deuotio nē humiliat: Ps. ciiij. Nullauerūt in cōpedib⁹ pedes el̄: ferrū p̄trāsiūt alaz eius. Per pedes enī et ferrū tribulatiōes itel ligunt quib⁹ dū p̄tor̄ stringit et q̄ual humiliait eius affectus et aīa ad p̄niaz vuln̄ratur. Caplin: CXVIII

Ana gloria assi milak tīne. Ps. q̄r̄ tīnea etiā ex bono pano nascit dum. s. vesti in aere grossō inexcussa teneat: vel vēto nō p̄fundit: Eccl. pli. De veltimēto p̄cedit tīnea. Sil̄ ex bono ope nascit tīnea inanis glie. Et h̄ sit dū mēs in aere grossō manet. i. dūz se nō subtilis nec suos defectū sp̄iales aduertit vel corrigit nec etiā vēto p̄fundit interne aspirationis. Secūdo q̄r̄ tīnea q̄i insensibiliter p̄gredit. Nā q̄i insensibiliter sp̄az sup̄ficie p̄sumit. Et cum aīal sit in sp̄a substātia se abscondit vt vide ri nō possit. Sic etiā inanis glie est vītū tā subtile et occultū vt p̄us mentē teneat et meriti homis destruit q̄s homo incōsideratus aduertat: et ideo vix ab ea alijs ē īmūnis. Nā sic dīc Valerius martimus: Nulla

B

Liber quintus

est p̄sus r̄ata humilitas q̄ aliq̄ dulcedine
glorie nō tāgat: Job, xvii. Edificauit sīc
tinea domū suā. **T**ertio q̄r tinea amaris
et odoriferis fugat. **U**nū si folia lauri vel cel-
tri vel cypp̄i et h̄mōi ponant cū vestib⁹ et
etū cā libris nō p̄nt a tinea ledit: vt dicit L̄o
sc̄atinus. Silv̄ ianē gloriā excludit v̄l a ma-
ritudo ribulatiōis: vel odor celestis glie:
Matth. vij. Thesauriçate vob̄ thesauros
in celo vbi nec erugo nec tinea demolit.
Mā odor. i. intēto celestis glie excludit ti-
neā vane glie. **L**aplūm: CXIX

Fortus fidei bo-

v nū p̄positū cōcipit: humilitas cū
sc̄d̄t̄s̄z charitas ope p̄ficit. Et
ideo hec x̄t̄us̄z q̄busd̄a herb̄ls q̄bus̄z cerue
post p̄ceptiōne v̄tūnē assimilat: q̄bus̄z. i.
uānt̄z ad fetū in v̄tero reūnendū t̄ etiam
ad facilis̄ pariendū. Fetū q̄ppe in v̄tero gi-
gnit̄z q̄ fide illuminatis bonū p̄positū p̄ci-
pit: qd̄ qd̄e in v̄tero mētis nō perit: nec in-
de inanis̄ exit si hoc dīc̄t̄ra hūilitas ad tē
pus occul̄tu custodit qd̄ tandē charitas p̄-
ficit: qr̄ qd̄a fernoris ip̄l̄su q̄si qd̄a violē-
to p̄tu exire in opus cōpellit. Et iō Ap̄le-
s̄t̄z q̄ fides p̄ dilectionem opat: qr̄. s̄. ilind̄
qd̄ fides cōc̄ipit dilectio ope p̄ficit. **C**itez
x̄t̄us̄z t̄ prudētia mētis recōpensat in aliq̄-
bus defectu corporis. Hā formicevit dīc̄ So-
linus: maiora sepe fert̄ onera q̄z sint eoz
corpa. Tñ recōpēsant puitatē corporis p̄ ma-
gnitudinē x̄t̄us̄z: moris̄ pōdera gerunt̄z
q̄ p̄ magnitudine oze ferre nō p̄nt nitunt̄
voluere pedibus. t̄ sic etiā hō x̄t̄us̄z in-
geniat̄ vt qd̄ yna via facere non p̄t faciat
alia. In q̄ etiā maior ē exitia x̄t̄us̄z q̄z sit
apparētia foris. t̄ onus̄ p̄ximi fert̄ ore cuž
ad patiētiā eū idūct̄ sua exhortatiōe. Et si
ore facere nō sufficit: saltē pedib̄z. t̄. cōpassi-
one affectuū voluit. **C**aplin: CXX

Uita spiritualis paucioribz indiget q̄ vita corporalis. Et hūc exēplū appetat in instīris q̄bus alal mouet. Mā scut dicit Aquicē. Omne alal h̄is sanguinē nobilē q̄ tuor mouet instīris. s. vel q̄tuor pedibz vt bruta; vel duobus pedibus & duabus manibz vt hoies. vel duobus pedibz & duabus aliis vt aves. Sz q̄dā animalia sunt q̄ h̄nt plures q̄ attuor pedes; vt p̄t in can-

cris et in quibusdam vermisbus: et quod plures
alas ut per in papilionibus: et apibus silibus.
Sed ex defectu et paucitate sanguinis acci-
dit: ppter quam causam efficacius operari que-
tuor organa in primis enim multiplicia in secun-
dis. Ille ergo habet in se nobiliter sanguinem et
habet gratiae humorum. Nam alia, scilicet vita omnis
carnis in sanguine est: ut dicitur Lexit. xvij.
Nam deficiet sanguine deficit vita corporis:
ita deficiet gressus deficit vita spiritualis. Nam
sicut dicit Proverbii: Viveremus si viventibus esse-
mus esse spirituale est per gloriam: sed illud est. Corinthus.
xv. Hoc deus sum id quod sum. ergo alia per gra-
tiam habemus spirituale vitam. **Quatuor** pedes quo-
bus quilibet habet habens gressus recte vivendum gra-
dus: sunt quartus morales: xutes sine car-
dinale. scilicet prudenter: iustitia: fortitudo et temeraria.
Ita duo pedes voluntuum quibus
ad bona opera tendunt duo amores sunt. scilicet
et proximi. Tercius est duplex ala duplex et do-
ctrina duorum testametorum et eleemosynae volando:
id est terpilando in vera dei contemplatione. Et
duae ales sunt oratio et ieiunium: quod vna levatur
alia: altera leuat corpus. Quarto duo pedes
spirituales huius sunt intellectus et affectus que
runt unius per fidem vel aliter vero per viam dilectionis
ontis in deum credimus. Due autem manus sunt bona
opari in propria quod pertinet ad dexteram: et bona
opari in aduersitate quod pertinet ad sinistram:
vel beneficere amico et inimico. Alia autem
ignobilia sunt ex defectu virtutum multe infirmis
vitium significat peccatores gratia virtutibus de-
stitutos: quod multis infirmis. scilicet multis curis et
occupatiobibus involvuntur quod est ex defectu
nature corrupte per vitia et non frenante per gra-
tiam vel virtutibus regulate. Natura enim in-
tegra et virtutibus modificata pauca minimis
est remota est secundum Boetium. Nam accidit et car-
nales plura vite formata exceduntur enim ipsa
ales: et certe viunt spirituales cum paucis bo-
nis enim carnalis cum multis bonis et diuersis
tuis. **Capitulum:** CXXI

Acta assimilans.

Ver scorpionibus. Nam sicut scor-
piones se innice parit: ita se in-
nice occidunt. Dicitur enim quod scorpio parit un-
denos fetus quos omnes occidunt matres
pter viii. Sed ille unus supra matrem ascen-
dit et interficit: et alius est fratrem sanguinis.
Et hoc fecit deus per genies illa pestifera cre-
sceret nimis. Sicut autem ex uno scorpiione

De animalibus terrestribus

198

multi filii nascuntur ex uno capitali vi-
no multe filie. i. virtus generantur. Hā ex au-
aricia sicut dicit Grego. xxxi. Mōral. orūn-
tūr p dīctio: fraus: fallacia: piuria: inqētu-
do: violentia: h̄ misericordia: induratio. Sz
eadē mater auaricia hec virtus que gignit
extinguit: nōnunq̄ est cupidus mercator:
q̄ eo amplius se lucrari cernit quo ab ho-
minibus alijs magis habet fidelis ex ipa
cupiditate lucrādi i a. pditōd e t a fraude
i a fallacia: t a pluriō: t a violēta se sumi-
ne custodit. Ostendit se etiā interdū p ele-
mosynas misericordie t pūtū vt sic non cre-
dat esse alieno p fraudatōr q̄ suorū pūs est
largitor. Interdū etiā vna ex filiabus p/
dictis ipaz suā matrē auariciā extigit. s.
Indētū mētis: q̄ interdū alijs tempali
um rex anxia sollicitudine t inqētudine fa-
tigans: cox sarcinā abūtere appetit t ex i-
gētudis molestia aliq̄ mundū fugit. Et si
mille his posset oīdi in alijs capitalib⁹ vi-
tis si d̄s p̄slerūtā veller. **H**ec virtus q̄ cor-
rigere debemus in nob signantur illi alati-
bus q̄ in lege moyſi poterāt simolari. Hāz
de q̄dripedib⁹ offerrī poterāt in sacrificiū
de trīb⁹ generib⁹ aīalīū. s. boū: ouū: et ca-
paz: vt p̄z in Lēnit. **A**n offerebat p̄cipue
ritus agn⁹ t hec⁹. Et sic d̄: in Slo. Lēnit.
s. Utillū offerrim⁹ dī carnis supbiā vinci-
mus. Agnū cū irronabiles motus corrigi-
mus. Hēdū xo dū lasciuia supamus. refe-
runt etiā hec aīalia ad rpm: vt d̄: in eadez
Slo. n̄ rps in vitrolo offert ppter xtutem
crucis in agno ppter innocentia ac in arietē
pter pīcipiū: in birco ppter stolidinez
carnis p̄tī. Hec esti aīalia in lege immola-
bant. Sz nota q̄ hec aīalia nō viua sz oc-
tido deo offerebant vt p̄ occisionē horū ani-
malium significaref occisio petōr: t q̄ ho-
mines petōres digni erāt occisiōe ac si illa
aīalia loco cox occiderent ad signandum
expiationē peccatoꝝ: p̄ occisionē etiā horū
animalū figurabat occisio xp̄i. **I**teyñū
vitū q̄s frenū est alterius: sicut accidit
deserpentibus: quia quandoꝝ vnus ser-
pens remedium est contra alterꝝ. Nam pin-
guedo colubri ut dicit Plinius: valet cō-
tra mosuz crocodili. Quasi emi crocodi-
lus est homo gulosus: q̄ crocodilus tm̄
sereplet q̄ postea luxit facit ructuans
p̄ repletione. Sz coluber qui puluerē ter-
re lingit: signat auarū qui terrena diligit.

Coluber aut̄ contra mosum crocodili va-
let: quia plerūq̄ auaricia gulam refrenat
t cobibet: quia homo nimis auarus fre-
quentius nō q̄zrum appetit comedit: km il
lud Ecēs. vi. Est vir cui dedit deus dīnit
as t substantiā t honore: t nihil deest ani-
me sue ex oībus q̄ desiderat: nec tribuit et
potellat deus vt comedat ex eo. **I**tem
vnum venenum est medicina alterius. Di-
cit emi Plinius: q̄ quē draco vel aspis vul-
nerat: caput vīpere appositiū sanat: t econ-
uerso cū aliquē vīpera p̄git: caro aspidis
venenū ad se p̄trabit: t sic penitus būuenit.
Per draconē qui est inter venenosā maxi-
mus: t aspidē qui est serpēs morsu t vene-
no p̄nitiosissimus: intelligit supbia que ē
maximū t p̄nitiosum vītū. Sz p̄ caput vi-
pere intelligit luīuria: q̄ vīpera est valde
luxuriosa. Et malculus ore misso in ore fe-
mine semē ei transfundit: t illa p̄e volup-
tate libidinis in rabie verfa caput marl p̄ci-
dit. Est ḡ vīpera draconis vel aspidis me-
dicina: q̄z q̄srua luxurie est medicina supbia. **A**n Grego. xxvij. libro Mōral. di-
cit: Sit plerūq̄ vt nōnulli post supbiā in
luxuriā corrūctes ex aperto casu malū cul-
pe latentis erubescat. Tūc etiam maiora
corrigant cū p̄strati in minimis p̄fundunt
tur. Et Aug. in q̄daz ep̄la dicit: q̄ deinceps
deus occulitā mētis superbiā p̄ manifestaz
carnis ruīnā. Sz adhuc ecōuerlo aspis cō-
tra vīperā remedium p̄stat: q̄z nōnunq̄ su-
perbiā luxuriā refrenat. Nam dum appe-
nit superbus gloriā: infamia metuēs decli-
nat luxuriā: h̄z p̄tī sunt ista remedia opis
q̄ intrinsecē volūtar. **C. a. CXXII**

Oliuptas car-
nis assimilat amphibene ser-
penti. Habet emi būuimodi
duo capita: vnu in p̄ncipio:
t aliud in canda currēs ex ytroꝝ capite.
Ideo dicit Isidorus: q̄ hydrus est serpēs
plu ium capitum. Hic etiam solus inter
serpentes frigori se committit. Sic volup-
tas habet duo capita: id est duo capitalia
virtutē: scilicet luxuriam t gulaz. Et hic vo-
luptuosus minus inter omnes videtur cu-
rare de frigore: id est de asperitate futuri
suppliū. De quo dicitur: Ibunt ab aquis
niuum t. Job. xxvij. **I**tem voluptuo-
sus assimilatur limace que est vermis lu-

2

Liber quintus

mi vñ semp ē sordidus t imūdus: t ē val,
de tardi mot⁹: Etia quādā conchā in dor-
so gerit intra quā se icludit t qbusdā cor-
nibus viā qrit: qr debilis visus existit: t si
qd sibi obvīa p̄fenser statū cornua retrah-
bit t in cōcubulā includit. Sicut voluptas est
vermis limi. i. corruptio carnis sine carna-
lis appetit⁹. t ideo voluptuosus ē sordid⁹
q̄ gula: imūdus q̄ luxuriā: t tardi motus
q̄ pnīaz: t cōcha quā gerit intra quā se in-
cludit ē suetudo mala quā accepit t depo-
nere nescit. Hec etiā hebetat vitum mēt. s.
ad spūalia. t itex voluptuosus qbusdā cor-
nibus. i. qbusdā studijs viā sibi qrit ad de-
lectatiōes carnis: q̄ studia p̄tinēt ad pru-
dentia carnis. vñ q̄cqd carni obvīa refu-
git t ad prauam cōfuetudinem se reducit.
Iste lumen q̄uis lēto passu incedat ad ar-
boz tu summitates ascēdit qr̄ folia depa-
scit t vbiq̄ serpit imūda post se vestigia
derelinqt. Silt voluptas carnis paulatiz
excercit t magnarum arboz summitates
ascēdit: qr̄ q̄nq̄ magnos viros occupat et
vincit. Sic gula vicit adā: luxuria dauid
t salomone. t folia. i. ornamenta x̄ntū de-
uastat in eis. vbiq̄ em̄ serpit immunda
vestigia. i. exempla turpia t ifamia post se
relinquit.

Capitulum: CXXIII
Surarij et alij
q̄ sunt ex iniq̄ māmone dini-
tes assimilant pigmeis q̄ cito
crescunt et cito deficitūt. Mā pig-
mel q̄ sunt statura cubiti: vñ a grecis a cu-
bito sunt dicti: habitātes in mōrānis indie-
tuꝝ oceanū: sic dicit Aug. in tertio anno
sunt pfecte etat. qnquecent parūt: in se-
ptimo anno senescunt. Sic & pigmei breui-
erate cito veniūt et cito recedūt. Sic diu-
tie male acq̄site vslurarioꝝ et alioꝝ cito cre-
scunt et cito deficitūt. Cito enī efficiunt diu-
tes et cito pauperes: Drouer. xiiij. Substantia
festinata minuet. Itē sic dicit Chrysostomus
mūs sup Matth. Siliis epiacum vsluraria
mosui aspidis. Percuslus enī ab aspide
q̄si delectant̄ vadit in somnū et q̄ suanita-
tem sopolos moris: qz tūc venēnū latenter
q̄ oīa mēbra decurrat. Sic q̄ sub vslura ac-
cipit sub tempe q̄si bñficiū sentit. Sz vslu-
ra p̄ oēs facultates eius decurrat et totum
conuertit. Capitulum: CXXIII

CXXIII

Christus assimilat rhinoceroti. i. vnicornis de g

Cusat rhinocerotum. I. unicormis de quod dicis qd bñ viuorum cornu in fratre vel in loco nariu ois pforat: qd est indomabile aial t crudelissimum nisi domet t mansuetat. Venatores aut ut dicis qd volut aial cape hvgine aliquam nudam ligat ad arborē iuxq illud aial dñ tristre qd tristis ens dñ sentit hvgine odoris fragrantia ita imurata qd oī ferocitate deposita in eī gremio recubit: tybera ei labitur: t sic qd agnus maluetus factus ligatus capitur t tener. Sic de qui ante aduentum erat severissimum attractus odore bñ hvginis: de eī Læt. I. Dum esset rex te. Virgins dico nudata a terrenis delitijs: t ligate yoto perpetue castitatis: in gremio vteri illi descendens: rita huanus t manuetus ē factus vt possit teneri: ligatur et cedit: Job. xxix. Numquid volet rhinoceros seruire tibi? **P**etē xps figuratus ē in illa vacca rufa de qd siebat aq expiationis in legem moysi. Nam imundicia eoz qd tetigisset aliquod aial imundū expiabat p alpersione cuiusdam qd: de qd babet Huc. xix. Nudatus ibi a dño p accipiat vaccā rufam t occidat t cōburant ex castra: t intingebat sacerdos digitū in sanguine ei: t aspergebatur foræ sanctuariorū septē vicibus: cōburebat aut vacca illa igne cū pelle t carnibus cū sanguine t fumo flammē tradit. Adsumebat etiā cōbustionē lignū cedrinū: isopos coccusqz bis tinct. Linis aut cōbustiōis colligebat totus t in aq ponebat ad expiandum. Sz cōbures t cineres colligentes: et ille qd aspergebatur aqz in quibus linis ponebat imundū reputabat. Sz ab hac imundicia purificabant p solā ablutionē vestimento p nee indigebat aq aspergi. t p ista vaccā rufa figuratus ē xps mū firmitatē assumpit qd quā feminus sexus designatus sanguine aut passiōis eiusdem designabat vacce color. Dehebat aut illa vacca ē etat̄ integra: qd oī opatio xp̄i est pfecta in qd enī nulla esset macula nec portasset ingu: qd xps non portauit in gū peti. Recipiebat aut dñ ad moysen: qd xpo imponebat transgressio legis moysi in violatione sabbati. Recipiebat etiam tradi Eleazar sacerdotem: qd xps occidēdus in manus sacerdotum tradi tūs est. Immolabat aut ē castra: qd extra portas christus passus est. Intingebat au-

De anima. Probatum digram in sanctis
dicitur quod digitus figura
patientis spiritu est. Nidra
et somnus. Ergo autem contra
quod synagoga signa
conformatio[n]em video est. sed
non sepe videtur. sed et
falsum est. propter lepte
omne tempus intelligi
nam quia ad sp[iritu]m incarna-
tione remandata. si loquim-
us de pelle et carne exter-
iori signis. fangam eius
est deus exterioria videntur.
afflito mundu[m] et communis
infirmitatis. Edobas
signis qui signat altitudi-
nem platonis. Hocque quid
est vel fiducia. Locutus est
in geminam charitate. et
enim ipsa post adver-
sus a nro immundici-
onis gueruerant ad gen-
itibus in sp[iritu] morte. Sp[iritu]
ad expandendum excep-
tus sunt. Non enim cum
sacerdos autem iun-
e et colligens cineres et a-
ntequa inde facie sum-
ione sp[iritu] quam peccata
et hoc regis ad respexit
in diuinum quando reliquit
de filii qui illi tractant
ad emundationem alio
casus immundicias cor-
debet in patre. Et h[ic] et
sic vel ad finem p[ro]p[ter]um
sit figuratus in illis ar-
tibus factoredum immo-
bilium. Nam p[ro]mo sacerdos
autem et p[ro]p[ter]um peccato ar-
bitur. Deinde offerit obdar-
ius. quos vnu[m] immo-
bilium peccatum. et immo-
bilat sanguis in san-
guine rituli in san-
guine rituli ex rotundis san-
guinis et rituli qui im-
portabat extra
et quando offerebat fa-
cilius peccato. vel d[icitur] et
aliter. Alter vero circus o-

De animalibus terrestribus

rem sacerdotes digitum in sanguine eius: quia in discretione quā digitus signat ministerium passionis Christi est considerandū et imitandū. Aspergit autem contra tabernaculum q̄ quod synagoga signat videlicet ad redemtionem iudeorū non credentium. Et hoc septe vicibus: vel ppter septē dona spissantia: vel ppter septē dies in quibus omne tempus intelligit. Sunt autem omnia que ad Christi incarnationem pertinent: igne cremandā. I. sp̄naliter intelligēda. Nam p pelle et carnē exterior opatio designat: p sanguinem eius subtilis et interna virtus exteriora vinificat. Idem sicut lassitudo sitis et omnia huius ptenita ad infirmitatem. Addebanū autem tria cedrus qui signat altitudinem spei vel temptationis. Iosopus qui signat humilitatem vel fides. Coccus bis tinctus qui signat geminam charitatem. Per hec autem debemus Christo passo adhucere. Unus autem colligebat a viro immundo: quia reliquie passionis puerunt ad gentiles q̄ fuerint culpabiles in Christi morte. Apponebat autem in aqua ad expiandum: qz ex passione Christi baptismus fortis virtutem emendandi peccata. Sacerdos autem immolans et cōburens et colligens cineres et aspergens īmūdi erant: quia iudicati sunt immundi ex occisione Christi p quem peccata nostra expiavit. Et hoc usq; ad vesperū: id est usq; ad finem mundi quando reliquie Israel convertentur. Tel quia illi qui tractant sancta int̄dentes ad emundationem alioz Christi econtra aliquas immundicias contrahunt: vt Grego dicit in pastore. Et hū usq; ad vesperū: id est usq; ad finem p̄fitis vite. Itē Christus fuit figuratus in illis animalibus q̄ p peccatis sacerdotum immolabat in legem nos. Nam p̄mo sacerdos offerebat p̄ Christo vitulum et p peccato arrietem in holocaustū. Deinde offerebat p populo duos bircos: quoz unus immolabat ad expiandum peccatum multitudinis. Et hūius birci immolati sanguis inferebatur simul cui sanguine virtus in sanctis locis: et aspergebat ex eo totum sanctuarium. Corpora vero birci et vituli qui immolati erant p peccato cōburebant extra castra. Hoc enim fiebat quando offerebat sacrificium p aliquo graui peccato: vel p multitudine peccatorū. Alter vero bircus emittebat in

desertum. Imponebat vero sacerdos manū super caput eius confitens peccata filiorū Israhel: ac si ille bircus portaret ea in desertum ut a bestiis comederent quasi portas penam p peccatis populi. vel legebatur super caput eius aliqua cedula ubi scripta erant peccata. Christus igit̄ significat per vitulum ppter virtutem crucis. et per articulam: quia Ip̄e est dux fidelium. et p bircum ppter similitudinem carnis peccati. Et ipse Christus immolatus est p peccatis sacerdotum et populi: quia p eius passionem et maiores et minores a peccato purgant. Sansguis autem vituli et birci inferuntur in sancta sanctorū p sacerdotem: quia p sanguinem Christi patet nobis introitus ad regnum celorum. Coburebant extra castra: quia extra portam Christi passus est: ut dicit Hebreo. xl. Per bircum qui emittebatur significabat diuinitas Christi qui in solitudinem abiit hominem Christi patiente: non quidem locum mutans: sed ut utrumque cohibens: vel signatur p̄cipientia mala quā debemus a nobis abire. Quo modo autem motus domino immolare. Capitulum: CXXV

Cellicet virtus de cōluge facit rure in stultas suspiraciones et crudelēs operationes. Unde tales similes sunt onagris: quoz masculi cēlo ducti feminarum filii testiculos amputant: quia habent eos suspectos etiam de matribus. Unde matres hoc scientes abscondunt eos sicut dicit Plinius. Sic multi ppter celeritatem etiam p̄quinques suspectos habent de uxoribus: et quia suspicione nonnūbi vulnera et alia crudelias opera sequuntur: Eccl. ix. Me celles mulierem sinu tul. Debet enim inter coniuges esse non celus suspicionis: sed amor religiosus: de quo Apostolus ait ad Ephes. v. Tiri diligite uxores vestras sicut Christus eccliam. quam scilicet in p̄fenti fide despōsauit: et ad eternae glorie nuptias introducit. Abi vina cum patre et spiritu sancto vis et regnat in secula seculorum. Amen.

Explícit liber quintus de similibus tuncinibus rerum.